

MEZINÁRODNÍ ŠETŘENÍ DRŽITELŮ ERC GRANTŮ: PŘEHLED ZÁKLADNÍCH ZJIŠTĚNÍ

Národní vzdělávací fond, o.p.s.
2025

Mezinárodní šetření držitelů ERC grantů: přehled základních zjištění

Autoři: Mgr. Zdeňka Šímová, Mgr. Markéta Tučková,
Mgr. Martin Spurný
(Národní vzdělávací fond, o.p.s.)

2025

Projekt sdílených činností
Strategická inteligence pro výzkum a inovace

Obsah

Úvod	4
Manažerské shrnutí	6
Metodika	11
A. Přehled obecných zjištění	16
1. Motivace pro podání ERC grantu	16
2. Podpora před podáním žádosti	18
3. Faktory úspěchu v grantové soutěži ERC	25
4. Realizace grantu	30
5. Percepce národních grantových systémů a ERC	36
B. Genderové rozdíly	43
1. Motivace pro podání ERC grantu	43
2. Podpora před podáním žádosti	45
3. Faktory úspěchu v grantové soutěži ERC	49
4. Realizace grantu	51
5. Percepce národních grantových systémů a ERC	52
C. Specifika vědních domén	57
1. Motivace pro podání ERC grantu	57
2. Podpora před podáním žádosti	59
3. Faktory úspěchu v grantové soutěži ERC	64
4. Realizace grantu	67
5. Percepce národních grantových systémů a ERC	71
Závěr	73
Příloha: Dotazník	74

Úvod

Granty Evropské rady pro výzkum (European Research Council, ERC) patří mezi nejprestižnější a nejkompetitivnější zdroje financování excelentního výzkumu v Evropě a jsou jedinečně vysokým zaměřením na podporu průlomových, rizikovějších projektů vedených špičkovými výzkumníky a výzkumníci napříč obory. Klíčovým principem je uplatňování pouze jediného kritéria výběru, kterým je vědecká excelence, respektive kvalita záměru ve spojení s potenciálem uchazeče jej realizovat na špičkové úrovni. V evropském kontextu ERC nastavuje vysoký standard kvality, v důsledku posiluje mezinárodní mobilitu talentů a přispívá k tomu, aby Evropa zůstala konkurenceschopná v globálním výzkumu. Z národního pohledu jsou ERC granty důležitým indikátorem excelentní vědy a zároveň nástrojem, který může přitahovat špičkové týmy do domácích institucí, zvyšovat jejich reputaci a nepřímo ovlivňovat i národní grantové politiky (např. tlakem na kvalitnější evaluaci, lepší podmínky pro vědeckou kariéru či institucionální podporu přípravy projektů).

Česká republika dlouhodobě patří mezi země s nižší aktivitou a slabší úspěšností v soutěžích ERC. V posledních letech se však situace podstatně zlepšuje, roste nejen počet grantů získaných vědci působícími v ČR, ale i povědomí o ERC programu a jeho benefitech ve vědecké komunitě. Značným přínosem jsou v tomto kontextu poradenské a podpůrné aktivity Technologického centra Praha (viz Národní informační centrum pro evropský výzkum¹) a s ním spolupracující Expertní skupiny na podporu žadatelů ve výzvách ERC.

V tomto kontextu bylo v rámci projektu Stratin 2025+ navrženo a realizováno mezinárodní dotazníkové šetření držitelů ERC grantů. Hlavním cílem bylo identifikovat nedostatky národního prostředí, popsat faktory úspěchu a bariéry pro realizaci excelentní vědy, jak se konkrétně projevují v rámci ERC prostředí a ve srovnání s ním. Výsledná zjištění by měla tvořit výchozí podklady pro kroky směřující ke zlepšení situace a podpoře širšího povědomí o ERC a většího zapojení.

Příprava šetření, včetně formulací v dotazníku, byla úzce konzultována s národním kontaktním centrem pro ERC při Technologickém centru Praha a dalšími odborníky se zkušeností s ERC prostředím.

Dotazník se konkrétně zaměřoval na okolnosti vzniku samotné myšlenky podat ERC grant, motivaci, podporu využívanou při přípravě žádosti, vnímané faktory úspěchu a obtíže, bariéry zakořeněné v národním prostředí a hlavní úskalí, na která narážejí hlavní řešitelé následně při realizaci grantu. Sběr dat proběhl v druhé polovině roku 2025.

Předkládaná studie je prvním z plánovaných výstupů z tohoto šetření a obsahuje základní přehled hlavních zjištění v souhrnu všech zahrnutých zemí. Nejprve je popsána obecná situace z pohledu celku všech respondentů, u kterého předpokládáme, že do velké míry reprezentuje názory současných i minulých držitelů ERC grantů (část A. Přehled obecných zjištění). Tento pohled je obohacen o srovnání dvou základních typů domovských institucí uchazečů o ERC granty: vysoké školy a výzkumné organizace. Podrobněji jsou pak analyzovány otázky genderových rozdílů v rámci zkoumané problematiky (část B. Genderové rozdíly), a rozdíly mezi vědními doménami, jak jsou definovány ERC² (část C. Specifika vědních domén).

¹ <https://www.tc.cz/cs/co-delame/1/narodni-informacni-centrum-pro-evropsky-vyzkum>

² Physical Sciences and Engineering, Life Sciences a Social Sciences and Humanities

Získaný datový soubor nabízí další široké možnosti zkoumání vztahů mezi proměnnými a poskytuje tak pole pro hledání hlubších souvislostí, zejména např. pro Českou republiku významné srovnání pohledu českých respondentů se zeměmi s lepšími výsledky v ERC výzvách a vědě obecně, kterým budou věnovány navazující studie plánované na rok 2026.

Poděkování

Za konzultace při přípravě šetření a cenná doporučení srdečně děkujeme zejména panu prof. Ing. Zdeňku Strakošovi, DrSc. (Univerzita Karlova) a paní Mgr. Ludmile Tysjačce (TC Praha).

Manažerské shrnutí

Předložená studie popisuje souhrnné výsledky získané dotazováním mezinárodního vzorku držitelů ERC grantů (viz kapitola Metodika). Systémy podpory výzkumu a vývoje jsou v jednotlivých zemích velice odlišné a tyto odlišnosti jsou v předloženém celkovém zpracování do velké míry setřeny. **Studie tedy nevypovídá o situaci v ČR nebo jiné zemi, ale popisuje celkově převažující charakteristiky a výpovědi mezinárodní skupiny ERC grantistů v evropském kontextu a nutně tedy obsahuje poměrně vysokou úroveň zobecnění. Zároveň vyšší zastoupení grantistů z vyspělých zemí (země západní a severní Evropy) ve vzorku, které je dané vyšší četností získávaných ERC grantů v těchto zemích, znamená, že předkládané celkové výsledky lépe vypovídají o situaci a kontextu vyspělých systémů VaV, a méně o zemích se slabší výkonností.** Z tohoto důvodu v některých případech stručně poukazujeme na specifika ČR, pokud se výrazně odlišují od souhrnného výsledku šetření. Komplexnější analýze specifik českého prostředí ve srovnání s vyspělými zeměmi se věnuje navazující studie s názvem „Mezinárodní šetření držitelů ERC grantů: srovnání ČR a úspěšných zemí“ (NVF), která bude publikována v roce 2026.

Obecná zjištění

Výsledky šetření potvrdily, že u úspěšných držitelů ERC grantů převažuje „vnitřní“ motivace. Podání žádosti nejčastěji vychází z vlastního impulsu a z ambice rozvinout konkrétní vědeckou otázku či výzkumný problém. Vedle toho se objevuje i rozměr vědecké prestiže a motivace spojené s profesní stabilitou a dalším rozvojem, ale jádrem je snaha rozvinout silné autorské téma.

Z kvalitativního vyhodnocení výpovědí v otevřených otázkách výrazně vystupuje charakter ERC grantů jako cesty, jak financovat výzkumné aktivity, pro něž by zajištění financování na národní úrovni bylo jen obtížně možné. ERC granty tedy nejenže nekonkurují národním zdrojům financování a spíše doplňují, co na národní úrovni chybí, ale zejména poskytují „vyšší“ platformu, nezávislou a vnější, která z národních prostředí dokáže identifikovat vysoký potenciál špičkových výzkumných idejí, které mohou v některých případech obtížněji zapadat do zavedených domácích schémat.

Ukazuje se, že v souhrnu mezi evropskými ERC grantisty nejsou významné rozdíly v závislosti na typu instituce, kde působí. Výsledky pouze mírně naznačují, že vědci z výzkumných organizací jsou ve srovnání s výzkumníky z vysokých škol více připraveni jednat při ucházení se o ERC grant samostatněji. Celkově je v evropských výzkumných organizacích vyšší podíl těch, kteří podporu nehledali, i těch, kteří dostali nabídku podpory, ale nevyužili ji³. Může to být i odrazem širšího spektra povinností vědců z vysokých škol, kdy na rozdíl od výzkumných organizací zde špičkový výzkum není jedinou prioritou, což logicky vede k vyšší potřebě podpory a asistence při přípravě grantových žádostí ERC.

Podpora ERC žadatelů v evropském prostředí je založena zejména na osobní práci a přímé interakci: individuální konzultace, mentoring, neformální sdílení zkušeností, které jsou běžnou součástí vědecké práce apod. České prostředí je specifické tím, že zde podpora stojí do vysoké

³ Pro skupinu grantistů z ČR toto neplatí; šetření mezi nimi ukázalo vysokou míru využívání pomoci i u vědců z výzkumných organizací (v ČR se v převážné většině jedná o pracoviště Akademie věd ČR).

míry na organizovaných seminářích a workshopech⁴, což je rozdíl oproti ostatním zemím, kde je základním pilířem spíše přirozený peer-to-peer kontakt.

Z hlediska obsahu poskytované podpory měl pro uchazeče největší přidanou hodnotu praktický nácvik osobní prezentace, tzv. mock interview⁵. Velmi přínosné jsou také aktivity, které žadateli pomohou pochopit ERC prostředí a logiku hodnocení: informace, co je zásadní při hodnocení, sdílení autentických zkušeností s jinými žadateli nebo držiteli grantů (včetně možnosti vidět příklady úspěšných žádostí nebo získat konkrétní zpětnou vazbu), podpora při tvorbě obsahu žádosti a do určité míry i formulování vhodného výzkumného tématu. Velmi vysoko se zároveň objevuje i osobní psychologická opora – posílení sebedůvěry. Je však třeba mít na paměti, že charakter a obsah poskytované podpory se dosti liší v zemích s vyspělým systémem, kde jsou aspirace na ERC grant běžnou součástí vědecké práce, a v zemích, kde se tyto aktivity teprve rozvíjejí (jako je ČR). Ve vyspělejších zemích je podpora více implicitně přítomná v týmech a institucích, vědci jsou apriorně lépe připraveni samostatně vytvořit ambiciózní projekt, zejména co se týče odborné obsahové stránky. Podpora v rámci ČR je oproti tomu častěji poskytovaná externě a týká se více fundamentálních otázek vědecké práce.

Nelze říci, že by úspěšní žadatelé jako celek pocítovali v rámci poskytované podpory nějaký zásadní nedostatek. Mezi nejčastěji zmiňovaná chybějící témata patřily otázky rozpočtu, osobní/psychologická podpora a možnost sdílení s jinými uchazeči/držiteli grantu, vždy je však volila pouze relativně malá část respondentů. Vedle těchto témat se v rámci otevřených odpovědí výrazně objevila poptávka po podpoře po získání grantu – tedy „post-award“ fáze.

Nejtypičtějším problémem, který bylo třeba překonat při podávání žádosti, byla vysoká pracovní zátěž, respektive obtížné skloubení intenzivní práce na návrhu s běžnými povinnostmi a se soukromým životem, případně krátký čas na přípravu žádosti nebo obtíže formulovat výzkumné téma dostatečně robustní pro standardy ERC. Vedle toho se objevují i „měkké“ překážky, jako je nízké sebevědomí. V otevřených odpovědích se pak v části případů vynořují také závažné institucionální bariéry – od slabé podpory až po aktivní nespolupráci či antagonismus v profesním okolí, a praktické a technické potíže (např. administrativní chyby, problémy s portálem Evropské komise pro podávání projektových návrhů).

Vědci se v převážné většině shodují, že klíčovým faktorem úspěchu žádosti jsou kvalitní předchozí vědecké výsledky (např. silné publikační výstupy). Na roli dalších faktorů jsou pak již názory více rozrůzněné, často je uváděna kvalitně propracovaná metodologie a mezinárodní zkušenost, na dalších místech pak i sdílení zkušeností s dalšími držiteli, nácvik prezentace a podpora blízkých. Institucionální podpora se sice mezi faktory objevuje, ale ne tak často jako výše jmenované. Podpora ze strany národního či evropského systému figuruje v celku všech respondentů spíše okrajově.

Doplňující volné odpovědi dokreslují obraz, kdy vedle jednoznačného faktoru individuální excelence hraje roli i podpora zejména od kolegů, sdílení zkušeností, získaná zpětná vazba k žádosti a možnost inspirovat se úspěšnými návrhy.

Do širšího kontextu zasazuje výsledky srovnání grantového prostředí ERC a respondentům vlastních národních systémů grantové podpory vědy. Základní srovnání poskytuje pouze velice

⁴ Podle výpovědí respondentů se jedná o semináře organizované ve spolupráci TC Praha a Expertní skupiny na podporu žadatelů ve výzvách ERC.

⁵ V českém prostředí je tento nácvik poskytován opět v rámci seminářů organizovaných ve spolupráci TC Praha a Expertní skupiny na podporu žadatelů ve výzvách ERC.

zjednodušený obecný obrázek vzhledem k tomu, že národní systémy různých zemí jsou nejen velice odlišné mezi sebou, ale i heterogenní vnitřně. Zároveň grantový systém ERC procházel v čase i poměrně výraznými změnami, které nebylo možné vzhledem k omezenému rozsahu šetření detailně postihnout. Názory jednotlivých respondentů jsou vždy nutně pouze subjektivní a jejich hodnocení relativní jednak ve vztahu k časovému období, kdy grant realizovali, a jednak ve vztahu k národnímu systému, který dobře znají. Přesto se domníváme, že v souhrnu daného počtu získaných výpovědí je možné učinit orientační obecné závěry o rozšířené percepci charakteristik, které odlišují ERC systém od praxe podpory vědy realizované většinově na národních úrovních⁶.

ERC bylo respondenty jednoznačně hodnoceno jako standard výrazně odlišný od národních prostředí, a to zejména v maximálním důrazu na vědeckou excelenci, kreativitu a ambiciózní riskantnější výzkum, tedy na zaměření, která se v národních schématech naopak prosazují obtížněji. Vysoce je vnímána férovost a profesionalita ERC. Národní systémy jsou popisovány jako konzervativnější, více orientované na aplikaci nebo národní priority, na „bezpečnější“ projekty a zavedené výzkumné linie, s vysokým důrazem na měřitelné ukazatele a bohužel i s vyšším výskytem různých zkreslení (bias), slabší transparentností a nižší kvalitou zpětné vazby. V důsledku toho zde podle řady výpovědí obtížněji vzniká prostor pro excelentní, dlouhodobý a rizikovější základní výzkum, a to zejména, je-li nesený mladšími a méně „osvědčenými“ vědci.

Hodnocení administrativní zátěže spojené s ERC granty se ukázalo jako vysoce závislé na zemích, ze kterých respondenti pocházejí; relativní srovnání administrativní zátěže ERC s domácím prostředím zde hrálo klíčovou roli. Vědci ze zemí s kvalitním systémem VaV, zatíženým nízkou mírou administrativy (typicky např. skandinávské země), vnímali administrativu ERC srovnatelnou nebo i mírně náročnější. Naopak respondenti ze zemí se slabší výkonností, včetně vědců z ČR, hodnotili ERC administrativu jako výrazně štihlejší.

Celkově lze ERC považovat za vzorový systém pro podporu špičkové, kreativní a riskantnější vědy, s profesionální evaluací a kvalitní zpětnou vazbou. Národní systémy jsou více svázané kontextem (prioritami, limity rozpočtů, institucionální kulturou) a často méně schopné vytvářet prostor pro ambiciózní průlomový výzkum. To zároveň naznačuje, že úspěšnost v ERC není jen otázkou individuální kvality žadatelů, ale souvisí i s tím, zda domácí prostředí dokáže dlouhodobě vychovávat a podporovat typ vědy, který je v ERC vysoce hodnocen.

V šetření byla rovněž řešena otázka, jaké zkušenosti mají držitelé ERC grantů s následnou realizací grantu. Celkový obraz ukazuje, že získání ERC je začátek náročné fáze, ve které klíčovou roli hraje každodenní vysoká pracovní zátěž, personální zázemí, institucionální kvalita a limity vyplývající z nutnosti sladit výzkum s řízením týmu a administrativou. Největší výzvou je jednoznačně přetížení hlavního řešitele. ERC projekt v praxi znamená kumulaci rolí: špičkový výzkum, strategické vedení týmu, každodenní management a administrativa. Druhý výrazný problém představuje nábor kvalitních lidí. Různou měrou se pak objevují institucionální bariéry, jako je proměnlivá míra podpory ze strany vedení, rigidní pravidla, omezení ve finanční flexibilitě a také běžná realita výzkumu, kdy se během projektu objeví nečekané metodologické či teoretické komplikace. Nižší, nikoli však nezanedbatelnou roli (potýká se s nimi pětina až čtvrtina řešitelů) hrají i psychosociální obtíže (stres a vyhoření, nízká motivace členů týmu nebo deziluze z institucionálního prostředí) a praktické překážky typu vízové a pobytové agendy u zahraničních pracovníků. I podmínky pro realizaci grantu se výrazně liší mezi zeměmi. Podle výsledků šetření se

⁶ Podrobnější pohled vč. srovnání klastru úspěšných zemí a ČR bude zařazen do dalších navazujících studie publikované separátně, s názvem „Mezinárodní šetření držitelů ERC grantů: srovnání ČR a úspěšných zemí“ (NVF, bude publikováno v r. 2026).

s horším institucionálním prostředím více potýkají země se slabšími systémy VaV včetně ČR, která specificky vykazuje i vysokou míru důsledků v podobě psychosociálních obtíží.

Na vysokých školách se výrazněji projevuje konflikt s jinými povinnostmi, typicky výukou a akademickými funkcemi. Data se zdají potvrzovat, že v některých případech univerzity mohou mít poměrně aktivní a funkční podporu při získávání projektů, ale slabší podporu v době realizace. Jinými slovy, „pre-award“ proces může fungovat dobře, zatímco „post-award“ servis (HR, finance, právní a administrativní back-office, manažerská podpora, infrastrukturní zázemí) zaostává.

Lze shrnout, že úspěch v ERC sice otevírá dveře, avšak jeho plné zhodnocení závisí na tom, zda instituce umí vytvořit stabilní a profesionální podmínky pro náročnou implementační fázi a pro udržení výzkumné linie v delším horizontu.

Genderové aspekty

Vědecké motivace k podání ERC grantů jsou u žen i mužů podobné: V položkách rozvoj tématu / motivace k řešení výzkumného problému a vědecká prestiž se ženy a muži neliší – tyto „vědecké“ důvody mají srovnatelnou důležitost napříč pohlavími. Ženy více akcentují kariérní motivace: Pro ženy jsou významněji důležité položky spojené s kariérním postupem a stabilitou, zejména zlepšení nebo udržení pracovní pozice (vč. finanční jistoty), postup na vyšší kariérní stupeň, a také rozšíření příležitostí pro další vědeckou práci (např. zvýšení viditelnosti nebo možnost relokace).

Ohledně podpory při přípravě podání žádosti grantu ERC ženy častěji než muži čerpají podpůrné služby zaměřené na prezentační dovednosti a psychologickou podporu, zatímco v oblasti odborné a technické podpory se jejich zkušenosti s muži výrazně neliší. Vědci a vědkyně se příliš neliší v tom, jaké formy pomoci obdrželi (s výjimkou prezentačních dovedností a psychologické opory), výraznější rozdíly se však objevují v hodnocení jejich užitečnosti při získávání grantu ERC. Napříč všemi položkami platí, že ženy více než muži uvádějí, že pro ně tyto formy pomoci byly zásadní.

U obtíží spojených se sladěním práce na žádosti s dalšími pracovními povinnostmi, soukromým životem a nízkou sebedůvěrou se objevují konzistentní genderové rozdíly. Ve všech třech oblastech ženy více než muži uvádějí vyšší míru obtíží.

V pohledu na nejdůležitější faktory vytvoření úspěšné žádosti ERC ženy častěji uvádějí sdílení zkušeností a podporu od seniorních výzkumníků a výzkumníků, naproti tomu muži relativně častěji uvádějí předchozí vědecké výsledky a mezinárodní zkušenost.

Při porovnání národních prostředí s ERC sledujeme výrazně odlišné hodnocení ERC a národního výzkumného systému ze strany žen a mužů. Ženy častěji než muži volily krajní možnost, a to že jsou uvedené aspekty plně přítomné v rámci ERC prostředí: zaměření na riskantní výzkum s vysokým přínosem, kreativita, individuální přístup, dostupná podpora při podávání žádosti, férovost a profesionalita, nízká míra úspěšnosti, kompetitivnost, velkorysý rozpočet, kvalita zpětné vazby.

Při samotné realizaci ERC ženy hlásí vyšší zátěž a psychosociální dopady (pracovní přetížení, stres a vyhoření, rovnováha mezi pracovním a soukromým životem) než muži. Ženy zároveň častěji narážejí na institucionální a finanční bariéry (nižší podpora managementu, rostoucí náklady, interní finanční limity hostitelské instituce) a o něco častěji také na HR/organizační a mezinárodní překážky (odchody lidí, víza).

Doménové rozdíly

Výsledky dotazníkového šetření mezi evropskými držiteli ERC grantů ukazují, že určité rozdíly mezi vědními doménami se projevují od iniciace projektu až po jeho realizaci. Společným rysem je vysoká míra „bottom-up“ iniciace: ve všech doménách převažuje jako první impuls vlastní nápad (72–81 %), v doméně Physical sciences & engineering (PE) je nejčastější (81 %).

V motivacích zůstává napříč doménami nejvýraznější orientace na rozvoj vlastního tématu a řešení výzkumného problému, v Social sciences & humanities (SH) ji jako klíčovou uvádí 70 % respondentů, v Life sciences (LS) 78 % a v PE 73 %. Současně SH relativně častěji akcentuje motiv „zlepšení/udržení pracovní pozice včetně finanční jistoty“ (40 % vs. 36 % v LS a 33 % v PE).

Vědci z LS ve vyšší míře aktivně vyhledávají podporu (58 %; PE 46 % a SH 51 %), zatímco vědci z PE častěji uvádějí, že podporu ani nevyhledali ani nezískali (26 %; SH 15 %). Skupina vědců z domény SH naopak nejčastěji využívá nabídnutou podporu (32 %), což v kombinaci s dalšími výsledky ukazuje na celkově větší roli „nabídkových“ podpůrných mechanismů v této doméně.

Struktura zdrojů a forem podpory naznačuje určité odlišnosti v převažujících systémech podpory v rámci vědních domén. SH se podpora výrazněji opírá o domácí instituci (projektové kanceláře, dedikovaní pracovníci; 86 %), zatímco podpora od seniorních vědců/mentorů je méně častá (41 % vs. 58 % - 59 % v ostatních doménách). Doména SH také častěji využívá formalizované formy podpory, zejména organizované semináře/workshopy (56 %) a písemné materiály vč. webových informací (50 %), a současně o něco méně spoléhá na neformální komunikaci (45 % vs. 52 % - 53 % v ostatních doménách). Ačkoli se jedná o poměrně malé rozdíly, tento vzorec je konzistentní s interpretací, že vědci z domény SH častěji využívají institucionálně zprostředkovanou a procesně vedenou podporu, zatímco v LS/PE se více uplatňují neformální profesní sítě a mentorská opora⁷.

Obsah podpory se mezi doménami liší zejména v míře administrativně-metodického ukotvení. SH významně častěji než ostatní domény využívá podporu při práci s rozpočtem (80 %), základních informacích o ERC (74 %), tvorbě obsahu žádosti (70 %), výstavbě projektového týmu (25 %) a v metodologických otázkách (23 %).

Vědci z SH vnímají ERC výrazněji jako prestižní, ale administrativně náročnou příležitost: pro ERC je z jejich pohledu typický zejména aspekt excelence (95 %) a nízké míry úspěšnosti (54 %). Vědci z PE oborů ve srovnání s vědci z SH vnímají ERC granty jako relativně méně „nedostupné“ (nízká míra úspěšnosti žádostí – 38 % oproti 54 % v SH).

V rámci subjektivního hodnocení faktorů úspěchu podané ERC žádosti se rovněž projevují určité rozdíly mezi doménami: SH méně než LS/PE akcentuje předchozí vědecké výsledky (61 % vs. 72 % a 74 %), ale více zdůrazňuje roli metodologické kvality (53 % vs. 37 % a 42 %) a institucionální podpory (v SH 33 % vs. 15 % v LS a 17 % v PE).

Rovněž se vědci z různých vědních domén mírně liší, pokud jde o hodnocení obtíží zakoušených ve fázi realizace projektu. Vysoká pracovní zátěž v roli hlavního řešitele je největším problémem pro vědce v SH („zásadní obtíž“ pro 67 % vs. 48 % v PE a 50 % v SH). Obtížné je i získávání a udržení

⁷ Z mezinárodního srovnání vyplývá, že apriorní neformální komunikace a z ní plynoucí podpora a sdílení informací ve vztahu k formulaci excelentních vědeckých projektů vč. ERC žádostí je mnohem více přítomná v zemích s výkonnými systémy VaV než např. v ČR. Mezinárodní srovnání je obsahem navazující studie „Mezinárodní šetření držitelů ERC grantů: srovnání ČR a úspěšných zemí“ (NVF), která bude publikována v roce 2026.

kvalifikovaných zaměstnanců pro projekty. V SH oborech je významně obtížnější zaměstnance udržet (37 % oproti 26 % v LS a 14 % v PE) a zároveň významně méně obtížné je získat (36 % oproti 54 % v LS a 47 % v PE). V PE je menší problém zaměstnance udržet (14 %) a větší získat (47 %), v LS je jejich udržení problematické pro zhruba čtvrtinu respondentů a získání pro více než polovinu. Lze tedy dovodit, že pracovní trh těchto vysoce kvalifikovaných zaměstnanců je relativně lépe nasycený v SH oborech, kde ale zaměstnanci více fluktuují, zatímco LS a PE obory častěji narážejí na obtíže při najímání vědců, po přijetí jsou ale stabilnější.

Implementační fáze znovu naznačuje relativní zranitelnost SH vůči institucionálním bariérám: vyšší podíl respondentů uvádí nízkou podporu managementu (40 % vs. 28 % v LS a 36 % v PE) a zejména rigidní institucionální pravidla bránící efektivní práci (47 %; LS 20 % a PE 30 %).

Metodika

Šetření bylo realizováno formou online dotazníku v roce 2025 (termín terénního sběru dat: 9. 9. až 19. 11. 2025). Respondenty byli současní i bývalí držitelé prestižních evropských grantů Evropské výzkumné rady (ERC) z vybraných evropských zemí. Informace o jednotlivých projektech a jejich držitelích byly získány z oficiální databáze ERC Research Information System, dostupné na adrese <https://erc.europa.eu/projects-statistics/erc-research-information-system>.

Sběr dat probíhal v open-source prostředí LimeSurvey, které je distribuováno pod licencí GNU General Public License. Zpracování a následná analýza dat probíhala v open source prostředí RStudio, určeného pro práci s programovacím jazykem R, datovou analýzu a statistické výpočty, které je distribuováno pod licencí GNU Affero General Public License.

Online dotazník byl naprogramován v anglickém jazyce a jeho kompletní znění je uvedeno v příloze této studie (viz Příloha: Dotazník). Většinu otázek tvořily uzavřené otázky určené pro kvantitativní analýzu a menší část otevřené textové otázky, které byly vyhodnocovány kvalitativně.

Dotazník byl jmenovitě rozeslán e-mailem na 8 273 adres hlavních řešitelů ERC projektů. V průběhu terénního sběru dat byly využity dva adresné upomínkové e-maily (první a druhý reminder) zasílané konkrétním vědcům a vědkyním. Celkem bylo získáno 475 dotazníků, v nichž respondenti vyplnili alespoň část dotazníku, a 401 dotazníků, které byly vyplněny kompletně. Celková míra návratnosti tedy činila 5,7 %. Na základě opakovaných kontaktů i neformálních rozhovorů s oslovenými vědci a vědkyněmi je zřejmé, že relativně nízká celková návratnost souvisí se specifickými charakteristikami zkoumané populace, zejména s vysokou pracovní vytížeností a profesními závazky velmi úspěšných výzkumníků.

Vzhledem k tomu, že do šetření byli zahrnuti současní i bývalí držitelé ERC grantů, nezachycují výsledky pouze aktuální obrázek, nýbrž souhrnné informace za celou dobu existence ERC programu, který byl zahájen v roce 2007. Je zřejmé, že v mnoha oblastech se situace vyvíjí, příkladem může být výrazně zvyšující se dostupná podpora při podávání žádostí v poslední dekádě v ČR. V této přehledové studii rozdíly v čase nejsou zachyceny a budou zpracovány v navazujících materiálech.

Tabulka 1 shrnuje základní charakteristiky výzkumného souboru z hlediska pohlaví, věku, vědní oblasti, typu instituce a typu ERC grantu. Informace o pohlaví a věku jsme získali od přímo od respondentů v rámci dotazníku a ostatní proměnné jsme připojili z databáze ERC.

Z hlediska genderového složení převažují muži (61 %), zatímco ženy tvoří přibližně třetinu respondentů (36 %), jeden respondent uvedl možnost Jiná identifikace a 2,5 % respondentů uvedlo, že své pohlaví nechtějí specifikovat.

Věkové rozložení respondentů je relativně vyvážené, s nejvyšším zastoupením věkové skupiny 43–49 let (31 %), následované skupinou 32–42 let (27 %). Starší věkové kategorie 50–61 let a 62–81 let představují 23 % a 19 % souboru.

Z hlediska vědních oblastí jsou nejvíce zastoupeny fyzikální vědy a inženýrství (Physical Sciences & Engineering, 43 %), následované společenskými a humanitními vědami (Social sciences & humanities, 28,5 %) a vědami o živé přírodě (Life Sciences, 22 %). U menší části respondentů (7 %) nebyla vědní oblast v databázi projektů ERC specifikována (jednalo se o Synergy Grants, které mohou zahrnovat více vědních oblastí a jsou hodnoceny jiným způsobem, ve kterém doména není stanovována). Převážná většina respondentů působí na institucích vysokoškolského vzdělávání (67 %), zatímco výzkumné organizace představují zhruba třetinu souboru (33 %).

Z hlediska typu grantu jsou nejčastěji zastoupeny Starting Grants (45 %), následované Advanced Grants (24 %) a Consolidator Grants (24 %). Synergy Grants tvoří menší část souboru (7 %), což odpovídá jejich obecně nižšímu zastoupení v portfoliu ERC. V ERC schématech je poměrně běžné, že titíž vědci získávají v průběhu času více ERC grantů, přičemž se nejčastěji jedná o granty různého typu. Ve vztahu k výše uvedenému cíli šetření byly hlavním předmětem našeho zájmu zejména okolnosti prvního úspěšného vstupu vědců do systému ERC. Respondenti tedy byli cíleně dotazováni na své první úspěšné granty, v případě, že jich měli více. To je také důvodem, proč se v šetření neobjevují granty typu Proof of Concept, neboť jejich podmínkou je návaznost na předchozí realizovaný ERC grant.

Tabulka 1: Základní charakteristiky výzkumného souboru

		Celkové n	podíl v %
Gender	Muž	248	61 %
	Žena	148	36 %
	Jiná identifikace	1	>1 %
	Nechci sdělovat	10	3 %
Věkové skupiny	32–42	108	27 %
	43–49	121	31 %
	50–61	89	23 %
	62–81	76	19 %
Vědní domény	Life Sciences (LS)	107	22 %
	Physical sciences & engineering (PE)	210	43 %
	Social sciences & humanities (SH)	140	29 %
	(unspecified)	34	7 %
	Vysoké školy	325	67 %

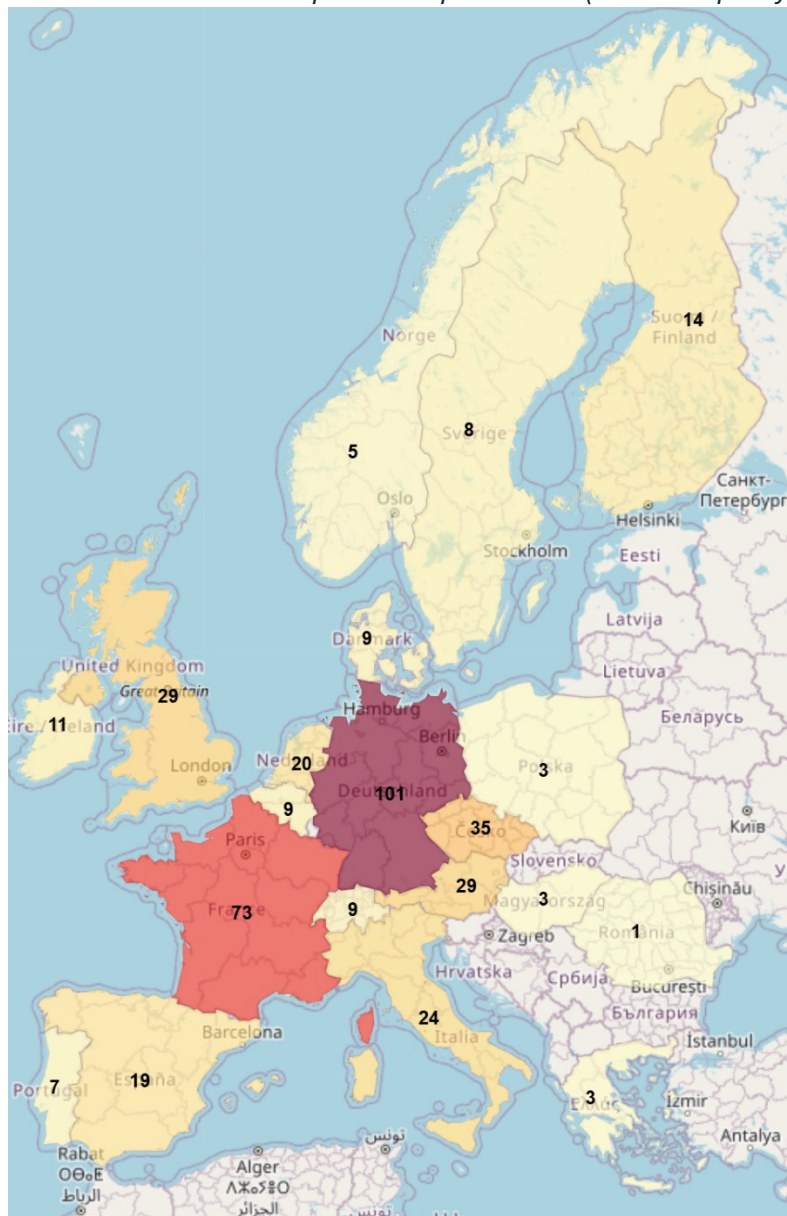
Typ instituce	Výzkumné organizace	159	33 %
Typ grantu	Starting Grants	221	45 %
	Consolidator Grants	117	24 %
	Advanced Grants	119	24 %
	Synergy Grants	34	7 %

Obrázek 1 zachycuje zemi působení respondentů v době udělení jejich prvního ERC grantu, jde o 17 členských států EU, a také Velkou Británii a Švýcarsko, které jsou v ERC programu také zapojené. Nejvyšší zastoupení mají respondenti působící v Německu ($n = 101$) a ve Francii ($n = 73$), následovaní Českou republikou ($n = 35$), Rakouskem a Spojeným královstvím (v obou případech $n = 29$). Významnější zastoupení mají rovněž Itálie ($n = 24$), Nizozemsko ($n = 20$) a Španělsko ($n = 19$). Ostatní země jsou zastoupeny výrazně menšími počty respondentů, často pouze v jednotkách případů.

Rozložení respondentů napříč zeměmi odráží jednak skutečné rozdíly v geografické distribuci ERC grantů, jednak rozdílnou míru návratnosti dotazníku v jednotlivých státech. Celkový počet případů pro tuto otázku činí 419 respondentů.

Pro účely interpretace výsledků této studie byla při testování rozdílů mezi skupinami použita hladina statistické významnosti 90 % ($\alpha = 0,10$), což znamená, že pozorovaný rozdíl na 90 % nelze považovat za náhodný, není tedy jen výsledkem náhodných výkyvů ve výběrových datech. Pokud je v textu dále uváděno, že je rozdíl statisticky významný, je tím vždy míněna významnost na této hladině. V některých případech velký rozdíl mezi dvěma hodnotami nebyl potvrzen statistickou významností. V praxi to znamená, že tento rozdíl může být i přesto vypovídající, avšak s nižší pravděpodobností než 90 %.

Obrázek 1: Rozdělení respondentů podle zemí (absolutní počty)

Pozn.: Jde o země, kde vědci působili v době, kdy obdrželi svou první grantovou podporu od ERC, podle toho, jak vědci a vědkyně odpovídali v dotazníku.

Otázky v dotazníku byly nepovinné; rozdíly v počtech případů u jednotlivých otázek a v navazujících analýzách jsou tedy dány přítomností chybějících hodnot. Pro položky, které respondenti hodnotili na škálách, byly vypočteny vážené průměry, kdy se každé hodnotě škály (např. 1–4) přiřadí její váha (1, 2, 3, 4) a tato váha se vynásobí podílem respondentů, kteří danou hodnotu zvolili (A-D), tedy $X=1*A+2*B+3*C+4*D$. Obdobně i pro škálu pětibodovou (1-5).

V některých otázkách měli respondenti možnost vybrat odpověď „jiné“ a slovně vysvětlit, pokud nevnímali jako pro sebe relevantní žádnou z navrhovaných variant, nebo pokud chtěli doplnit vlastní komentář. Počet těchto odpovědí zpravidla ze statistického hlediska není příliš významný, nicméně často přinášejí hodnotné kvalitativní informace a mohou napomoci hlubšímu pochopení souvislostí a inspirovat nastavení dalších šetření. V textu na některých místech uvádíme přehled nejčastějších z nich nebo těch, které jsou v určitém ohledu informačně přínosné.

V textu u některých termínů užíváme generická maskulina (zejm. respondenti, vědci apod.), kterými jsou, pokud není specifikováno jinak, míněny ženy, muži i osoby s jinou genderovou identitou. Tento způsob byl zvolen s ohledem na jazykovou srozumitelnost a plynulost analytického textu, který často musí vyjádřit komplikované relace na krátkém prostoru a je nutně poměrně repetitivní.

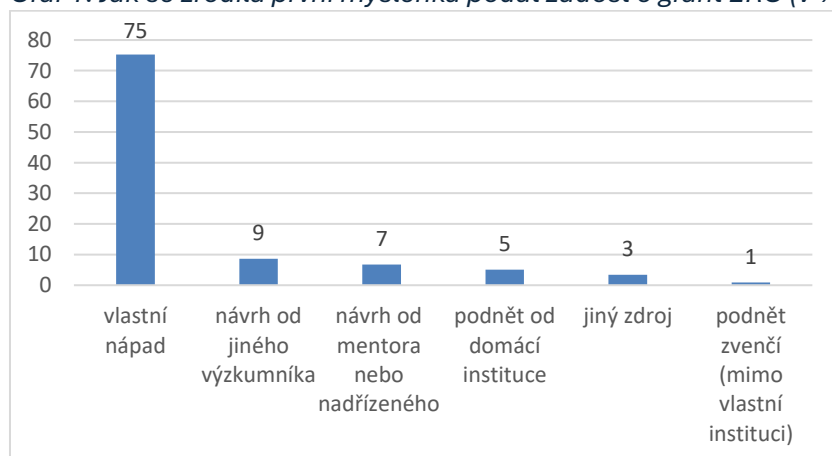
A. Přehled obecných zjištění

1. Motivace pro podání ERC grantu

V rámci zjišťování motivací pro podání ERC grantu byla na prvním místě zařazena otázka, odkud vzešel **prvotní nápad** o grant se ucházet. Předpokládáme úzkou souvislost mezi motivovaností uchazeče a zdrojem, odkud vzešel původní impuls. Na druhou stranu v prostředích, kde je obecně nižší povědomí o možnostech ERC grantů nebo nižší sebevědomí (výzkumníci se domnívají, že tyto granty jsou „mimo jejich horizont“), mohou sehrát vnější podněty velice důležitou úlohu.

V rámci zkoumaného vzorku evropských respondentů prvotní nápad podat žádost o ERC grant vzešel v naprosté většině případů (75 %) od samotného držitele (viz Graf 1). V 9 % se jednalo o návrh jiného výzkumníka, v 7 % o návrh mentora nebo vedoucího vědeckého pracovníka, v 5 % o impuls vzešlý z instituce. Jiné způsoby jsou již marginální.

Graf 1: Jak se zrodila první myšlenka podat žádost o grant ERC (v %)

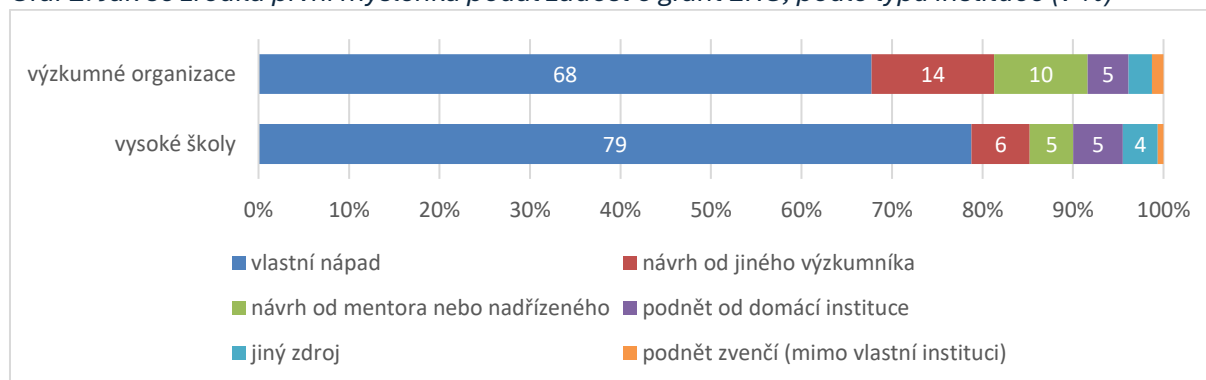

n=473

Podíváme-li se na výsledek členěný dle typu instituce (viz Graf 2), ukáže se, že ve výzkumných organizacích ve srovnání s vysokými školami o něco častěji prvotní idea vzešla z okolí držitele (od jiného výzkumníka nebo mentora – v cca 14 %, respektive 10 %, versus 6 % a 5 % na vysokých školách), avšak vlastní nápad je vždy dominantní (68 % ve výzkumných organizacích a 79 % na vysokých školách). Výraznou převahu vlastního nápadu lze vnímat jako pozitivní zjištění. Zároveň data naznačují, že v prostředí výzkumných organizací, které je obecně cíleněji zaměřeno na ambiciózní výzkum, často založený na práci rozsáhlejších výzkumných týmů, jsou podněty od vedoucích či jiných výzkumníků relativně častější než na vysokých školách.⁸

⁸ Uvedené výsledky platí souhrnně pro všechny šetřené země. Pro samostatnou ČR se rozdíl mezi vysokými školami a výzkumnými organizacemi neobjevuje; v obou případech je podíl vlastních nápadů nižší než zde uváděné hodnoty za souhrn evropských respondentů. Mezinárodní srovnání je obsahem navazující studie „Mezinárodní šetření držitelů ERC grantů: srovnání ČR a úspěšných zemí“ (NVF), která bude publikována v roce 2026.

Graf 2: Jak se zrodila první myšlenka podat žádost o grant ERC, podle typu instituce (v %)

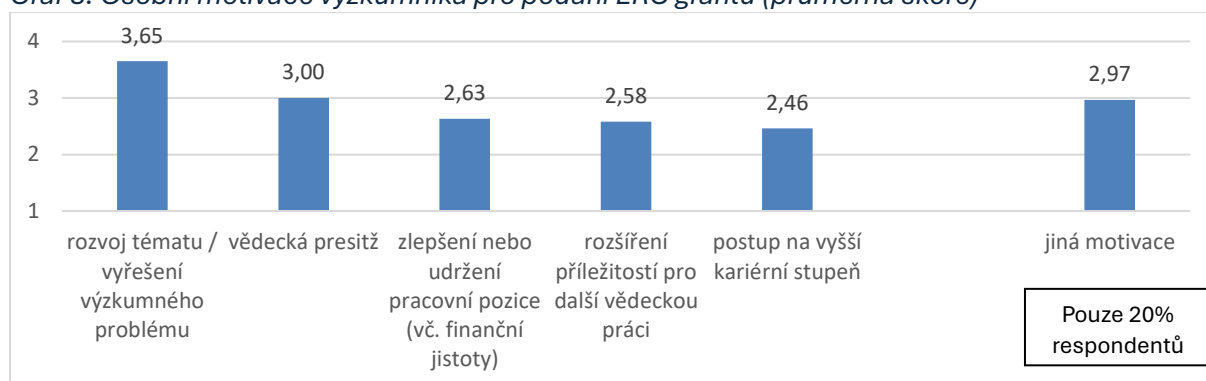

n=466

Nejdůležitější osobní **motivací** vědce pro podání ERC projektu byl rozvoj vlastního tématu, respektive vyřešení výzkumného problému. Na škále 1-4, kde 1 znamená nedůležitá motivace a 4 klíčová motivace, přidělili respondenti této motivaci v průměru skóre⁹ 3,65. Poměrně silným motivátorem byla dále vědecká prestiž (3,00). Zlepšení nebo udržení pracovní pozice (vč. finanční jistoty), rozšíření příležitostí pro další vědeckou práci a postup na vyšší kariérní stupeň je možné považovat za středně silné motivátory.

Cca 20 % respondentů vypsalo do textového pole jinou motivaci, která pro ně byla poměrně významná (průměrné skóre 2,97). Nejčastěji se tyto motivace týkají různých konkrétních zajištění financování projektu, které by jinak nebylo dostupné (např. z důvodu nižšího rozsahu nebo nižší dostupnosti národních zdrojů financování; v některých případech specificky pro daný typ výzkumu). Na dalším místě se jedná o motiv podpořit tým, juniorní kolegy či možnost vytvoření nového týmu. Často bylo zmiňováno i získání více nezávislosti a času na vlastní výzkum, zejm. např. v návaznosti na snížení výukových povinností (tzv. „teaching buy-out“).

Graf 3: Osobní motivace výzkumníka pro podání ERC grantu (průměrná skóre)

n=241-246, 42 pro položku „jiná motivace“

Pozn.: Hodnoty reprezentují průměrná skóre¹⁰ na škále 1-4, kde 1 znamená nedůležitá motivace a 4 klíčová motivace. Uvedené položky hodnotili všichni respondenti, volitelně měli možnost doplnit vlastní položku a rovněž ji umístit na škále, čehož využilo 20 % z nich.

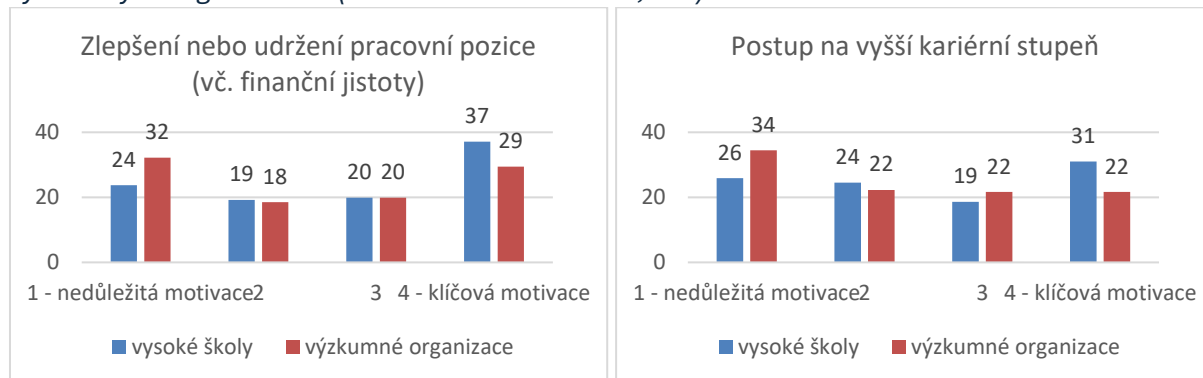
Detailnější pohled na hodnocení jednotlivých motivátorů v rámci škál ukázal určité rozdíly mezi vysokými školami a výzkumnými organizacemi. Zlepšení nebo udržení pracovní pozice (vč.

⁹ Viz kapitola Metodika.

¹⁰ Viz kapitola Metodika.

finanční jistoty) a postup na vyšší kariérní pozici je častěji klíčovou motivací na vysokých školách (37 % a 31 % versus 29 % a 22 % ve výzkumných organizacích). Naopak mnohem více respondentů z výzkumných organizací tyto položky označilo za nedůležitou motivaci (32 % a 34 % versus 24 % a 26 % na vysokých školách) – viz Graf 4.

Graf 4: Odlišné motivace evropských vědců pro podání ERC grantů na vysokých školách a ve výzkumných organizacích (hodnocení na škále 1-4, v %)

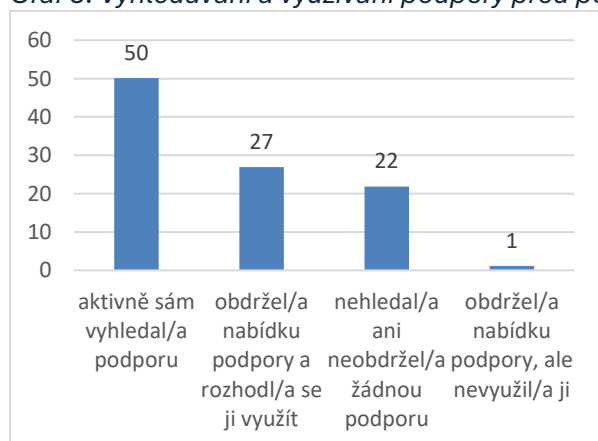
n=444

2. Podpora před podáním žádosti

Další část šetření se týkala **podpory**, kterou měli vědci k dispozici při podávání žádosti o svůj první ERC grant (viz Graf 5). 50 % respondentů uvedlo, že podporu před podáním grantu sami aktivně vyhledali. 27 % respondentů dostalo nabídku podpory a rozhodlo se ji využít. Je zajímavé, že více než jedna pětina držitelů grantu (22 %) žádnou podporu během přípravy neměla ani nevyhledávala. Pouze zanedbatelná část respondentů uvedla, že sice dostala nabídku podpory, ale nevyužila ji.

Vzhledem k tomu, že respondenty byli výhradně úspěšní držitelé grantu, nelze zjištění týkající se podpory interpretovat tak, že by chybějící podpora měla za následek nižší úspěšnost. Skutečnost, že tito vědci uspěli i přes případnou nižší míru podpory, naopak spíše signalizuje jejich vyšší míru apriorní samostatnosti a připravenosti uplatnit se ve špičkovém výzkumu.

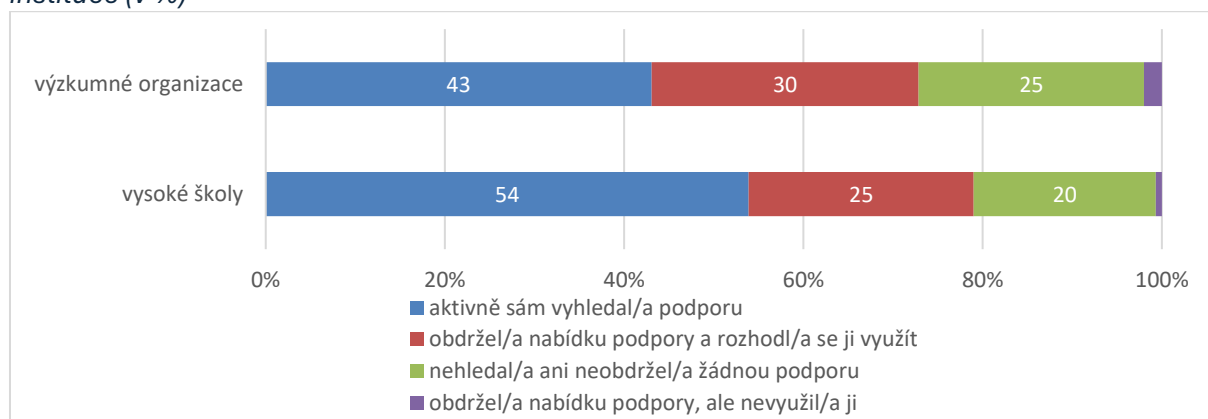
Graf 5: Vyhledávání a využívání podpory před podáním žádosti (v %)

n=453

Určitý rozdíl se v této otázce projevil mezi vědci z vysokých škol a z výzkumných organizací (viz Graf 6). Vědci z vysokých škol významně častěji vyhledávali podporu sami aktivně (54 %) oproti vědcům z výzkumných organizací (43 %). Nepatrně více vědců z výzkumných organizací získalo nabídku podpory a využilo ji (30 % oproti 25 % na vysokých školách) a rovněž nepatrně více z nich uvedlo, že nezískali ani nehledali žádnou podporu (25 % versus 20 %), tyto rozdíly však nebyly potvrzeny statistickou významností na hladině 90 %¹¹. Uvedené podíly, ačkoli nepředstavují zásadní rozdíly mezi typy institucí, se zdají dokreslovat výše nastíněný obrázek, kdy uchazeči z výzkumných organizací jsou více směřováni na špičkový výzkum, získávají tedy i více podpory tímto směrem, zároveň je však zde i větší skupina těch, kteří jsou samostatně (bez podpory) lépe připraveni uspět v náročných výzvách.¹²

Graf 6: Vyhledávání a využívání podpory evropskými vědci před podáním žádosti, podle typu instituce (v %)

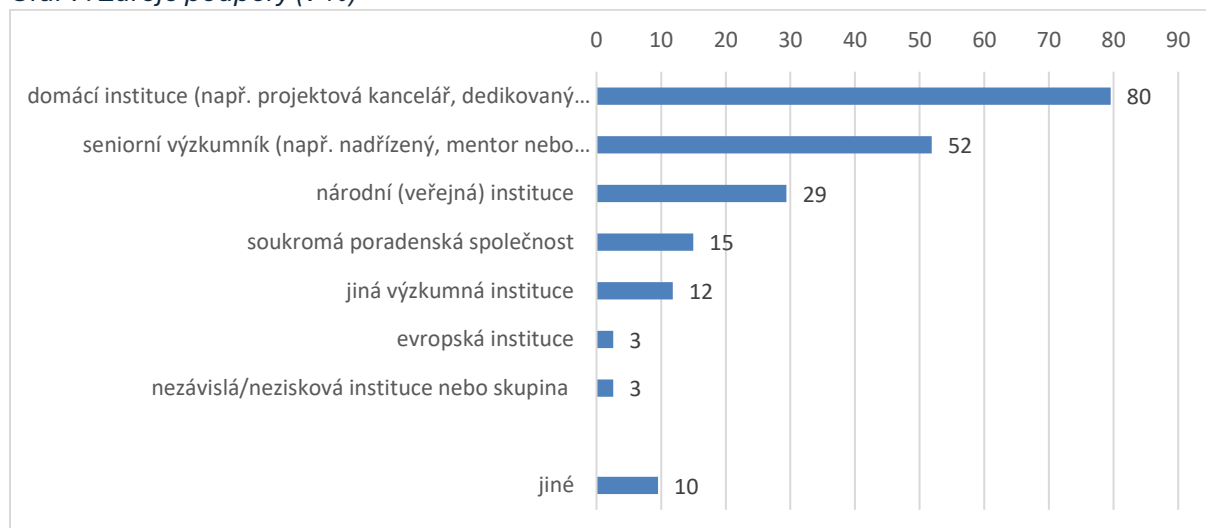
n=446

Respondenti, kteří využili podporu, byli dále dotázáni, **od jakých subjektů** ji získali, přičemž měli uvést všechny relevantní subjekty. Naprostá většina získala podporu od své domácí instituce, tj. např. od projektové kanceláře nebo od pracovníků, kteří mají tuto oblast v agendě (80 %) – viz Graf 7. Přibližně polovina grantistů (52 %) získala podporu od seniorního vědce (např. svého nadřízeného nebo mentora), 29 % od národní (veřejné) instituce. Spíše okrajovou, avšak nikoli zanedbatelnou, úlohu hrála i podpora od soukromých konzultačních organizací (15 %) a od jiných výzkumných organizací (12 %). Cca 10 % respondentů uvedlo také podporu z dalších zdrojů, kterými byli většinou kolegové z oboru na stejné kariérní úrovni, ať již z vlastní nebo z jiných institucí, případně také národní kontaktní centra ERC.

¹¹ Viz kapitola Metodika.

¹² Tento závěr neplatí pro respondenty z ČR. Zde je podpora celkově více využívána a výrazně častěji ji aktivně vyhledávají i uchazeči z výzkumných organizací (tj. zejména z pracovišť Akademie věd ČR).

Graf 7: Zdroje podpory (v %)

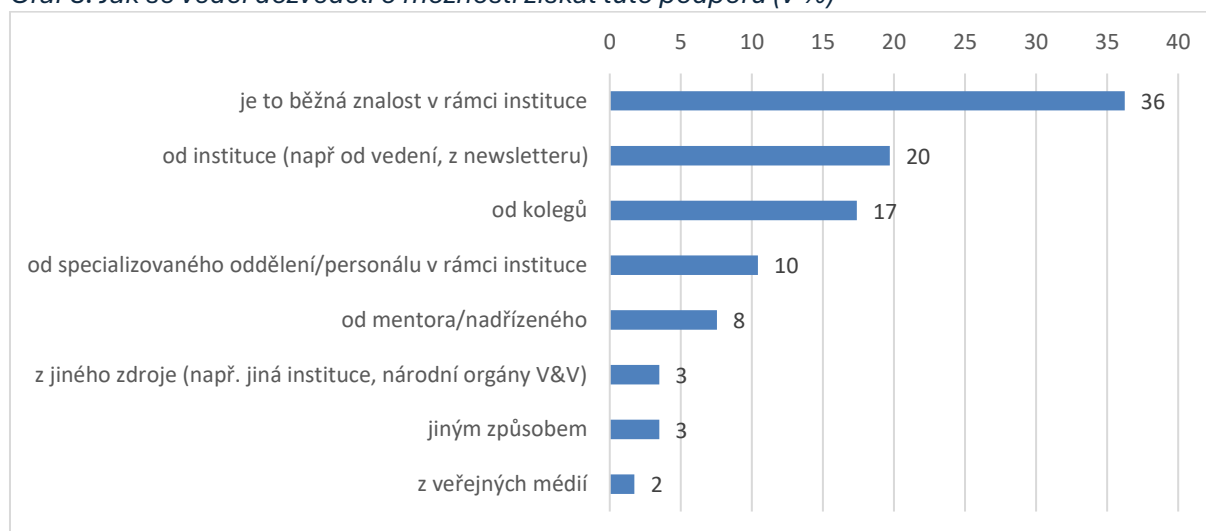

n=347

Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti.

Způsoby, jakými se budoucí držitelé grantů **o možnosti podpory dozvěděli**, vykazují poměrně vysokou variabilitu – viz Graf 8. Největší část respondentů, avšak zdaleka ne většina (36 %), uvádí, že se jedná o běžnou znalost v rámci jejich instituce. To je poněkud alarmující výsledek, který ilustruje doposud obecně nízké apriorní povědomí o možnostech podpory při podávání ERC grantů. Pětina respondentů (20 %) se o možnostech podpory dozvěděla od své instituce přímo (např. od managementu, z newsletteru apod.), dalších 17 % od kolegů. 10 % od specializovaného oddělení nebo pracovníka své instituce a 8 % od nadřízeného nebo mentora. 3 % od jiného zdroje (např. jiná instituce, národní orgány V&V) a 2 % z veřejných médií.

Graf 8: Jak se vědci dozvěděli o možnosti získat tuto podporu (v %)

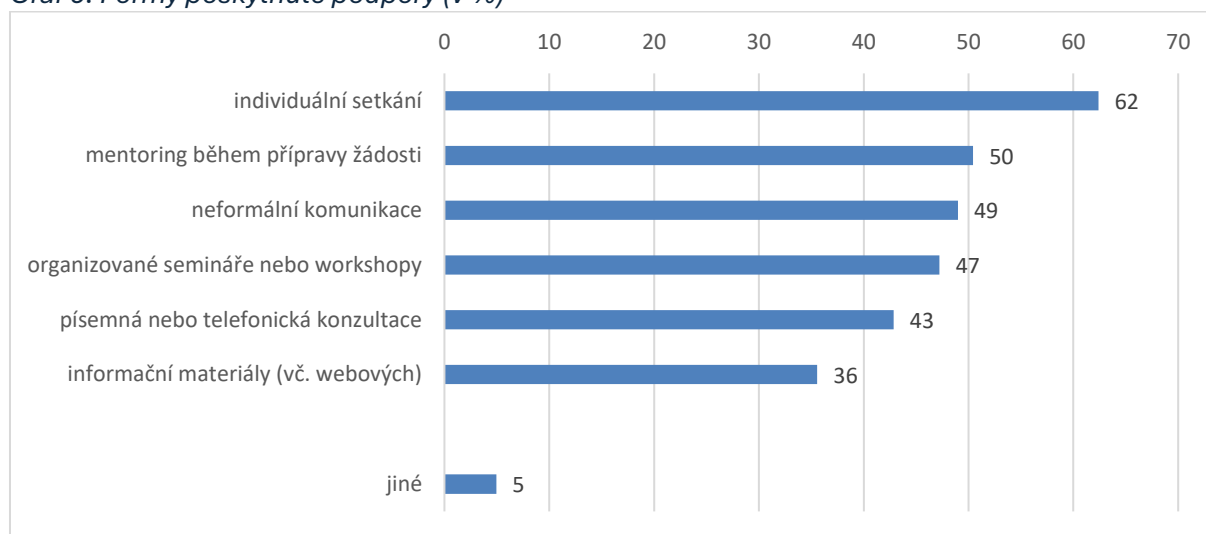

n=354

Nejčastější **formou podpory** jsou individuální setkání (62 % respondentů) – viz Graf 9. Polovina respondentů (50 %) měla k dispozici mentoring během přípravy žádosti. Necelá polovina (49 %) uvádí rovněž neformální komunikaci. Úspěšná příprava na ERC grant se tedy silně opírá o osobní komunikaci, sdílení zkušeností mezi kolegy a přímou pomoc „tváří v tvář“. Organizované semináře nebo workshopy jsou rovněž velmi rozšířené, účastnilo se jich 47 % respondentů. Významná část

získala také podporu ve formě písemné či telefonní konzultace (43 %) a/nebo jim byly poskytnuty informační materiály (vč. webových) – 36 %.

Graf 9: Formy poskytnuté podpory (v %)

n=343

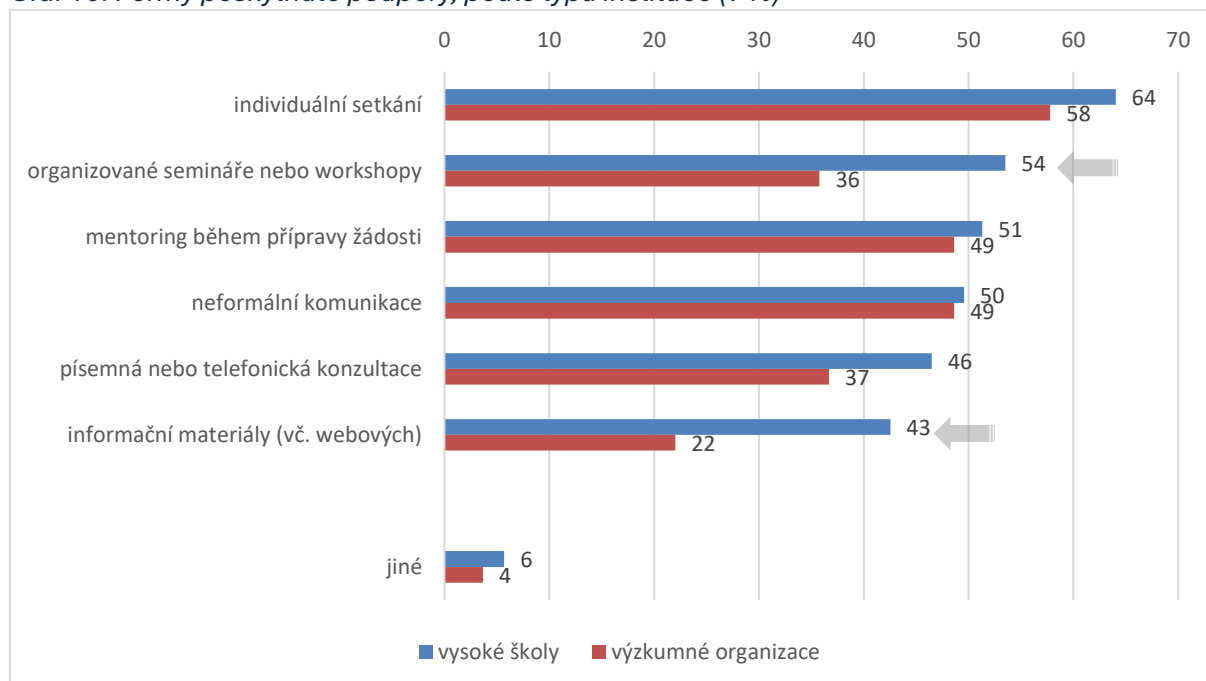
Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti.

Míra využití různých forem podpory se do určité míry lišila podle typu instituce – viz Graf 10. Na vysokých školách byla významně častěji uváděna podpora ve formě organizovaných seminářů nebo workshopů (54 % versus 36 % ve výzkumných organizacích), a poskytování informačních materiálů (43 % versus 22 %). Tři nejčastěji využívané formy podpory na vysokých školách tak jsou individuální meetingy (64 %), organizované semináře nebo workshopy (53 %) a mentoring během přípravy (51 %); všechny tyto formy zde využila nadpoloviční část respondentů. Ve výzkumných organizacích jsou na prvních třech místech individuální meetingy (58 %), mentoring (49 %) a neformální komunikace (47 %). Kromě individuálních setkání však žádná z dalších forem nebyla uvedena nadpoloviční většinou, ačkoli pouze velmi těsně. Zajímavým zjištěním je, že pokud jde o spíše „měkké“ formy podpory (mentoring a neformální komunikace), uvádějí je přibližně stejnou měrou respondenti jak z vysokých škol, tak výzkumných organizací. Ovšem „tvrdší“ a více servisně zaměřené formy podpory (materiály, workshopy) výrazně častěji získávají žadatelé z vysokých škol než z výzkumných organizací.

Popsaná situace naznačuje potvrzení hypotézy, která již byla uvedena výše, že přístup vědců z výzkumných organizací se vyznačuje vyšší mírou samostatnosti, apriorní orientace na výzkum a neformálních kontaktů v týmu souvisejících s výzkumem, což se pojí s nižším využíváním, respektive neočekáváním organizované asistence do takové míry jako je tomu ve vysokoškolském prostředí.

Skupina respondentů, která uvedla ještě jinou formu podpory mimo předložený seznam byla pouze okrajová (celkem 5 %), nicméně mezi vědci z vysokých škol se několikrát objevila poměrně zajímavá varianta podpory, kterou je poskytnutí časových a/nebo finančních zdrojů na přípravu žádosti (konkrétně např. formou uvolnění z výukových povinností a/nebo získání financování na tento účel).

Graf 10: Formy poskytnuté podpory, podle typu instituce (v %)

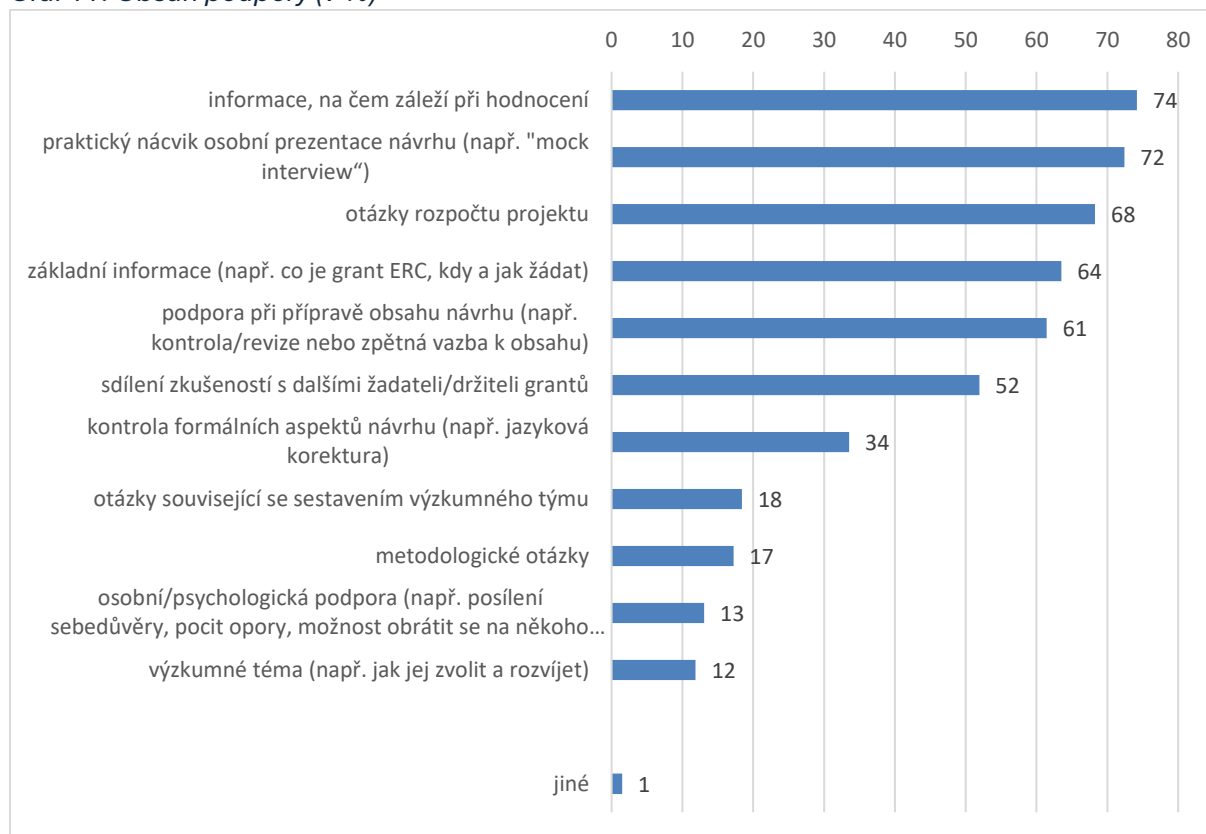
n=337

Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti. Šipky označují statisticky významné rozdíly. Pokud výrazný rozdíl mezi dvěma hodnotami není potvrzen statistickou významností, znamená to, že sice může být vypovídající, avšak s nižší jistotou.

Držitelé grantů byli dále dotazováni na **obsah obdržené podpory** (viz Graf 11), přičemž měli zvolit všechny pro ně relevantní varianty. Podle odpovědí je možné orientačně vyčlenit tři okruhy obsahu. První okruh je tvořen typy obsahu, které obdržela převážná většina respondentů (61-74 %). Jedná se o informace, na čem záleží při hodnocení (74 %), praktický nácvik osobní prezentace žádosti (72 %), otázky rozpočtu projektu (68 %), základní informace, co je ERC grant, kdy a jak se hlásit (64 %) a podpora při psaní návrhu projektu (61 %). Prostřední skupinu tvoří velmi důležitý (viz níže) typ obsahu, kterým je sdílení zkušeností s jinými žadateli/držiteli grantu, jenž byl poskytnut přibližně polovině respondentů (52 %). Ostatní typy obsahu jsou již méně časté: kontrola formálních aspektů žádosti (34 %), otázky sestavování projektového týmu (18 %), metodologické otázky (17 %), osobní/psychologická podpora (13 %), výzkumné téma – jak jej zvolit a rozvíjet (12 %).

Jiný obsah podpory uvádělo pouze minimum respondentů (1 %), avšak opakovaně na tomto místě zmiňovali, že získali možnost seznámit se se vzory žádostí (úspěšnými žádostmi jiných uchazečů).

Graf 11: Obsah podpory (v %)

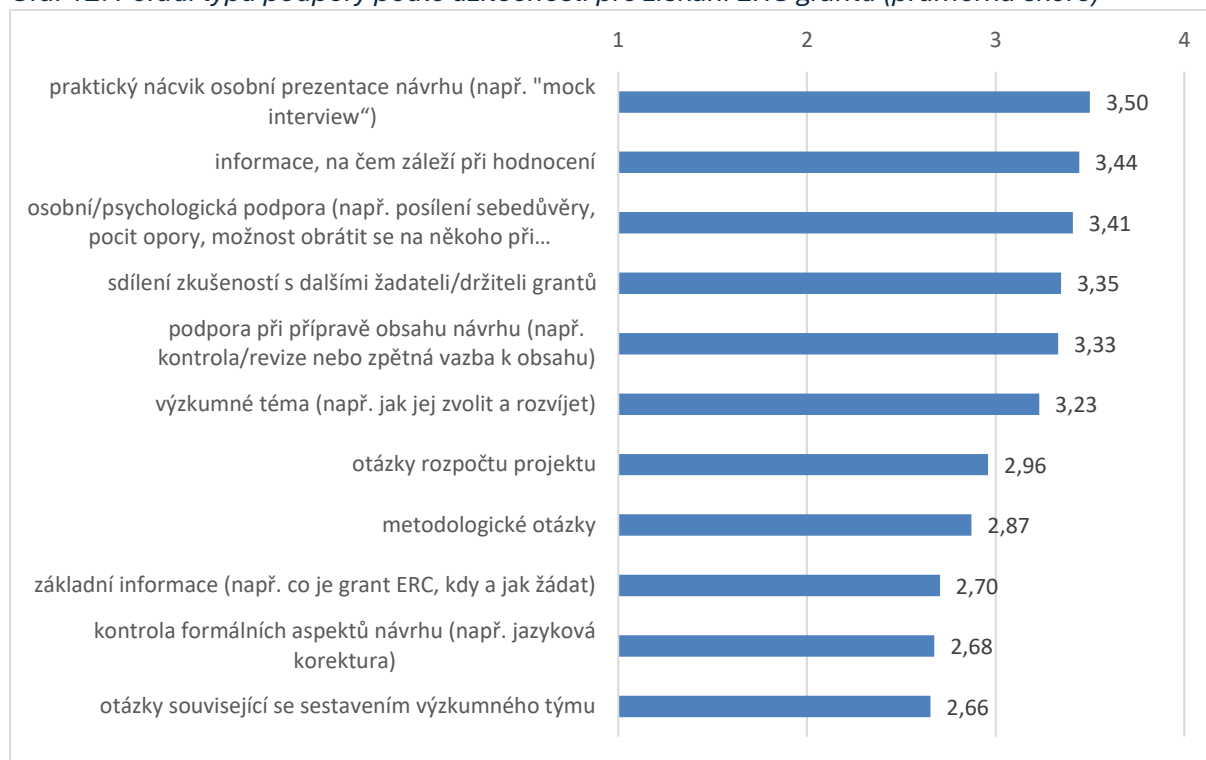
n=337

Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti.

Respondenti dále hodnotili, do jaké míry byly dané **typy podpory užitečné** pro následné získání ERC grantu – viz Graf 12. O žádné z hodnocených typů podpory není možné dle výsledků říci, že by byla nedůležitá. Nejvýznamnější byl praktický nácvik osobní prezentace (průměrné hodnocení¹³ 3,50 na škále 1-4, kde 1 znamená ne příliš důležité a 4 zásadní), dále informace, na čem záleží při hodnocení projektu (3,44), osobní/psychologická podpora (3,41), sdílení zkušeností s jinými žadateli/grantisty (3,35), podpora při psaní obsahu žádosti (3,33) a s mírným odstupem výzkumné téma (3,23). Tyto obsahy podpory je tedy možné považovat za velice důležité pro úspěch v ERC grantové žádosti. Již s větším odstupem, avšak nikoli jako nedůležité, byly hodnoceny otázky projektového rozpočtu (2,96) a metodologické otázky (2,87). Jako relativně méně významné se ukázaly otázky budování projektového týmu, kontrola formálních aspektů žádosti a základní informace o ERC grantech; byly hodnoceny průměrnými známkami 2,66, 2,68 a 2,70, což lze interpretovat jako střední úroveň důležitosti.

¹³ Viz kapitola Metodika.

Graf 12: Pořadí typů podpory podle užitečnosti pro získání ERC grantu (průměrná skóre)

n=39-246 (respondenti hodnotili pouze ty typy podpory, se kterými měli zkušenost)

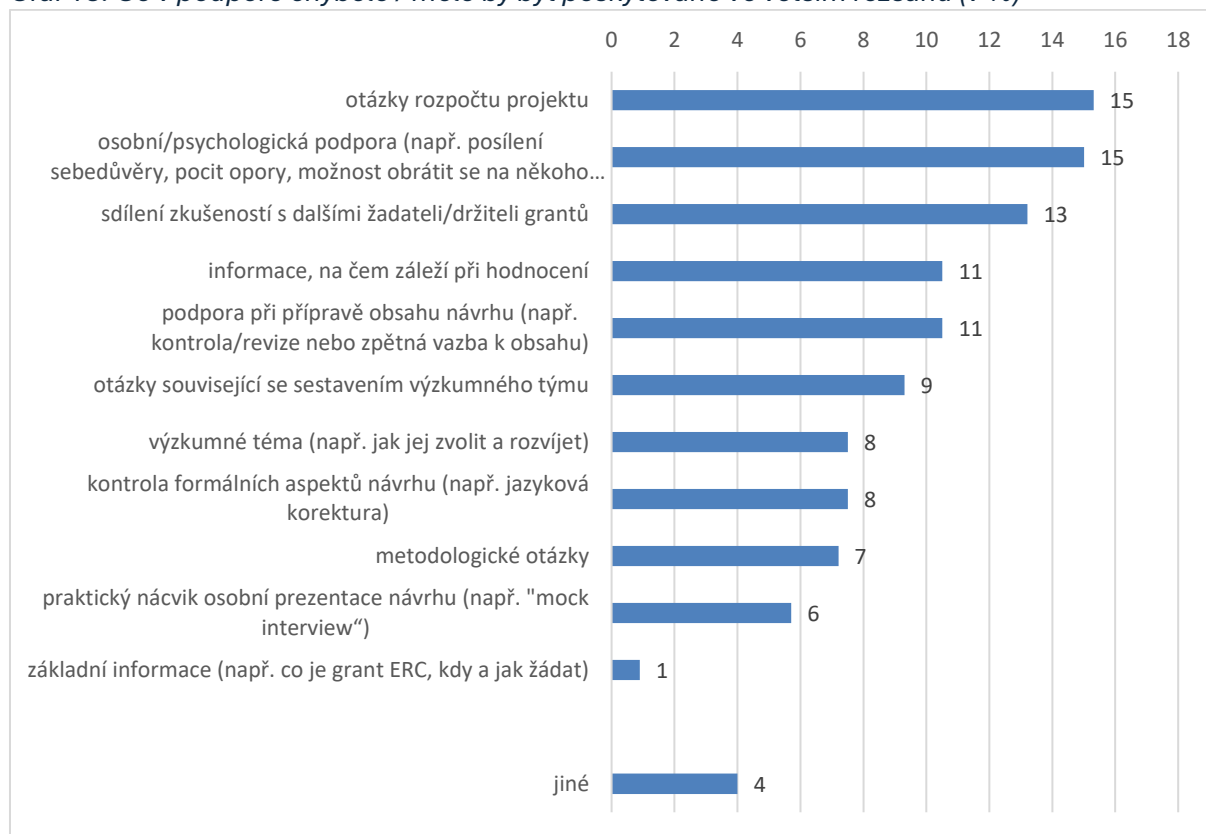
Pozn.: Hodnoty reprezentují průměrná skóre 14 na škále 1-4, kde 1 znamená nepříliš důležité a 4 zásadní.

Respondenti byli rovněž dotázáni, který obsah jim v poskytnuté podpoře **nejvíce chyběl**, případně by měl být poskytován ve větším rozsahu (viz Graf 13). Z odpovědí nevyplyvá, že by byl úspěšnými žadateli pocíťován plošně nějaký zásadní nedostatek. Žádný typ podpory nebyl označen jako chybějící většinou respondentů. Největší relativní poptávka byla po řešení rozpočtu projektu (jako chybějící toto téma označilo 15 % respondentů), dále osobní/psychologická podpora (rovněž necelých 15 %), chybělo i sdílení zkušeností s ostatními žadateli/držiteli (13 %). Informace, na čem záleží při hodnocení, stejně jako podporu při psaní žádosti postrádalo 11 % respondentů. Naopak za zbytné lze ve fázi přípravy žádosti považovat základní informace o ERC, které nepoptávalo ani 1 % respondentů. Je zřejmé, že výzkumníci se ve fázi přípravy žádosti v základních informacích již dobře orientují.

4 % respondentů uvedlo i jiné oblasti podpory, kde vnímali deficit, nad rámec uvedených. Zmiňována byla zejména chybějící podpora po získání projektu („post-award“), respektive informace, co obnáší řídit velký projekt. Chyběla i možnost časového uvolnění na přípravu žádosti (např. semestrální sabbatical). V několika případech byly uvedeny specifické otázky požadavků EU v oblasti etiky, data managementu (očekávaného po získání grantu), a jiné formální náležitosti spíše technického charakteru, které respondenty zaskočily.

¹⁴ Viz kapitola Metodika.

Graf 13: Co v podpoře chybělo / mělo by být poskytováno ve větším rozsahu (v %)

n=333

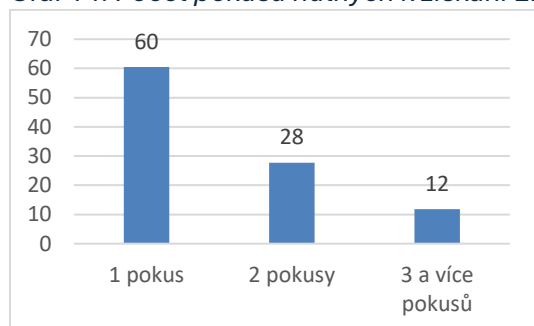
Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti.

3. Faktory úspěchu v grantové soutěži ERC

V následujícím bloku jsou řešeny okolnosti a faktory, které podle subjektivního názoru respondentů vedly k úspěchu v ERC výzvě. Vnější („objektivní“) faktory, proč některý projekt uspěje a jiný nikoli, jsou do velké míry reprezentovány odborným hodnocením evaluátorů. Pro jejich rozhodování tvoří základní rámec podklady ERC (např. „ERC Work Programme“ nebo „Guide for peer reviewers“), které silně deklarují, že jediným kritériem přidělení grantu je vědecká excelence, a které obsahují obecná metodická vodítka pro její zhodnocení na základě grantové žádosti. Účelem otázky zařazené do našeho šetření nebylo jakkoli interferovat s těmito odbornými kritérii, nýbrž poodhalit subjektivní náhled úspěšných žadatelů a získat jejich vlastní reflexi individuálních podmínek a životní a profesní situace, která je osobně disponovala k tomuto významnému úspěchu.

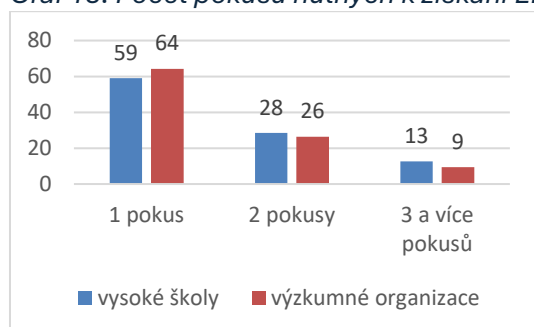
Většina šetřených vědců (60 %) získala svůj první ERC grant na **první pokus** – viz Graf 14. Přibližně čtvrtina (28 %) z nich na pokus druhý a výrazná menšina (12 %) na pokus třetí či vyšší. Pro úplnost uvádíme i výsledky v členění dle typu instituce (Graf 15), které mohou naznačovat vyšší úspěšnost v prvních pokusech u výzkumných organizací, rozdíl však není statisticky významný.

Graf 14: Počet pokusů nutných k získání ERC grantu (v %)

n=422

Graf 15: Počet pokusů nutných k získání ERC grantu, podle typu instituce (v %)

n=415

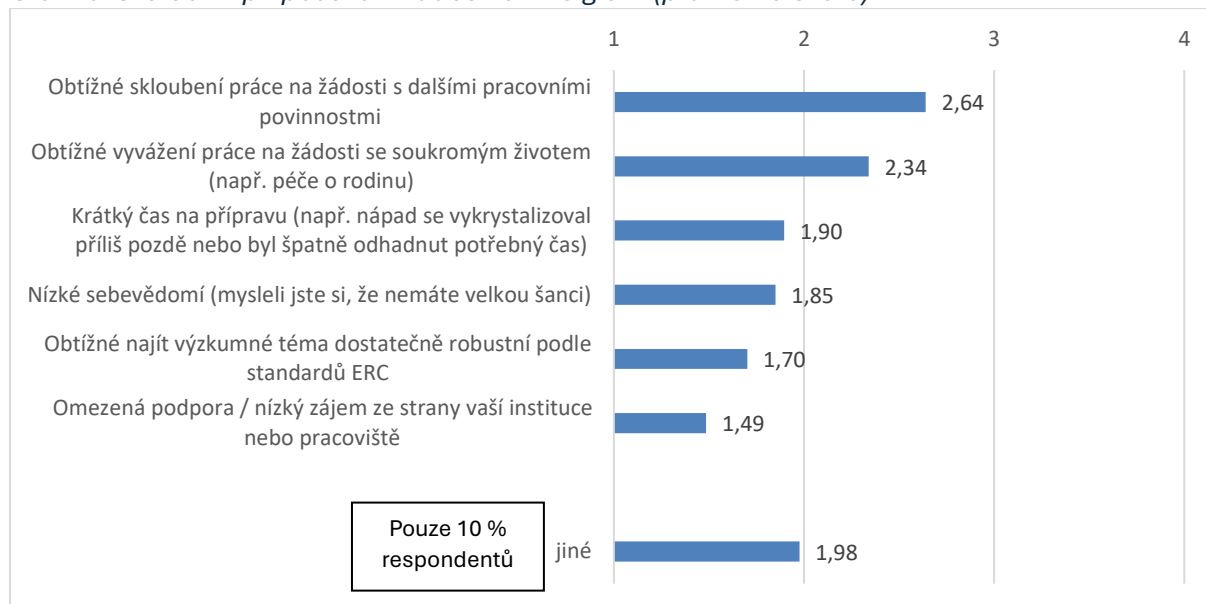
V tomto kontextu byli respondenti také dotázáni, s jakými **obtížemi** se při podávání žádosti nejčastěji setkávali. Žádná z obtíží nebyla úspěšnými žadateli v průměru hodnocena jako zásadní – viz Graf 16. Relativně nízké celkové hodnocení závažnosti výzev primárně souvisí se skutečností, že vybraným vzorkem byli úspěšní držitelé, kteří všechny obtíže dokázali překonat, a žádná se tedy neprojevila jako kritická. Odlišný obrázek by pravděpodobně poskytlo dotazování neúspěšných žadatelů¹⁵. Mezi úspěšnými žadateli lze shrnout, že nejvýznamnějším problémem pro ně byla vysoká pracovní zátěž, která je vyjádřena ve dvou podobách, a to jako obtížné kombinování přípravy žádosti s ostatními pracovními povinnostmi (průměrné skóre¹⁶ 2,64 na škále 1-4, kde 1 znamená žádná obtíž a 4 zásadní obtíž), a na druhém místě jako problém zkombinovat práci na žádosti se soukromým životem (např. péčí o rodinu) se skóre 2,34. Ostatní obtíže následovaly již s větším odstupem. Na dalších místech, jako méně zásadní výzva, vyšel krátký čas na přípravu (v případech, kdy idea vykristalizovala příliš pozdě, nebo byl potřebný čas špatně odhadnut) se skóre 1,90, dále nízké sebevědomí (1,85) a obtíže definovat téma dostatečně robustní pro ERC standardy (1,70). Nedostatečná institucionální podpora se v celku respondentů jevila jako nejméně závažný problém (1,49). Přesto však ze slovních odpovědí, kterými určitá část respondentů specifikovala „jiné“ obtíže (cca 10 %), vyplývá, že různé formy institucionálních nebo personálních bariér se vyskytují v nezanedbatelné míře a jsou pak vnímány jako dosti palčivé. V rámci slovních odpovědí se slabá podpora či nespolupráce, v horších případech i vnímaný antagonismus, ze strany některých představitelů žadatelova profesního prostředí objevovalo nejčastěji. Dále respondenti uváděli různé konkrétní problémy spíše formálního či technického charakteru, a to jak na straně žadatele a jeho instituce (např. nedostatek publikací, chyba

¹⁵ Potenciální šetření neúspěšných žadatelů o ERC grant naráží na nedostupnost veřejných dat o těchto výzkumnících.

¹⁶ Viz kapitola Metodika.

rozpočtového oddělení) nebo na straně EU, kde byla několikrát zmíněna problematická práce s EU portálem. Specifickou, avšak nepříliš početnou, skupinu tvořily „měkké“ překážky na straně žadatele spíše psychologického rázu, které spíše víceméně konkretizovaly variantu „nízké sebevědomí“ (např. „imposter syndrom“, případně nízké sebevědomí z důvodu příslušnosti k „widening“ zemi s horším technickým a finančním zázemím).

Graf 16: Síla obtíží při podávání žádosti o ERC grant (průměrná skóre)

n= 416-423, 42 pro položku „jiné“

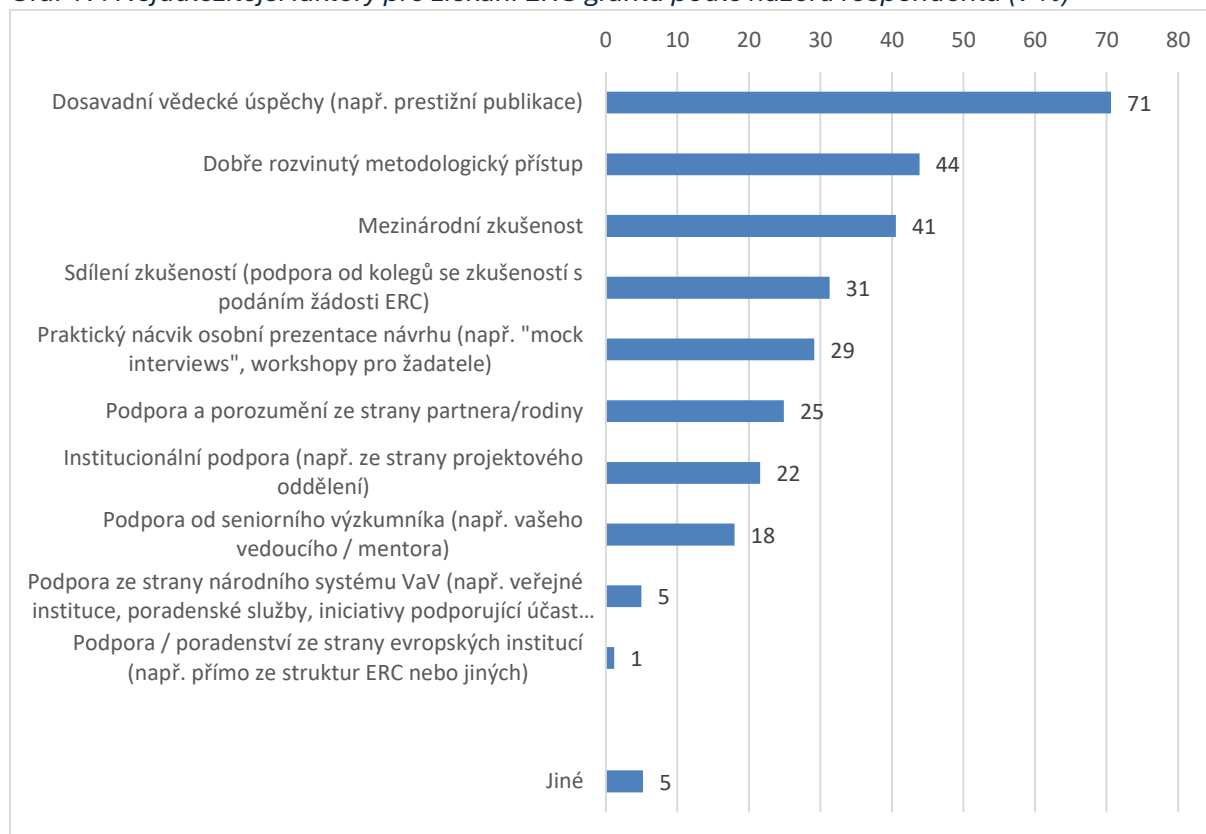
Pozn.: Hodnoty reprezentují průměrná skóre¹⁷ na škále 1-4, kde 1 znamená žádná obtíž a 4 zásadní obtíž. Uvedené položky hodnotili všichni respondenti, volitelně měli možnost doplnit vlastní položku a rovněž ji umístit na škále, čehož využilo 10 % z nich.

Vědci dále vybírali nejdůležitější **faktory, které přispěly** k úspěchu v ERC grantové výzvě (viz Graf 17). Měli možnost zvolit až tři faktory. Jako nejvýznamnější faktor, který vybrala převážná většina (71 %), se ukázaly předchozí vědecké výsledky (např. prestižní publikace). Žádný další faktor již nebyl vybrán nadpoloviční většinou respondentů. Dobrý metodologický přístup zvolilo jako klíčový 44 %, mezinárodní zkušenost 41 %. Relativně velká část uvedla i sdílení zkušenosti s ostatními ERC grantisty (31 %), praktický nácvik prezentace (29 %), pochopení a podpora od partnera/rodiny (25 %). Institucionální podporu volilo jako zásadní faktor 18 % respondentů. Zbývající faktory byly klíčové již jen pro velmi malou část respondentů – podporu ze strany národního systému uvedlo 5 % respondentů a podporu/poradenství ze strany evropských institucí 1 %.

Přibližně 5 % respondentů vyplnilo i jiné faktory mimo výše uvedený seznam. Nejvýznamnější z nich byla podpora kolegů a/nebo výzkumných partnerů. Opakovaně byla zmiňována i obdržená zpětná vazba na žádost (případně i možnost prostudovat si jiné úspěšné žádosti) a obecně kvalitní příprava na podání žádosti.

¹⁷ Viz kapitola Metodika.

Graf 17: Nejdůležitější faktory pro získání ERC grantu podle názoru respondenta (v %)

n=422

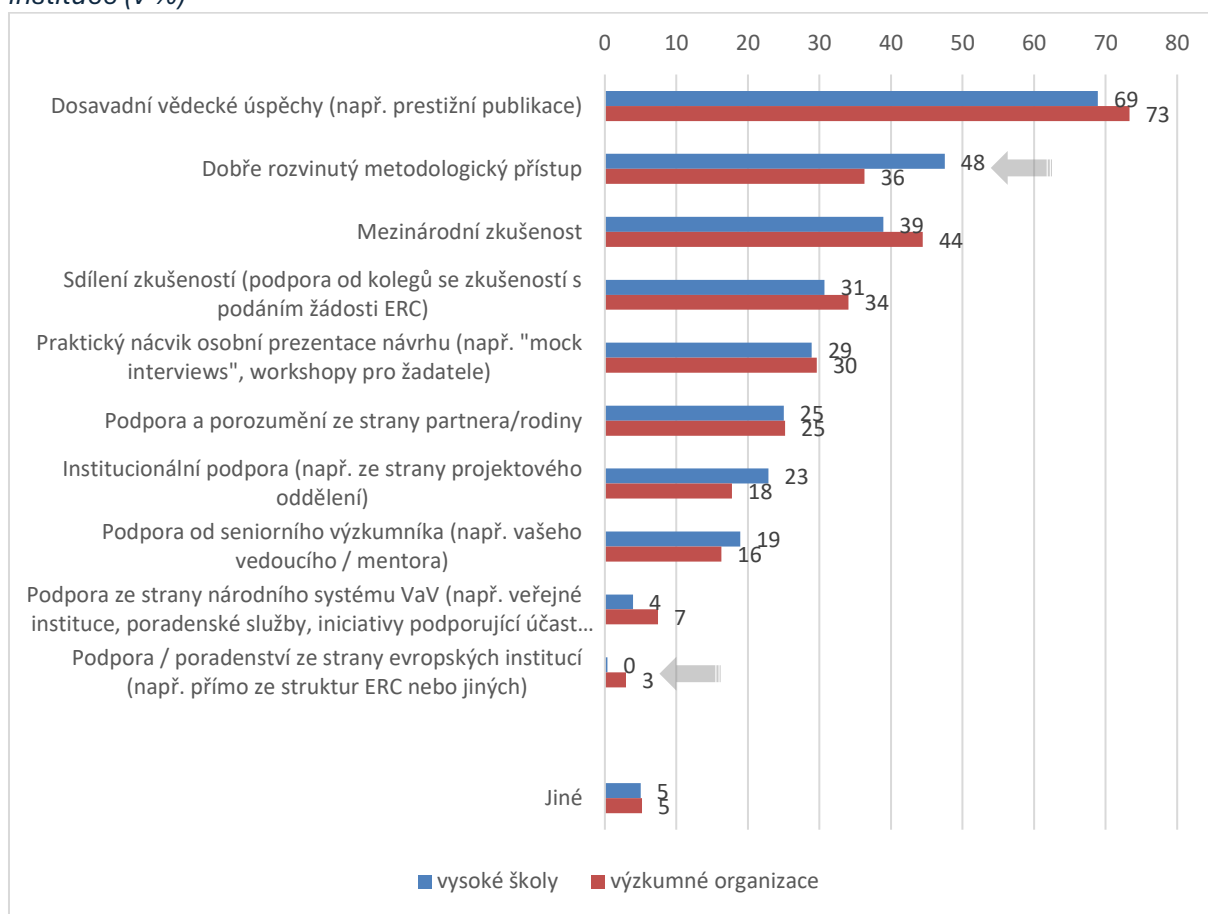
Pozn.: Respondenti měli možnost vybrat až tři faktory.

Při srovnání evropských výzkumných organizací a vysokých škol se ukázalo několik nikoli principiálních, ale situací dobře dokreslujících rozdílů (viz Graf 18). Dosavadní vědecké úspěchy jsou hodnoceny jako nejzásadnější faktor oběma skupinami respondentů. Na vysokých školách je však na druhém místě dobře rozvinutá metodologie (48 % versus 36 % ve výzkumných organizacích). Vědci z výzkumných organizací hodnotí výše faktor mezinárodní zkušenosti (44 % oproti 39 % na vysokých školách), tento rozdíl však není potvrzen na hladině významnosti 90 %¹⁸.

Abstrahujeme-li od 90 % statistické významnosti, data naznačují, že ačkoli je základní hodnocení faktorů na obou typech institucí dosti podobné, ve výzkumných organizacích jsou o něco častěji jako zásadní vnímány dosavadní vědecké úspěchy, mezinárodní zkušenosti a sdílení zkušeností s ERC s kolegy. Na vysokých školách je naproti tomu vnímána jako důležitější dobře rozvinutá metodologie a institucionální podpora.

¹⁸ Viz kapitola Metodika.

Graf 18: Nejdůležitější faktory pro získání ERC grantu podle názoru respondenta, podle typu instituce (v %)

n=415

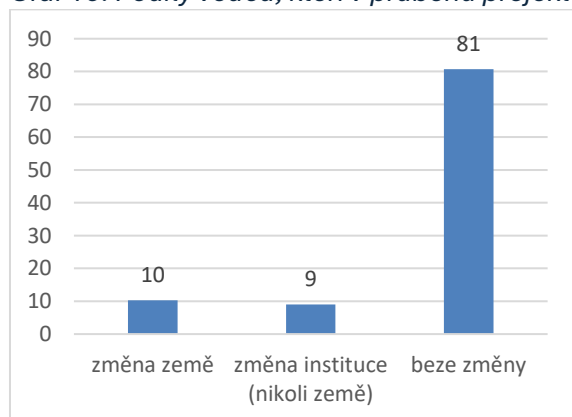
Pozn.: Respondenti měli možnost vybrat až tři faktory. Šipky označují statisticky významné rozdíly. Pokud výrazný rozdíl mezi dvěma hodnotami není potvrzen statistickou významností, znamená to, že sice může být vypovídající, avšak s nižší jistotou.

4. Realizace grantu

Do šetření byl na závěr zařazen i blok otázek, který hodnotí zkušenost respondentů s následnou implementací získaného grantu z několika vybraných hledisek.

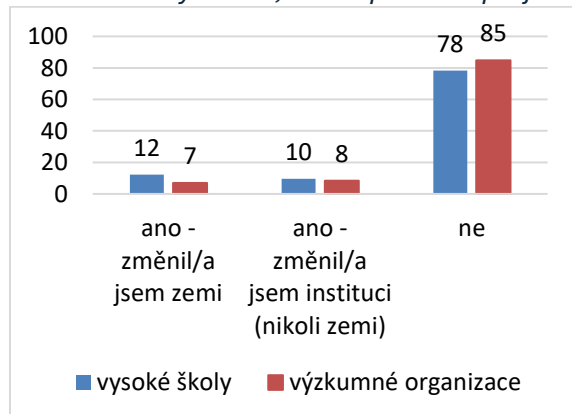
10 % respondentů během realizace svého prvního ERC grantu **změnilo zemi** působení, dalších cca 9 % změnilo instituci (nikoli zemi) – viz Graf 19. Naprostá většina z nich, 81 %, však setrvala v téže instituci, kde grant podávali, přičemž tento podíl je mírně vyšší ve výzkumných organizacích (85 %) a nižší na vysokých školách (78 %) – viz Graf 20.

Graf 19: Podíly vědců, kteří v průběhu projektu změnili působiště (v %)

n=409

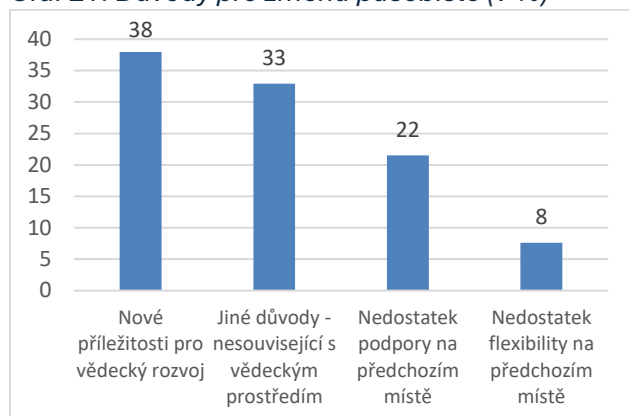
Graf 20: Podíly vědců, kteří v průběhu projektu změnili působiště, podle typu instituce (v %)

n=402

Nejčastějším důvodem pro změnu působiště bylo hledání nových možností pro vědecký rozvoj (38 %), dále se jednalo o různé jiné důvody nesouvisející s vědeckou prací (33 %) – viz Graf 21. Necelých 22 % respondentů uvedlo nedostatečnou podporu na původním pracovišti. Hledání nových příležitostí rozvoje a nedostatek podpory jsou častěji uváděny na vysokých školách (41 % a 25 % versus 30 % a 10 % ve výzkumných organizacích). Nejčastěji uváděnými důvody změny ve výzkumných organizacích jsou důvody nesouvisející s vědeckým prostředím (45 % versus 29 % na vysokých školách) – viz Graf 22. Častěji je zde zastoupen i nedostatek flexibility (15 % versus 5 % na vysokých školách). Vzhledem k nižšímu počtu respondentů, kteří vypovídali v této otázce, však již tato data mají omezenou spolehlivost.

Graf 21: Důvody pro změnu působiště (v %)

n=79

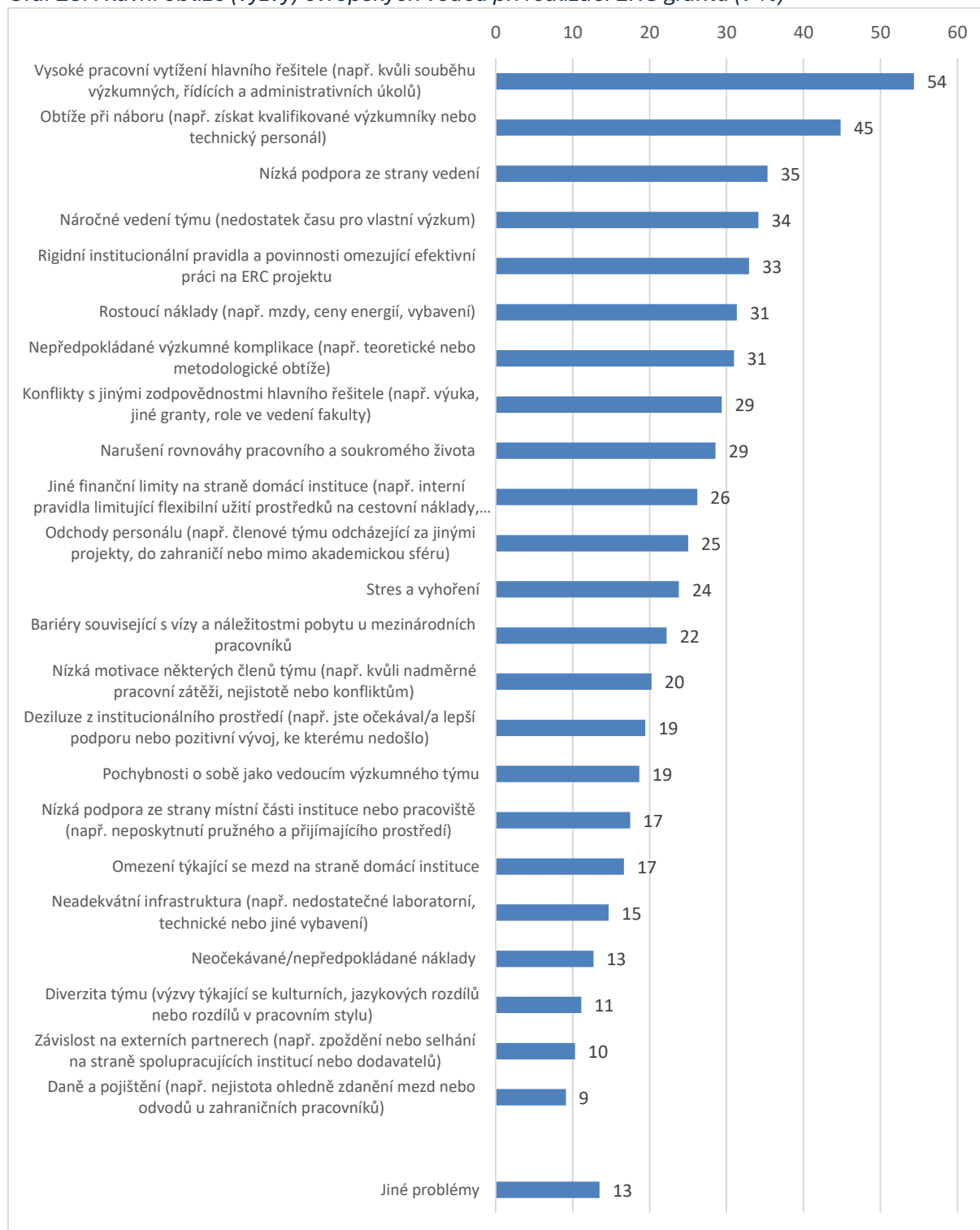
Graf 22: Důvody pro změnu působiště, podle typu instituce (v %)

n=79

Respondenti, kteří měli za sebou alespoň 3 roky implementace ERC grantu v pozici hlavního řešitele (62 %), byli dotázáni na **hlavní obtíže (výzvy)**, se kterými se **během realizace** potýkali. Nejnáročnějším problémem byla jednoznačně vysoká pracovní vyčerpání hlavního řešitele (např. v důsledku kombinace výzkumných, řídicích a administrativních úkolů). Byl to jediný aspekt, který uvedla nadpoloviční většina dotázaných (54 %). Téměř polovina (45 %) se potýkala s obtížemi při náboru (např. získávání kvalifikovaných výzkumných pracovníků nebo technického personálu). Již méně, přibližně třetina, vědců uvádí nízkou podporu ze strany managementu (35 %), náročné vedení týmu spojené s nedostatkem času pro vlastní výzkumnou činnost (34 %), rigidní institucionální pravidla a povinnosti limitující efektivní práci na projektu (33 %), rostoucí náklady (31 %) a nepředvídané výzkumné komplikace (např. teoretické nebo metodologické) (31 %). 29 % respondentů zvolilo konflikt s jinými zodpovědnostmi (např. výuka, jiné granty nebo vedoucí funkce na fakultě), stejně jako narušení work-life balance (29 %). Jedna pětina až jedna čtvrtina dotázaných uvedla jiné finanční limity na straně domácí instituce, např. vnitřní pravidla bránící flexibilnímu využití finančních prostředků na cestovní výdaje, smlouvy o poskytování služeb atd. (26 %), odchody zaměstnanců (25 %), stres a vyhoření (24 %), překážky související s vízy a pobytem pro mezinárodní zaměstnance (22 %) a nízkou motivaci některých členů týmu (20 %).

Graf 23: Hlavní obtíže (výzvy) evropských vědců při realizaci ERC grantů (v %)

n=252

Pozn: Na otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří měli za sebou více než tři roky v pozici hlavního řešitele ERC grantu. Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti.

Respondenti z vysokých škol ve srovnání s výzkumnými organizacemi statisticky významně častěji uvádějí konflikt s jinými povinnostmi (např. výuka, jiné granty, vedoucí role na fakultě), kde pocituje problém 38 % dotázaných (oproti pouze 15 % ve výzkumných organizacích) – viz Graf 24, což je logické v souvislosti s více rolami vysokých škol. Rovněž se podle typu instituce významně

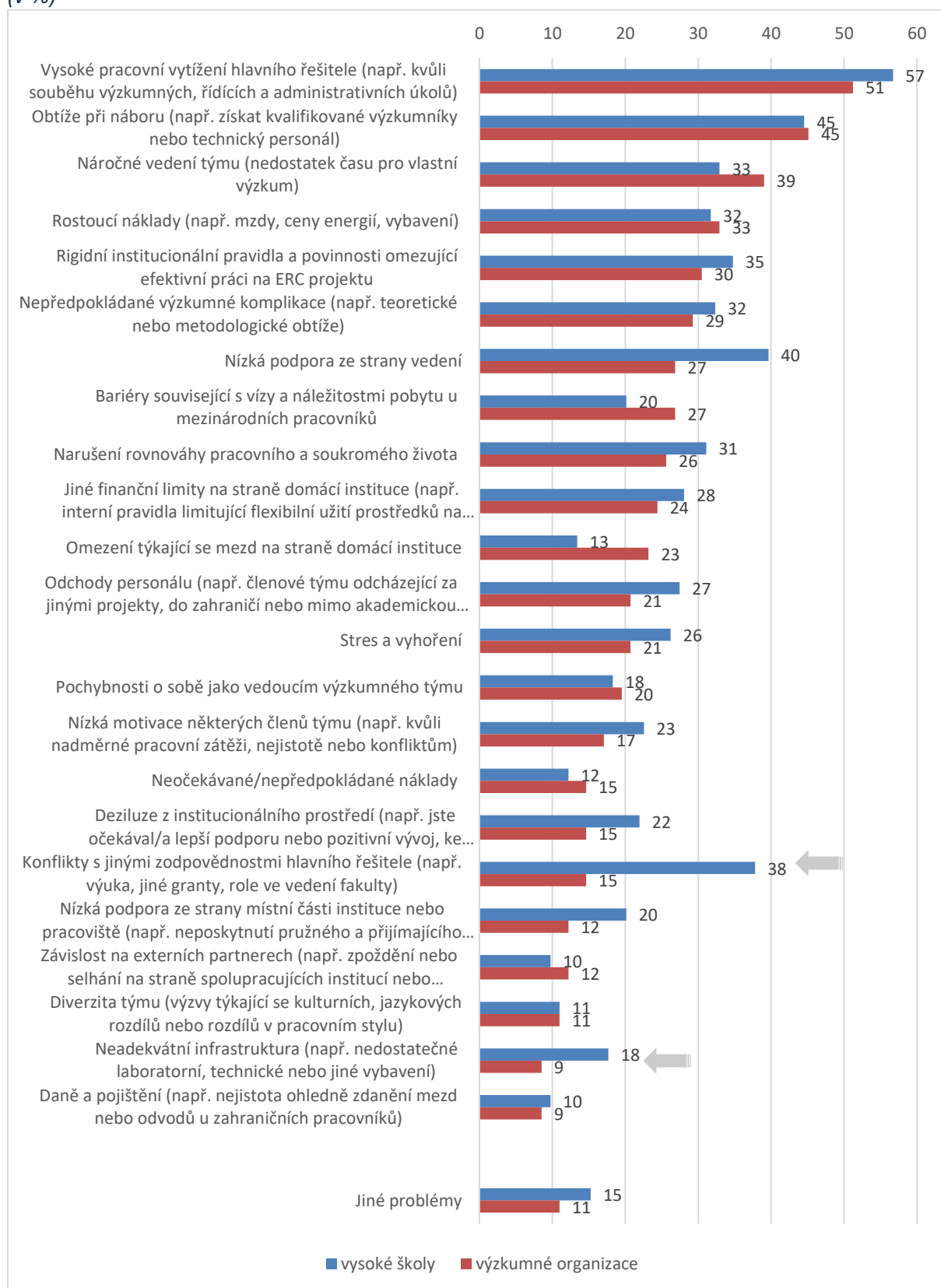
liší hodnocení dostupné infrastruktury, což sice nebyl často uváděný zásadní problém, nicméně na vysokých školách je to znatelně významnější výzva (18 % oproti 9 % ve výzkumných organizacích). Další rozdíly již byly méně statisticky významné, přesto však pravděpodobně dokreslují rozdíly mezi těmito dvěma typy institucí. Nejčastější obecný problém, vysoká vytíženost hlavního řešitele, je vnímán na vysokých školách o něco vyšším podílem vědců (57 % oproti 51 % ve výzkumných organizacích). Na vysokých školách je zároveň častěji uváděna nízká podpora ze strany managementu instituce (40 % versus 27 % ve výzkumných organizacích) a další negativní jevy, jako je narušení rovnováhy pracovního a soukromého života (31 % versus 26 %), odliv personálu (27 % versus 21 %), stres a vyhoření (26 % versus 21 %), nízká motivace některých členů týmu (23 % versus 17 %), deziluze z institucionálního prostředí (22 % versus 15 %) a nízká podpora z místního pracoviště (20 % versus 12 %).

Ve výzkumných organizacích jsou ve srovnání s vysokými školami o něco častěji vnímány obtíže spojené s náročným vedením týmu a nedostatkem času pro vlastní výzkum (39 % versus 33 %), dále problémy spojené s vyřizováním víz a pobytu zahraničních pracovníků (27 % versus 20 %) a mzdové limity v domácí instituci (23 % versus 13 %).

Souhrn těchto zjištění poukazuje na pravděpodobně horší institucionální prostředí pro samotnou realizaci grantů typu ERC na vysokých školách než ve výzkumných organizacích, což se může jevit jako zdánlivý rozpor s výše reportovanou mírně lepší podporou ze strany instituce (viz kapitola A.2 Podpora před podáním žádosti) vysokých škol při přípravě a podávání projektu. Lze vyslovit domněnku, že tento rozpor by mohl korespondovat s relativně větší aktivitou formálních institucionálních struktur na vysokých školách při iniciaci a získávání projektů, nicméně s horším zázemím pocítovaným řešiteli při vlastní realizaci projektu. Takovouto realitu reflektují i některé slovní komentáře zúčastněných vědců (vynikající „pre-award“ podpora při získávání financí kontrastuje s nekvalitní „post-award“ podporou při realizaci).

Získaný obrázek umožňuje vyslovit obecné doporučení pro zlepšování institucionálního prostředí na evropských vysokých školách, které by poskytovalo kvalitní zázemí řešitelům po celou dobu realizace projektu. Rovněž by byly žádoucí investice do zlepšení infrastruktury.

Graf 24: Hlavní obtíže (výzvy) evropských vědců při realizaci ERC grantů, podle typu instituce (v %)

n=246

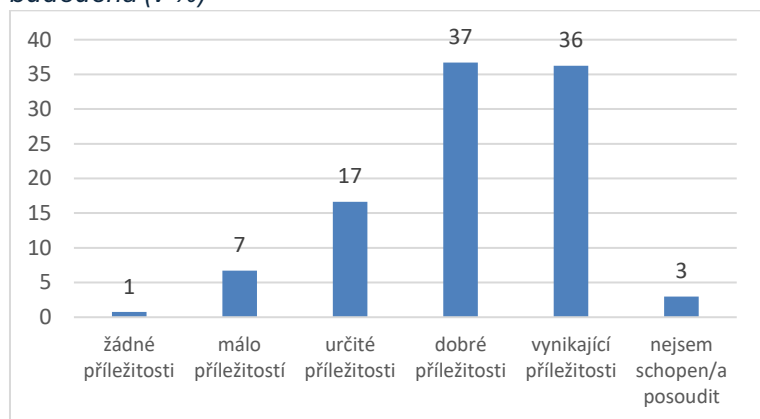
Pozn: Na otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří měli za sebou více než tři roky v pozici hlavního řešitele ERC grantu. Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti. Šipky označují

statisticky významné rozdíly. Pokud výrazný rozdíl mezi dvěma hodnotami není potvrzen statistickou významností, znamená to, že sice může být vypovídající, avšak s nižší jistotou.

Na závěr byli respondenti požádáni o zhodnocení perspektivy pokračovat s výzkumným tématem, na nějž získali ERC grant, i po skončení grantu. Vědci ve fázi realizace vyjadřovali subjektivní odhad budoucí situace, vědci, kteří již projekt ukončili, do odpovědi promítali reálnou zkušenost. Převážná většina respondentů (73 %) hodnotila příležitosti dále pokračovat ve svém výzkumném tématu pozitivně (36 % jako excelentní a dalších 37 % jako dobré) – viz Graf 25. 17 % respondentů vidělo pouze určité příležitosti. Pesimističtější perspektivu vyjádřilo 7 % respondentů, kteří viděli pouze málo příležitostí, a pouze nepatrná část respondentů nebyla schopna své příležitosti zhodnotit (3 %) nebo neviděla žádné (1 %).

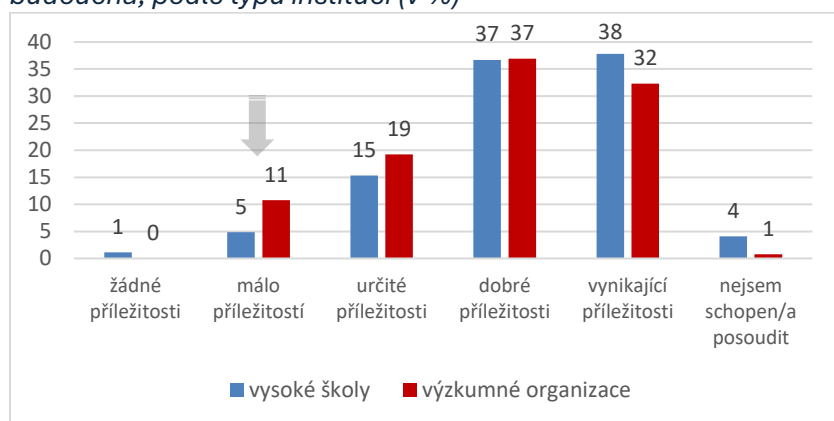
Horší perspektivy do budoucna přitom vnímají spíše respondenti z výzkumných organizací (viz Graf 26). Statisticky významně častěji uvedli, že vidí pouze málo příležitostí (11 % versus 5 % na vysokých školách). Necelá pětina z nich vidí „určité“ příležitosti (19 % versus 15 % na vysokých školách). Pozitivní perspektivu do budoucna reportuje 69 % vědců z výzkumných organizací (37 % vidí dobrou perspektivu a 32 % excelentní). Na vysokých školách uvádělo 37 % dobrou perspektivu a 38 % excelentní (tj. v součtu 75 % vnímá pozitivní šance).

Graf 25: Hodnocení příležitostí evropských vědců pokračovat ve výzkumném tématu do budoucna (v %)

n=403

Graf 26: Hodnocení příležitostí evropských vědců pokračovat ve výzkumném tématu do budoucna, podle typu institucí (v %)

n=397

Pozn.: Šipka označuje statisticky významný rozdíl. Pokud výrazný rozdíl mezi dvěma hodnotami není potvrzen statistickou významností, znamená to, že sice může být vypovídající, avšak s nižší jistotou.

5. Percepce národních grantových systémů a ERC

V rámci hledání širších kontextových faktorů podmiňujících úspěšnou účast v ERC výzvách byla do šetření zařazena otázka, jejímž účelem bylo vyhodnotit **rozdíly v národním systému grantového financování vědy a v systému ERC**, který v celoevropském měřítku platí za etalon kvality. Záměrem šetření bylo získat povědomí o tom, jak úspěšní držitelé ERC grantů vnímají obecné rozdíly mezi národními systémy, se kterými mají zkušenost, a ERC programem. Reflexe národních systémů očima jejich nejúspěšnějších vědců ve vztahu k prestižní ERC vytváří rámec pro lepší pochopení systémových a institucionálních bariér existujících na národní úrovni.

Je zřejmé, že národní systémy grantového financování se liší mezi sebou, a ani vnitřně nejsou jednotnými celky, nýbrž jsou značně heterogenní, tvořené různými schématy lišícími se mimo jiné kontextem a účelem podporovaných projektů. Logicky tedy bylo nutné přistoupit k poměrně velké míře abstrakce. K tomu dále přistupuje fakt, že odlišnost programů mezi sebou navzájem včetně jejich odlišnosti od prestižního programu ERC neznamenalí nutně negativum, ale v mnoha případech jsou odrazem odlišného kontextu a určení daného programu. Požadavek na obecné hodnocení aspektů systémů jako celků se tak mohl jevit jako poměrně náročný na jedné straně a zjednodušující na straně druhé. Diferenciace na jednotlivé národní programy však nebyla v daném rozsahu šetření možná. Bylo tak vědomě přistoupeno k určité schematizaci a pro hodnocení bylo vybráno 13 obecně formulovaných dimenzí, používaných v různých kontextech pro popis systémů financování vědy:

- zaměření na vědeckou excelenci (focus on scientific excellence)
- zaměření na high-risk high-gain výzkum (focus on high-risk, high-gain research)
- zaměření na kreativitu (focus on creativity)
- dostupná podpora při podávání žádosti (available support in application process)
- individuální přístup (individual approach)
- kompetitivnost (competitiveness)
- nízká míra úspěšnosti (low success rate)
- férovost a profesionalita (fairness and professionalism)

- velkorysý rozpočet (generous budget)
- kvalitní zpětná vazba (high quality feedback)
- administrativní zátěž (administrative burden)
- zaměření na aplikovaný výzkum (focus on applied research)
- zaměření na měřitelné výstupy (focus on measurable outcomes)

Základním východiskem byl předpoklad, že i velmi různorodé systémy je možné podle těchto dimenzí subjektivně zhodnotit z pohledu jejich účastníků zejména ve srovnání s jiným systémem. Přínosem pak je hlavně souhrn názorů vyššího počtu účastníků, který je možné považovat za relativně spolehlivou výpověď mající s vysokou pravděpodobností určitý korelát v realitě.

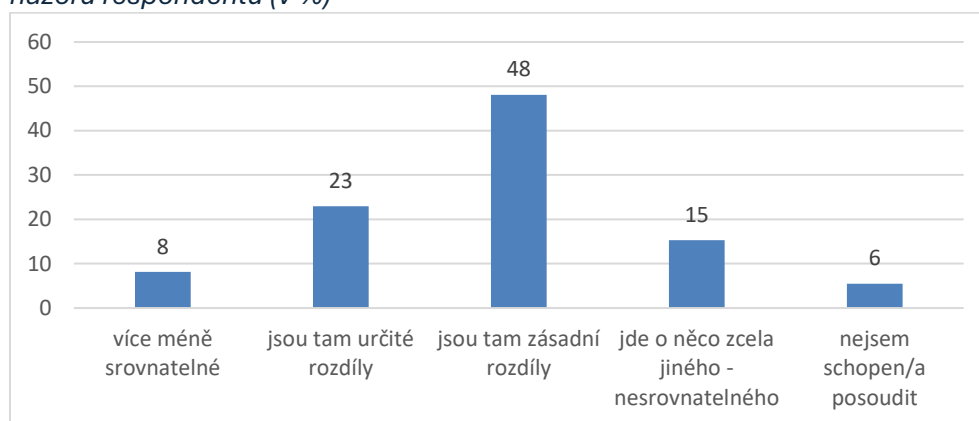
Ne všechny tyto dimenze mají nutně pozitivní nebo negativní hodnotící znaménko. Některé souvisejí do velké míry s určením daného schématu (zaměření na aplikovaný výzkum, nízká míra úspěšnosti), některé jsou limitovány specifickým národním kontextem (velkorysý rozpočet). Odlišnost národního prostředí od špičkového evropského programu je do určité míry přirozená; ne každý kvalitní výzkum musí být nutně „high-risk, high gain“ a ne vždy je v národních podmínkách možné zajistit velkorysý rozpočet atd. Jiné z uvedených aspektů je však možné považovat za nezpochybnitelné znaky kvalitního systému (férovost a profesionalita) nebo naopak za jeho negativní aspekt snižující efektivitu (administrativní zátěž).

V principu tedy nešlo primárně o porovnání ve smyslu „lepší – horší“, nýbrž o zachycení typického profilu systému podle vybraných měřítek. Zároveň se domníváme, že je možné chápat charakteristiky grantového systému ERC jako příklad dobré praxe v oblasti podpory špičkové vědy, ke kterému se mohou národní systémy vztahovat a zkoumat, do jaké míry je tato praxe přenositelná do jejich specifického prostředí.

Nejprve byl zjišťován **obecný názor** respondentů, zda vůbec spatřují mezi jejich národním¹⁹ a ERC systémem významné rozdíly, nebo je hodnotí jako víceméně srovnatelné. Největší část respondentů, necelá polovina (48 %), se domnívá, že národní systém jejich země a systém ERC vykazují zásadní rozdíly (viz Graf 27). 23 % uvedlo, že jsou mezi nimi určité rozdíly. 15 % respondentů vybralo odpověď, že se jedná o něco zcela odlišného, nesrovnatelného. Velmi vypovídající je, že pouze 8 % respondentů se domnívá, že jde o systémy víceméně srovnatelné.

¹⁹ Respondenti byli dotázáni na zemi, kde působili, v době, kdy žádali o svůj první úspěšný ERC grant. Tak bylo zajištěno, aby v maximální možné míře vypovídali o systému země, se kterým jsou dobře obeznámeni (viz též kapitola Metodika).

Graf 27: Obecné srovnání národního systému grantové podpory vědy a ERC systému podle názoru respondentů (v %)

n=418

Hodnocení systémů podle výše uvedených **13 aspektů** pak shrnuje Tabulka 2, Tabulka 3 a Graf 28. Respondenti hodnotili aspekty na pětibodové škále, kde bod 1 znamenal, že aspekt není v systému vůbec přítomen, a 5, že je přítomen „plně“.

Tabulka 2 obsahuje seznam aspektů seřazených podle toho, do jaké míry jsou podle respondentů přítomny v systému ERC. Na prvním místě ERC systém v očích respondentů charakterizuje zaměření na vědeckou excelenci, což zcela odpovídá jeho deklarovanému i do praxe přenášenému účelu. Z průměrného hodnocení²⁰ známkou 4,85 vyplývá, že dotazovaní vědci považují tento aspekt v systému ERC za téměř plně přítomný. Na druhém místě je kompetitivnost a štědrý rozpočet (4,60 a 4,57), dále zaměření na high-risk, high-gain výzkum (4,44), zaměření na kreativitu (4,28), férovost a profesionalita (4,18) a nízká úspěšnost (4,12). Nadprůměrnými skóry (vyšší než 3) byla hodnocena přítomnost kvalitní zpětné vazby (3,72), individuální přístup (3,63) a dostupná podpora při procesu podávání žádosti (3,14). Administrativní zátěž, kterou je možné vnímat jako aspekt negativní, byla hodnocena průměrným skóre 3,41. Zde se však ukázala vysoká subjektivita hodnocení, které se výrazně lišilo v závislosti na národním prostředí, ze kterého respondenti pocházeli. Respondenti ze zemí s vyspělým systémem výzkumu a vývoje s nízkou mírou byrokracie (typicky např. skandinávské země) hodnotili systém ERC v tomto aspektu výrazně hůře než zástupci jiných zemí (typicky např. země východní Evropy včetně ČR). Zbývající dvě dimenze byly v průměru hodnoceny jako v systému ERC spíše méně přítomné až nepřítomné: zaměření na měřitelné výstupy (2,69) a zaměření na aplikovaný výzkum (2,05).

V národních systémech žádný z aspektů nebyl hodnocen průměrným skóre větším než 4 (viz Tabulka 4) lze tedy zobecnit, že žádný z nich není v souhrnu všech účastníků šetření vnímán jako velmi vysoce přítomný. Zároveň se v tomto výsledku odráží vysoká heterogenita prostředí, o kterých respondenti vypovídají. Nejvyšším průměrným skóre hodnotili respondenti opět zaměření na vědeckou excelenci (3,86), jedná se však ve srovnání s ERC systémem o výrazně nižší hodnocení. Na dalších místech jsou pak kompetitivnost (3,83), nízká úspěšnost (3,73), férovost a profesionalita (3,32), opět však s výrazně nižšími hodnotami než v případě ERC. Mezi středně přítomné patří zaměření na měřitelné výsledky (3,29), administrativní zátěž (3,28) a zaměření na kreativitu (2,96). Spíše méně přítomnými aspekty v národních systémech jsou podpora během procesu podávání žádosti (2,81), individuální přístup (2,80), zaměření na aplikovaný výzkum (2,80), zaměření na high-risk high-gain výzkum (2,65), kvalitní zpětná vazba (2,65) a jako relativně

²⁰ Viz kapitola Metodika.

nejméně zastoupený aspekt v národních systémech vyhodnotili respondenti štedrý rozpočet (2,52).

Tabulka 2: Zastoupení sledovaných aspektů v systému ERC podle názoru respondentů

Aspekt		průměrné skóre
Plně přítomné aspekty	Zaměření na vědeckou excelenci	4,85
	Kompetitivnost	4,60
	Velkorysý rozpočet	4,57
Vysoce přítomné	Zaměření na high-risk high-gain výzkum	4,44
	Zaměření na kreativitu	4,28
	Férovost a profesionalita	4,18
	Nízká míra úspěšnosti	4,12
Nadprůměrně přítomné	Kvalitní zpětná vazba	3,72
	Individuální přístup	3,63
	Administrativní zátěž	3,41
	Dostupná podpora při podávání žádosti	3,14
Podprůměrně přítomné	Zaměření na měřitelné výstupy	2,69
Málo přítomné aspekty	Zaměření na aplikovaný výzkum	2,05

Pozn.: Hodnoty reprezentují průměrná skóre²¹ na škále 1-5, kde 1 znamená aspekt zcela chybí a 5 znamená aspekt plně přítomný.

Tabulka 3: Zastoupení sledovaných aspektů v národních grantových systémech podle názoru respondentů

Aspekt		průměrné skóre
Nadprůměrně přítomné aspekty	Zaměření na vědeckou excelenci	3,86
	Kompetitivnost	3,83
	Nízká míra úspěšnosti	3,73
	Nízká míra úspěšnosti	3,32
	Zaměření na měřitelné výstupy	3,29
	Administrativní zátěž	3,28
Podprůměrně přítomné aspekty	Zaměření na kreativitu	2,96
	Dostupná podpora při podávání žádosti	2,81
	Individuální přístup	2,80
	Zaměření na aplikovaný výzkum	2,80
	Zaměření na high-risk high-gain výzkum	2,65
	Kvalitní zpětná vazba	2,65
	Velkorysý rozpočet	2,52

Pozn.: Hodnoty reprezentují průměrná skóre²² na škále 1-5, kde 1 znamená aspekt zcela chybí a 5 znamená aspekt plně přítomný.

Z přímého porovnání výsledků hodnocení pak můžeme vyvodit, v jakých aspektech spatřují grantisté největší rozdíly mezi ERC a národními systémy (viz Tabulka 4). ERC grantový systém se

²¹ Viz kapitola Metodika.

²² Viz kapitola Metodika.

podle nich od národních nejvýrazněji odlišuje štědrým rozpočtem, zaměřením na high-risk high-gain projekty a na kreativitu. Poskytuje rovněž ve větší míře kvalitní zpětnou vazbu, výrazněji se soustředí na vědeckou excelenci, vede si lépe v aspektu spravedlnosti a profesionality, v individuálním přístupu a je vnímán jako kompetitivnější. Již relativně srovnatelnými, přesto však mírně více v ERC systému přítomnými charakteristikami jsou nízká míra úspěšnosti a dostupná podpora při podávání žádosti. Prakticky stejného hodnocení v ERC i národních systémech se dostalo administrativní zátěži. Naopak pro národní systémy je podle respondentů více charakteristické zaměření na měřitelné výstupy a aplikovaný výzkum. Situaci přehledně zobrazuje také Graf 28.

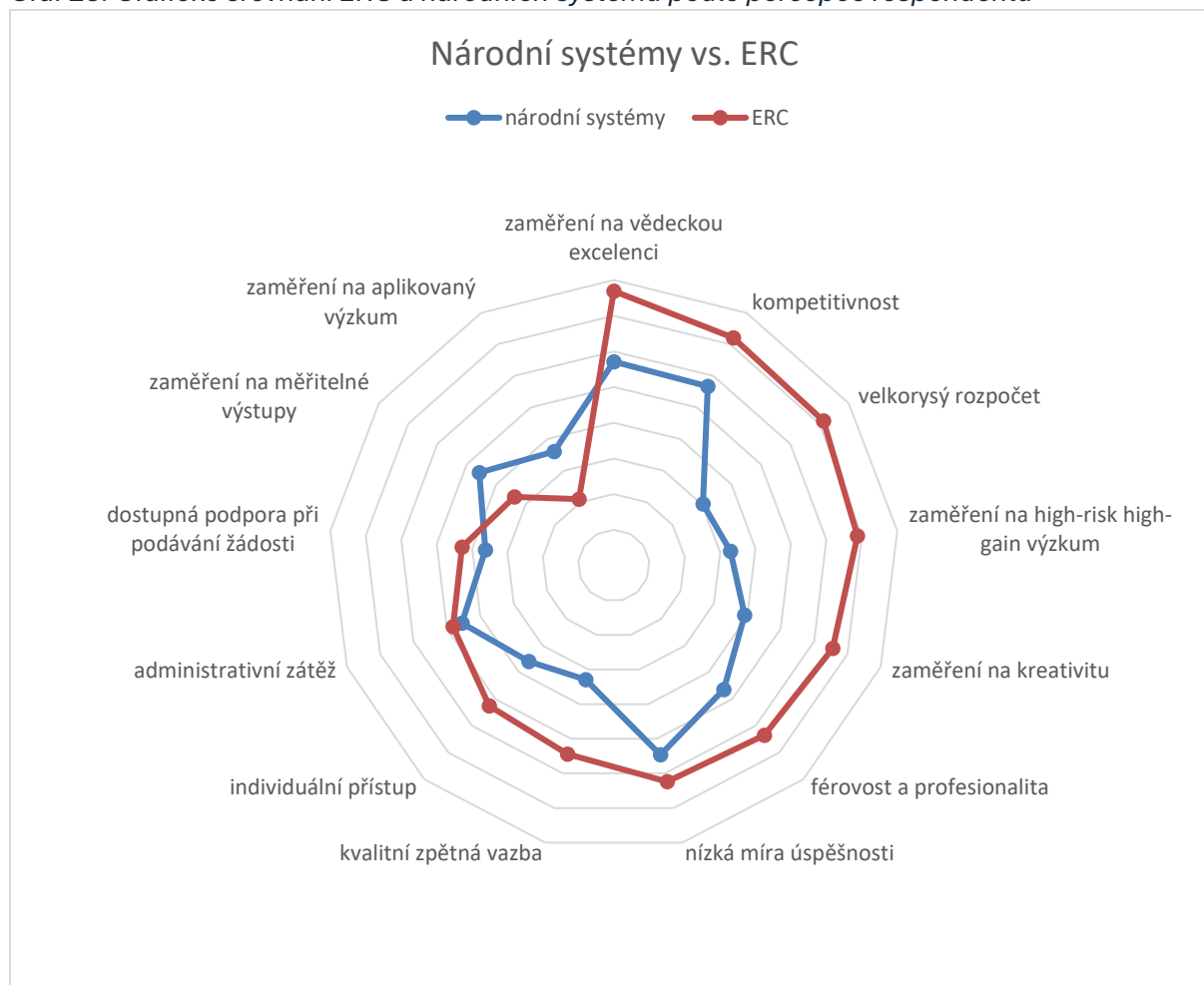
Tabulka 4: Rozdíly mezi národními systémy a ERC

Aspekt		rozdíl národní systémy – ERC
Mnohem výraznější v ERC	Velkorysý rozpočet	-2,05
	Zaměření na high-risk high-gain výzkum	-1,79
	Zaměření na kreativitu	-1,32
Výraznější v ERC	Kvalitní zpětná vazba	-1,07
	Zaměření na vědeckou excelenci	-0,99
	Férovost a profesionalita	-0,85
	Individuální přístup	-0,83
	Kompetitivnost	-0,77
Mírně výraznější v ERC	Nízká míra úspěšnosti	-0,39
	Dostupná podpora při podávání žádosti	-0,33
Srovnatelné	Administrativní zátěž	-0,13
Výraznější v národních systémech	Zaměření na měřitelné výstupy	0,60
Mnohem výraznější v národních systémech	Zaměření na aplikovaný výzkum	0,75

Pozn.: Hodnoty reprezentují rozdíl průměrných skóre²³ na škále 1-5, kde 1 znamená aspekt zcela chybí a 5 znamená aspekt plně přítomný.

²³ Viz kapitola Metodika.

Graf 28: Grafické srovnání ERC a národních systémů podle percepce respondentů

n=371-409

Pozn.: Body jsou vyneseny v měřítku podle průměrných skóre na škále 1-5, kde 1 znamená aspekt zcela chybí a 5 znamená aspekt plně přítomný. Aspekty nemají nutně vždy pozitivní nebo negativní hodnotící znaménko, jsou seřazeny podle míry jejich přítomnosti v prostředí ERC, po směru hodinových ručiček.

Osobní angažovanost vědců v této otázce dokládá relativně vysoký podíl z nich, kteří využili, často i poměrně rozsáhle, možnost komentovat systémy financování vědy v otevřené odpovědi (celkem 63 komentářů). Nejvýrazněji se zde objevuje hodnocení národního systému jako méně finančně dotovaného (ve srovnání s ERC), více zaměřeného na aplikovaný výzkum, případně na výzkum v tématech stanovených národními prioritami, a to zejména na „bezpečné“ (low-risk) projekty. Velmi často je kritizována menší nezávislost národních systémů, vyšší míra klientelismu či jiných typů „bias“, nižší kvalita hodnocení projektů a jeho nedostatečná transparence, nižší míra profesionality minimálně v některých částech systémů (respektive v některých institucích zodpovědných za financování). Uváděna je i vyšší míra byrokracie, komplikovaný reporting a vysoká soustředěnost na kvantifikovatelné ukazatele na úkor identifikace a bonifikace kvalitní vědy. Národní systémy jsou konzervativnější, soustředí se častěji na financování již „zaběhnutých“ osvědčených linií výzkumu. Jak již bylo uvedeno, některé z těchto aspektů nejsou nutně negativní. Nicméně nastíněný stav přispívá k situaci, která byla hojně potvrzována i výroky zúčastněných vědců, kdy určité typy výzkumu získávají na národní úrovni financování pouze velmi obtížně. Často zde neexistuje nástroj podobný ERC, kterým by mohlo být zajištěno dostatečně vysoké a dlouhodobé financování excelentního výzkumu, včetně výzkumu základního,

zaměřeného na ambiciózní cíle, avšak s vysokou mírou rizikovosti. Proniknout s inovativní myšlenkou tak může být takřka nemožné, zejména pro mladé ještě „neosvědčené“ vědce.

Ačkoli byl ERC systém celkově hodnocen jako velmi kvalitní, v některých komentářích i s apelem, aby se stal vzorem či inspirací pro národní systém, ojediněle se objevily i kritické hlasy. Např. bylo upozorňováno na zvyšující se administrativní zátěž, respektive náročný technický reporting spojený s ERC granty. Toto hodnocení je ovšem třeba vždy vnímat relativně ve vztahu k danému národnímu systému. Všichni tito respondenti byli ze zemí s vysoce kvalitním systémem vědy a výzkumu s vysokou mírou úspěšnosti v ERC výzvách, a nižší mírou administrativní zátěže. Respondenti ze zemí na opačné straně tohoto spektra hodnotili naopak národní administrativu jako mnohem horší (v porovnání s ERC), v některých případech až jako destruuující kvalitní výzkum.

B. Genderové rozdíly

Výzkumu mezi držiteli a držitelkami ERC grantů se zúčastnilo 248 mužů a 148 žen, jeden z respondentů zvolil možnost jiné identifikace a 10 se rozhodlo pohlaví neuvést. Za Českou republiku vyplnilo dotazník 28 mužů a 7 žen. V této kapitole projdeme rozdíly v jednotlivých aspektech z hlediska pohlaví po jednotlivých otázkách položených v dotazníku.

Tabulka 5 ukazuje rozložení mužů a žen v datovém souboru podle jednotlivých vědních domén, tak jak byly zařazeny v databázi ERC. Ve srovnání s muži jsou ženy výrazně méně zastoupeny v Physical sciences & engineering (PE), zatímco v oblasti Social sciences & humanities (SH) dosahují fakticky parity. V Life Sciences (LS) jsou ženy zastoupeny méně než muži, rozdíl je však méně výrazný než v případě PE.

Tabulka 5: Rozložení mužů a žen v datovém souboru

Vědní doména	Muži	Ženy
Life Sciences (LS)	47	35
Physical sciences & engineering (PE)	120	46
Social sciences & humanities (SH)	61	59
(nespecifikováno)	20	8
Celkové n	248	148

1. Motivace pro podání ERC grantu

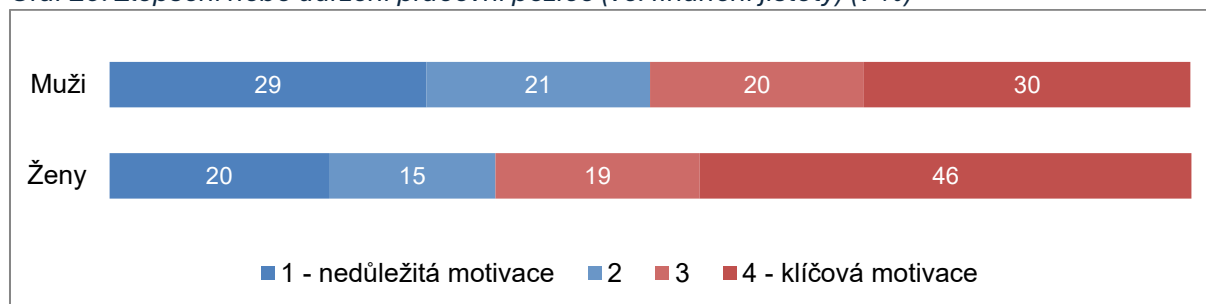
V otázce týkající se prvotního impulzu k podání žádosti o ERC grant se mezi ženami a muži neobjevují výrazné rozdíly. U obou skupin jednoznačně převažuje vlastní iniciativa, zatímco podněty ze strany mentorů, dalších výzkumníků či institucí jsou zastoupeny v podstatně menší míře. Genderové rozdíly v rozložení jednotlivých položek jsou statisticky i věcně nevýznamné a nenaznačují odlišné vzorce vzniku rozhodnutí podat žádost o ERC grant.

Nejprve byli respondenti a respondentky dotazováni na osobní motivace k podání žádosti o ERC grant, přičemž jednotlivé položky zachycovaly jak vědecké, tak kariérní a institucionální aspekty motivace. Respondenti hodnotili význam jednotlivých motivací na čtyřbodové škále od „nepodstatné motivace“ po „klíčovou motivaci“.

Napříč sledovanými položkami se ukazuje, že vědecké motivace, vědecká prestiž a možnost dalšího rozvoje vlastního tématu patří obecně k nejsilnějším důvodům pro podání žádosti o grant. Tyto motivace jsou napříč skupinami hodnoceny spíše jako důležité až klíčové, přičemž rozdíly mezi skupinami jsou v tomto ohledu relativně malé a nemůžeme je označit za statisticky významné.

Naopak u kariérně orientovaných motivací, jako je zlepšení či udržení pracovní pozice, finanční zabezpečení nebo postup na vyšší kariérní pozici, se rozdíly mezi muži a ženami projevují výrazněji. Tyto položky jsou ženami vnímány jako podstatnější, zatímco muži jim přisuzují o něco menší význam, což lze chápat jako odraz odlišného postavení žen a mužů v akademických kariérách a může souviset s rozdílnou mírou nejistoty, s níž se v nich potýkají. V následujících grafech jsou zachycené ty položky, kde se projevily rozdíly mezi muži a ženami z hlediska motivací.

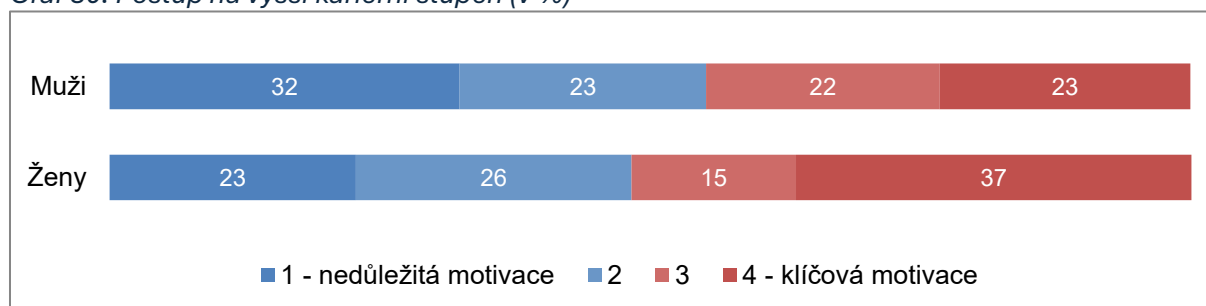
Graf 29: Zlepšení nebo udržení pracovní pozice (vč. finanční jistoty) (v %)

n=385

Graf 29 ukazuje, že zlepšení nebo udržení pracovní pozice (vč. finanční jistoty) a postup na vyšší kariérní pozici je důležitější pro ženy než muže. Téměř polovina (46 %) žen uvedla krajní možnost, že je to pro ně klíčová motivace a u mužů to byla méně než třetina (30 %). Naopak opačný pól čtyřbodové škály, že to pro ně není důležitá motivace, zvolila téměř třetina (29 %) mužů a pětina žen (20 %).

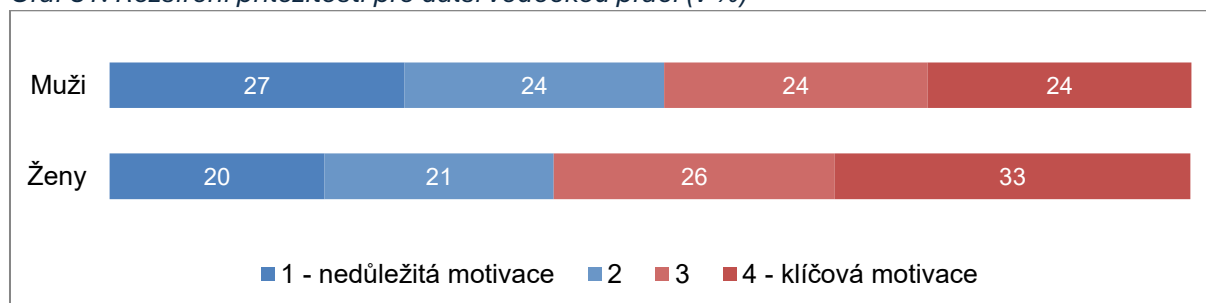
Graf 30: Postup na vyšší kariérní stupeň (v %)

n=386

V případě motivace postupu na vyšší kariérní pozici (viz Graf 30) se také ukazují zřetelné genderové rozdíly. Ženy častěji, než muži hodnotí tuto položku jako klíčovou motivaci pro podání žádosti o grant, zatímco muži ji častěji řadí mezi méně důležité motivace. Rozdělení odpovědí tak naznačuje, že význam ERC grantů jako nástroje kariérního postupu je ženami vnímán silněji než muži.

Graf 31: Rozšíření příležitostí pro další vědeckou práci (v %)

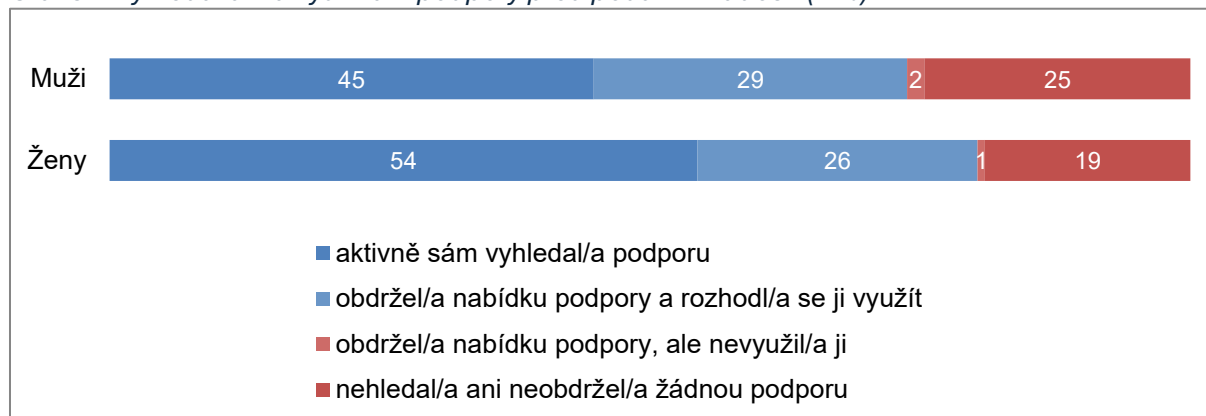
n=388

Podobný rozdíl je u motivace na rozšíření příležitostí pro další vědeckou práci (např. zvýšení viditelnosti nebo možnost přestěhování do jiné země), který zobrazuje Graf 31. Pro třetinu žen (33 %) je to klíčová motivace, zatímco u mužů je to méně než čtvrtina (24 %).

2. Podpora před podáním žádosti

Další část šetření řešila otázky spojené s podporou před podáním jejich úspěšného návrhu. V první z těchto otázek jsme se zaměřili na to, a jestli byla podpora aktivně vyhledávána ze strany samotných žadatelů, zda byla nabídnuta z vnějších zdrojů a následně využita, případně nabídnuta, ale nevyužita, nebo zda se respondenti obešli bez jakékoli podpory.

Graf 32: Vyhledávání a využívání podpory před podáním žádosti (v %)

n=395

Výsledky ukazuje Graf 32. Většina respondentů uvedla, že před podáním úspěšné žádosti o ERC grant aktivně vyhledávala podporu. Ženy oproti mužům častěji uváděly, že aktivně hledaly podporu. Muži naopak více uváděli, že nehledali ani nedostali žádnou podporu.

Respondenti, kteří obdrželi podporu, byli dále dotázáni, **z jakého zdroje** ji získali. Mohli zvolit, zda ji obdrželi od seniorního výzkumníka či výkumnice (např. školitele/ky, mentora/ky nebo vedoucí/ho výzkumné skupiny), z domovské instituce (např. projektového oddělení nebo specializovaného podpůrného personálu), z jiné výzkumné instituce, z národní (veřejné) instituce, z evropské instituce, od nezávislé neformální nebo neziskové organizace či skupiny, od soukromé konzultační společnosti. V této otázce jsme nezaznamenali žádné výraznější rozdíly mezi muži a ženami. Jen u položky, jestli ji obdrželi od nějaké evropské instituce, je o něco vyšší podíl žen (5 %) a jen velmi málo mužů (0,5 %).

V otázce, jak se vědci **dozvěděli** o možnosti získat tuto podporu, také nejsou mezi a ženami statisticky významné rozdíly. Informace o ERC grantu se k respondentům (37 %) a respondentkám (35 %) nejčastěji dostaly jako běžná znalost v rámci instituce, prostřednictvím domovské instituce (např. vedení nebo newsletteru) (22 % muži, 18 % ženy), od kolegů (15 % muži, 18 % ženy), od specializovaného pracoviště či konkrétního zaměstnance instituce (11 % muži, 14 % ženy). Méně, jen v jednotkách procent pak byly zastoupeny odpovědi: od mentora či školitele, z jiného zdroje (např. z jiné instituce nebo národních výzkumných autorit), a z veřejných médií nebo jiným způsobem.

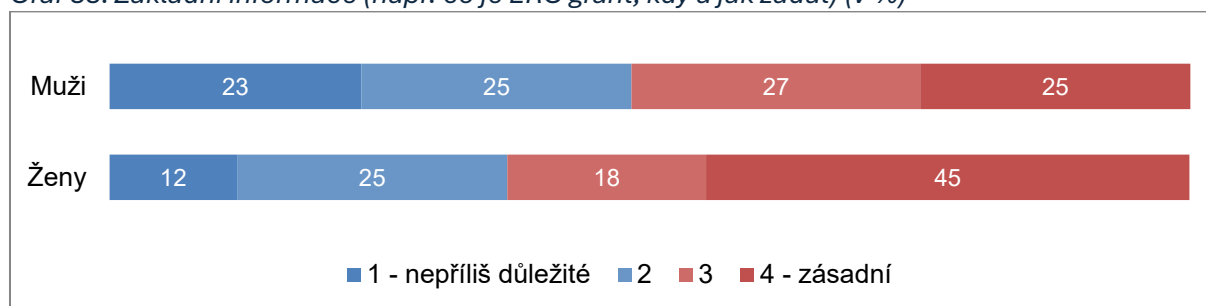
Další otázka se zaměřovala na konkrétní **obsah podpory**, kterou respondenti obdrželi před podáním úspěšné žádosti o ERC grant. Nabízené možnosti zahrnovaly základní informační podporu, informace o hodnoticích kritériích, podporu při formulaci výzkumného tématu, metodologické konzultace, otázky spojené se sestavením výzkumného týmu, otázky k rozpočtu projektu, podporu při psaní návrhu (včetně zpětné vazby k obsahu), kontrolu formálních náležitostí, praktický trénink prezentace projektu, osobní či psychologickou podporu a sdílení

zkušeností s dalšími žadateli či držiteli grantů. Ve většině sledovaných oblastí se genderové rozdíly neprojevují výrazně. Pouze u dvou položek se objevují zřetelné genderové rozdíly. Praktický nácvik prezentace projektu (např. formou „mock interview“) je častěji uváděn ženami (82 % z nich) než muži (70 % z nich). Podobně také osobní či psychologická podpora, zahrnující například posilování sebedůvěry nebo pocit opory, je ženami (20 %) využívána častěji než muži (8 %).

Tyto rozdíly naznačují, že ženy častěji, než muži čerpají podpůrné formy zaměřené na prezentační dovednosti a psychosociální dimenzi grantové soutěže, zatímco v oblasti odborné a technické podpory se jejich zkušenosti s muži výrazně neliší.

Vědci a vědkyně se sice kromě dvou položek neliší v podpoře kterou obdrželi, nicméně v hodnocení, jak **užitečné** byly tyto formy podpory při získávání grantu ERC mají odlišnější postoje. Obecně u všech položek vidíme, že ženy shledávají relativně častěji, že pro ně byla podpora zásadní.

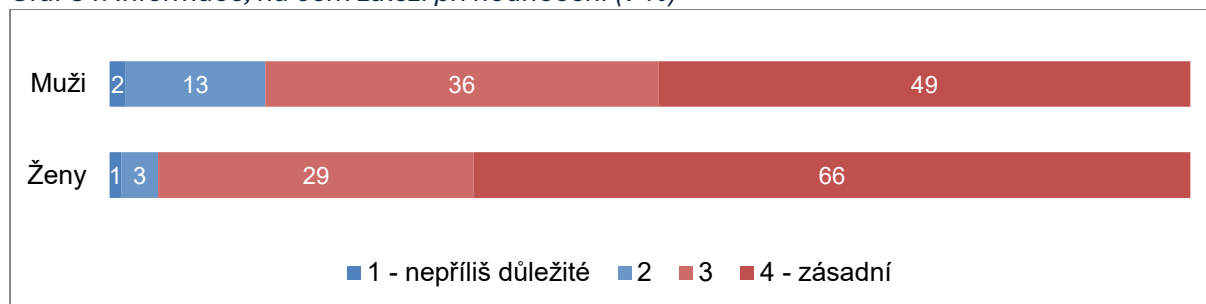
Graf 33: Základní informace (např. co je ERC grant, kdy a jak žádat) (v %)

n=192

V pohledu na hodnocení užitečnosti základních informací o ERC grantech se objevují zřetelné genderové rozdíly. Ženy více než muži hodnotí tento typ podpory jako zásadní (45 %), zatímco muži (25 %) jej častěji řadí mezi méně důležité či středně důležité formy podpory. Jen o málo více než desetina (12 %) vědkyň považuje základní informace za ne příliš důležité oproti téměř čtvrtině (23 %) mužů.

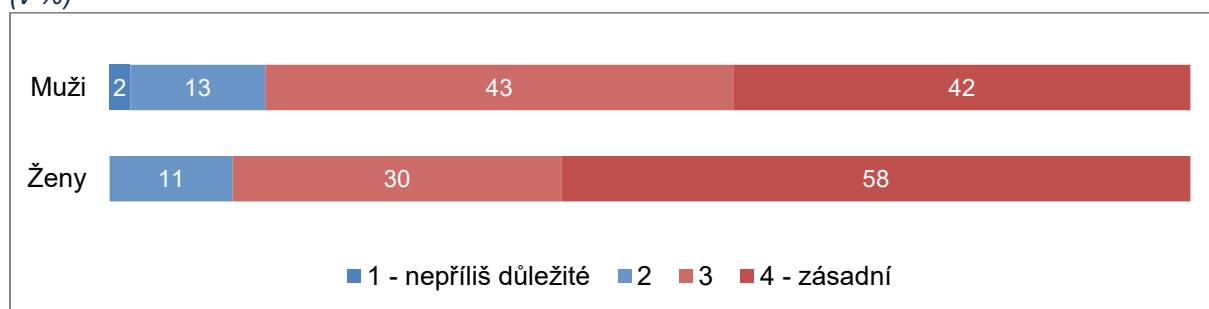
Graf 34: Informace, na čem záleží při hodnocení (v %)

n=221

Ohledně informací o tom, co je důležité při hodnocení, je velká shoda, že jde o důležitou oblast, nicméně významně větší podíl žen (66 %) ji vnímá pro získání grantů jako klíčovou oproti přibližně polovině (49 %) mužů. Opačnou krajní možnost škály, že to pro není příliš důležité, zvolil u obou pohlaví velmi malý podíl respondentů a muži častěji než ženy volili druhou možnost čtyřbodové škály.

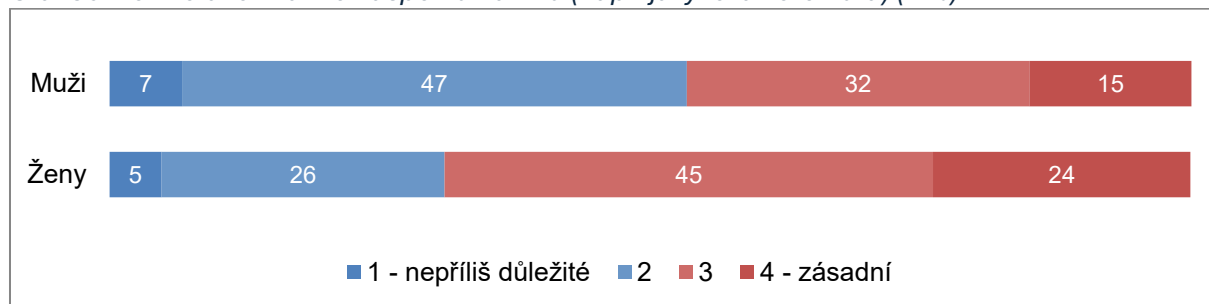
Graf 35: Podpora při přípravě obsahu návrhu (např. kontrola/revize nebo zpětná vazba k obsahu) (v %)

n=183

Podpora při psaní obsahu návrhu je napříč respondenty hodnocena jako velmi důležitá, přičemž u žen je častěji než u mužů, označována jako zásadní. Muži naopak o něco častěji volí střední hodnocení užitečnosti. Nízké hodnocení této formy podpory se vyskytuje pouze okrajově a u žen se prakticky nevyskytuje.

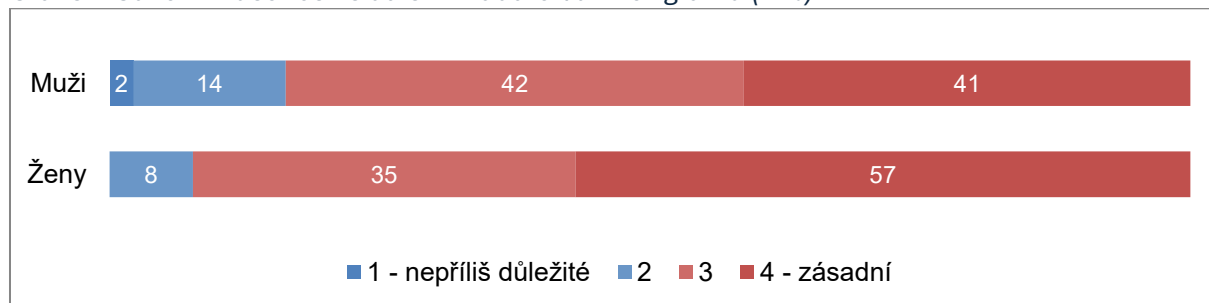
Graf 36: Kontrola formálních aspektů návrhu (např. jazyková korektura) (v %)

n=102

Přínos kontroly formálních náležitostí návrhu je hodnocen spíše jako středně až velmi užitečný, přičemž se objevují genderové rozdíly v rozložení hodnocení. Ženy poměrně více než muži hodnotí tuto formu podpory jako velmi užitečnou až zásadní, zatímco muži ji častěji řadí mezi méně důležité formy podpory. Celkově tak ženy přisuzují formální revizi návrhu vyšší užitečnost než muži.

Graf 37: Sdílení zkušeností s dalšími žadateli/držiteli grantů (v %)

n=157

Graf 37 ukazuje, že sdílení zkušeností s dalšími žadateli či držiteli grantů je hodnoceno jako velmi užitečná až zásadní forma podpory, přičemž se projevují zřetelné genderové rozdíly. Ženy tuto formu podpory výrazně častěji, než muži označují jako klíčovou, zatímco muži ji častěji hodnotí

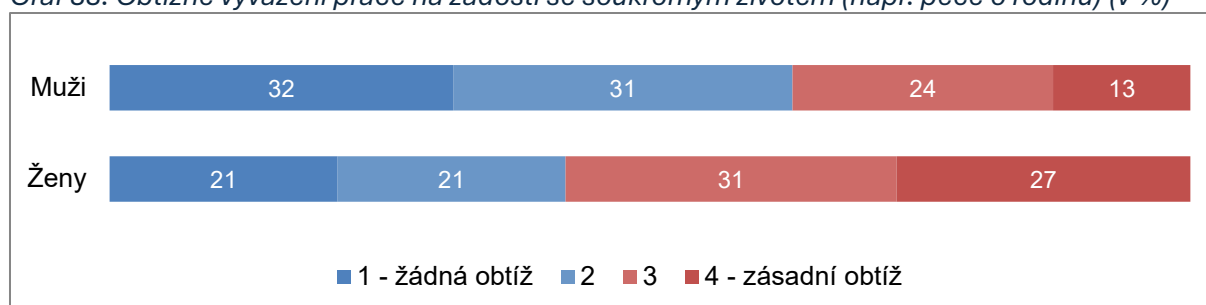
jako středně důležitou. Nízké hodnocení užitečnosti se vyskytuje výrazně méně, a především u mužů.

Dále na stejných položkách jako v předcházející otázce muži a ženy hodnotili, co jim v podpoře **chybělo** (nebo jaký obsah by podle nich měl být poskytován ve větší míře). Přičemž podpora v oblasti výzkumného tématu (např. jak jej zvolit a rozvíjet) více chyběla ženám (13 % z nich uvedlo, že jim chybělo, a u mezi muži to bylo jen 5 %). A dále osobní/psychologická podpora (např. posilování sebedůvěry, pocit opory, možnost obrátit se na někoho v obtížích), která chyběla více než pětině žen (22 %) a jen o málo více než desetíně (11 %) mužů.

V další otázce jsme zjišťovali, s jakými **obtížemi** se respondenti potýkali při podávání žádosti o ERC grant, přičemž hodnotili závažnost jednotlivých problémů na čtyřbodové škále od „žádná obtíž“ po „zásadní obtíž“. Posuzované položky zahrnovaly omezenou institucionální podporu či nízký zájem ze strany pracoviště, nedostatek času na přípravu žádosti, obtíže při formulaci výzkumného tématu odpovídajícího standardům ERC, sladění práce na žádosti se soukromým životem, kombinaci přípravy žádosti s dalšími pracovními povinnostmi, a nízkou sebedůvěrou.

U obtíží spojených se sladěním práce na žádosti s dalšími pracovními povinnostmi, soukromým životem a nízkou sebedůvěrou se objevují konzistentní genderové rozdíly. Ve všech třech oblastech ženy více než muži uvádějí vyšší míru obtíží, včetně hodnocení těchto faktorů jako zásadních problémů. Muži naopak více uváděli, že uvedené oblasti pro ně nepředstavují obtíž, případně jim přisuzují nižší závažnost. Tyto výsledky naznačují, že ženy čelí při přípravě grantové žádosti vyšší kumulaci časových, organizačních a subjektivně vnímaných bariér.

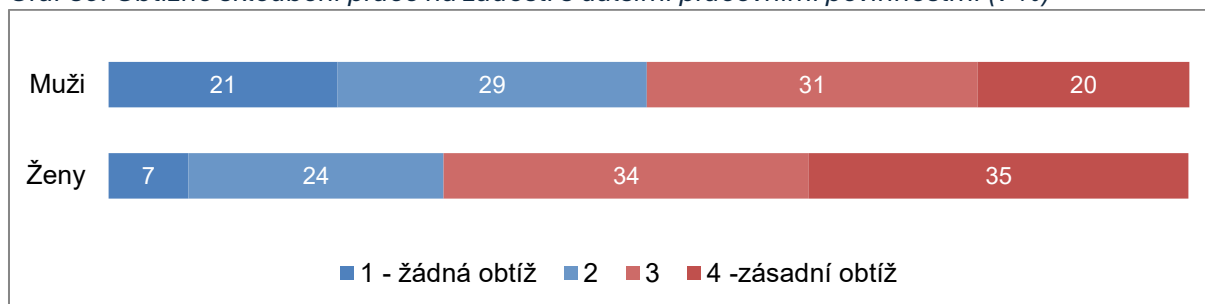
Graf 38: Obtížné vyvážení práce na žádosti se soukromým životem (např. péče o rodinu) (v %)

n=392

Graf 45 ukazuje, že obtíže spojené se sladěním práce na žádosti se soukromým životem jsou ženami hodnoceny jako závažnější než muži. Ženy více uvádějí, že tento aspekt pro ně představoval výraznou až zásadní obtíž, zatímco muži více uváděli, že nepředstavuje problém. Tento rozdíl odráží odlišné zatížení žen a mužů soukromými a pečujícími rolemi během přípravy žádosti.

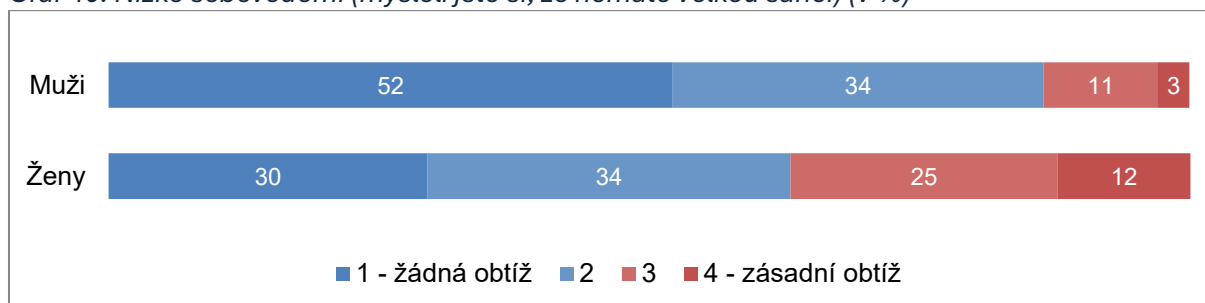
Graf 39: Obtížné skloubení práce na žádosti s dalšími pracovními povinnostmi (v %)

n=393

Také v případě kombinace práce na žádosti s dalšími pracovními závazky (např. výukou či jinými projekty) ženy relativně více než muži uvádějí vysokou míru obtíží (viz Graf 39). Více než třetina (35 %) žen ji označuje za zásadní obtíž, v případě mužů je to pětina (20 %).

Graf 40: Nízké sebevědomí (mysleli jste si, že nemáte velkou šanci) (v %)

n=391

Poslední hodnocenou obtíž při podávání ERC grantu zobrazuje Graf 40. Nízká sebevědomí představovala obtíž více pro ženy než pro muže. Více než polovina mužů uvádí, že pro ně nízká sebevědomí nepředstavovala žádnou obtíž (52 %), zatímco mezi ženami je tento podíl méně než třetina (30 %). Naopak ženy častěji, než muži hodnotí nízkou sebevědomí jako výraznou a zásadní obtíž.

3. Faktory úspěchu v grantové soutěži ERC

Následující otázka zjišťovala důležitost různých faktorů pro úspěch v grantové soutěži ERC. Otázka byla koncipována jako výběr z řady položek s omezením na tři odpovědi. Respondenti tedy nehodnotili všechny faktory, ale vybírali ty, které považovali za nejzásadnější. Výsledky proto nevyjadřují míru důležitosti v absolutním smyslu, ale relativní prioritu jednotlivých faktorů a umožňují sledovat genderové rozdíly v tom, co je považováno za klíčové. U některých sledovaných faktorů se výrazné genderové rozdíly neobjevují. To platí zejména tyto následující položky:

- podpora a porozumění ze strany partnera/rodiny
- dobře rozvinutý metodologický přístup
- institucionální podpora (např. ze strany projektového oddělení)

- podpora ze strany národního systému výzkumu a vývoje (např. veřejné instituce, poradenské služby, iniciativy podporující účast v ERC)
- podpora či poradenství ze strany evropských institucí (např. přímo ze struktur ERC nebo jiných)
- praktický nácvik osobní prezentace návrhu (např. "mock interviews", workshopy pro žadatele)

Výsledky na položkách s významným rozdílem mezi pohlavími ukazuje Graf 41.

Předchozí vědecké výsledky patří mezi nejčastěji uváděné faktory u obou pohlaví, avšak častěji je zmiňují muži než ženy. Tento faktor označily téměř čtyři pětiny mužů (79 %), zatímco mezi ženami tuto možnost zvolily necelé tři pětiny (59 %). To naznačuje, že muži relativně více vnímají vlastní dosavadní výkonnost jako klíčový předpoklad úspěchu.

V pohledu na význam mezinárodní zkušenosti je mezi a ženami ještě výraznější rozdíl, a to o celých třicet procentních bodů, v tom, jestli tuto položku vybrali. Jako jeden ze tří nejdůležitějších faktorů ji zvolily téměř dvě třetiny mužů (65 %) a jen o málo více než třetina (35 %) žen.

Další rozdíl se objevuje u položky sdílení zkušeností s ostatními žadateli nebo držiteli grantů. Tento faktor považují za důležitý dvě pětiny žen (40 %) a více než čtvrtina mužů (26 %),

Podobně silný genderový rozdíl je patrný u podpory ze strany seniorního výzkumníka. Tento faktor uvádí více než čtvrtina žen (26 %), zatímco u mužů jde jen o málo více než desetinu (13 %).

Graf 41: Nejdůležitější faktory pro získání ERC grantu podle názoru respondenta (v %)

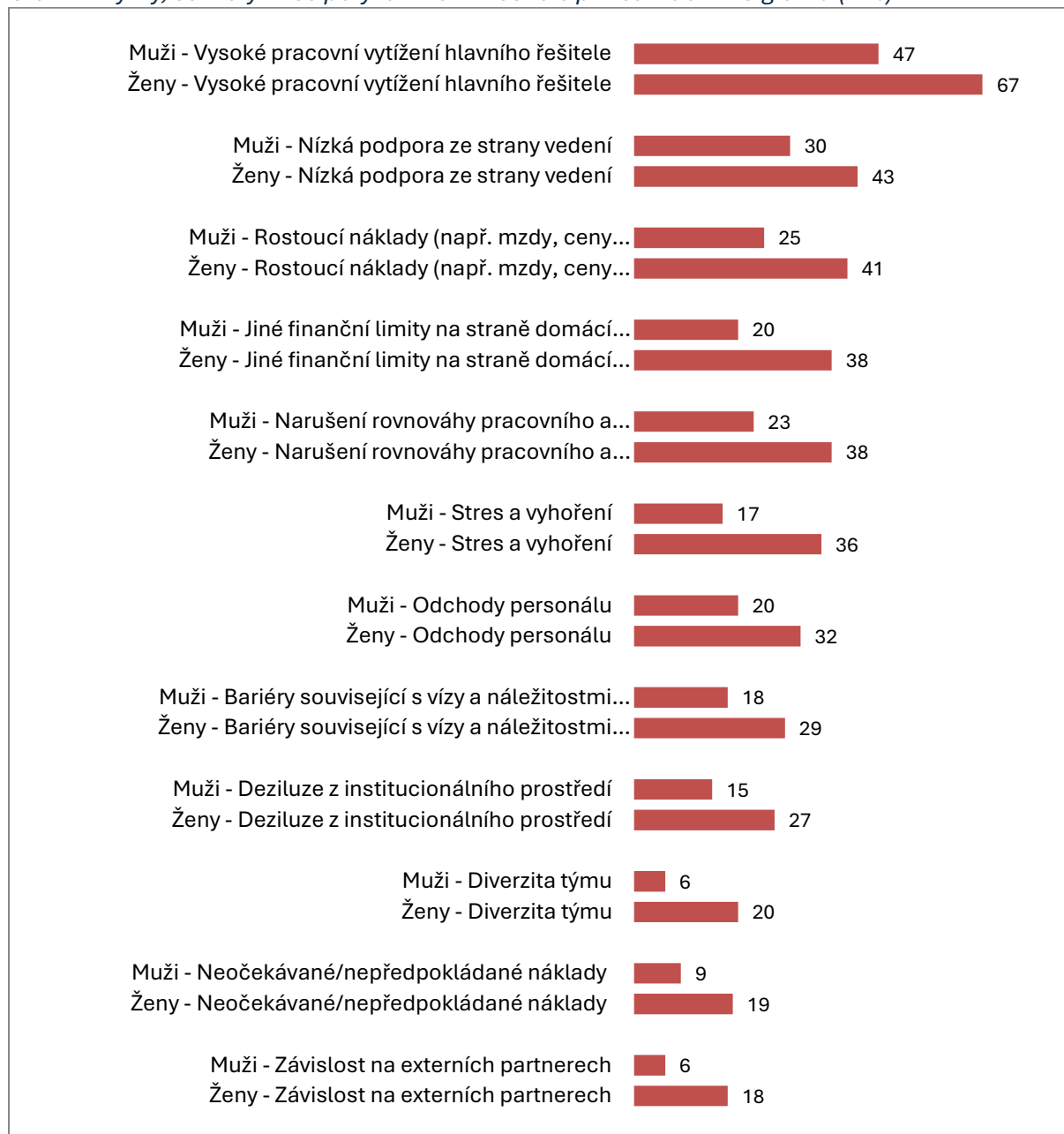
n=396

Pozn.: Respondenti měli možnost vybrat až tři faktory.

4. Realizace grantu

Dále jsme položili multidichotomickou otázku, kde měli respondenti vybrat všechny relevantní možnosti, které byly pro příjemce ERC grantu hlavními výzvami během implementace projektu. Šlo o 23 položek z těchto oblastí: institucionální podpora, finanční otázky, lidské zdroje, vědecká práce, role hlavního řešitele (PI), osobní a psychologické aspekty a případně jiné problémy.

Graf 42: Výzvy, se kterými se potýkali hlavní řešitelé při realizaci ERC grantů (v %)

n=245

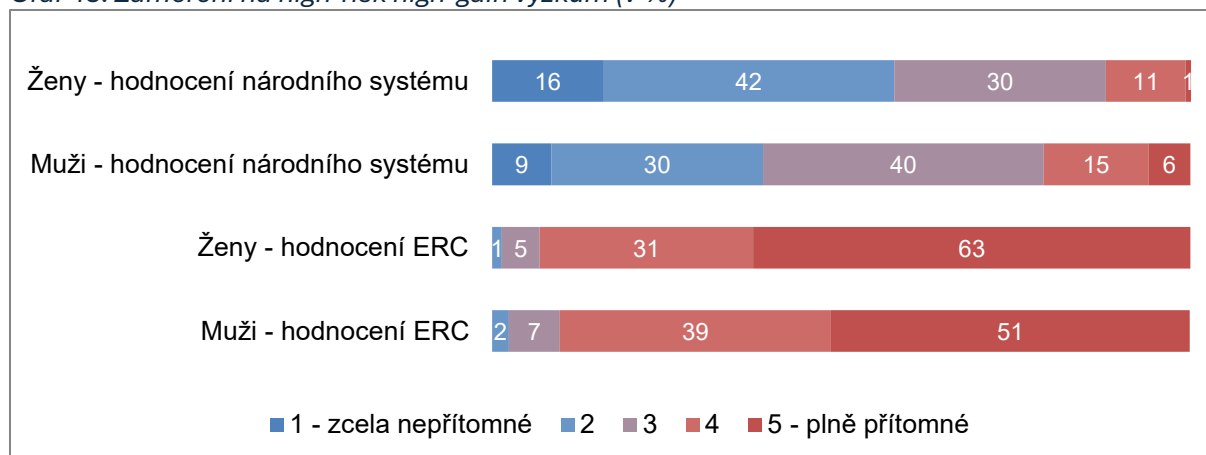
Z výsledků, které ukazuje Graf 42, vyplývá, že v položkách, kde se muži a ženy lišili, je konzistentní genderový rozdíl, když ženy častěji, než muži označují všechny uvedené aspekty jako velkou výzvu během implementace ERC grantu. Nejčastěji obě pohlaví uváděli velkou pracovní zátěž, muži téměř v polovině případů (47 %) a z žen uvedly velkou pracovní zátěž více než dvě třetiny (67 %). U

žen se jako společné (opakovaně zmiňované) výzvy rýsují především tlak na roli hlavního řešitele a jeho důsledky – vyšší pracovní zátěž, častější stres a vyhoření a častěji narušená rovnováha mezi osobním a pracovním životem. Současně ženy častěji narážejí na institucionální a finanční brzdy, zejména nižší podporu vedení, rostoucí náklady a interní omezení hostitelské instituce při využití prostředků. U žen častěji objevují i organizační komplikace (odchody lidí z týmu, víza/pobyt, závislost na externích partnerech), které mohou implementaci projektu dále ztěžovat.

5. Percepce národních grantových systémů a ERC

V otázce na porovnání národních prostředí s ERC sledujeme výrazně odlišné hodnocení ERC a národního výzkumného systému ze strany žen a mužů. Výsledky ukazují, že v hodnocení charakteristik grantů ERC panuje mezi muži a ženami do značné míry shoda. Zároveň se však u části sledovaných aspektů objevují systematické genderové rozdíly v intenzitě hodnocení. Ženy častěji než muži volily krajní možnost, a to že jsou níže uvedené aspekty plně přítomné v rámci ERC prostředí (zaměření na riskantní výzkum s vysokým přínosem, kreativita, individuální přístup, dostupná podpora při podávání žádosti, kompetitivnost, férovost a profesionalita, kvalita zpětné vazby, velkorysý rozpočet a nízká míra úspěšnosti), a současně také častěji vyjadřují, že tyto aspekty nejsou přítomné v národním grantovém prostředí.

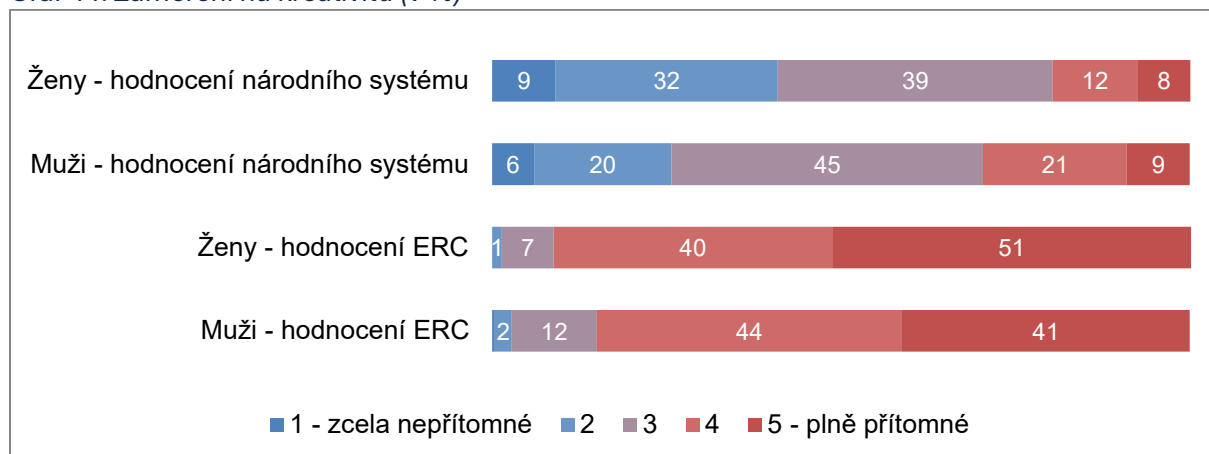
Graf 43: Zaměření na high-risk high-gain výzkum (v %)

n=392

U grantů ERC je zaměření na riskantní výzkum s vysokým přínosem vnímáno jako klíčový prvek, přičemž ženy jej hodnotí ještě výrazněji než muži – nejvyšší stupeň (5) zvolilo 63 % žen oproti 51 % mužů. V ostrém kontrastu stojí národní výzkumné prostředí, kde je tento aspekt vnímán jako mnohem méně zastoupený. Zatímco u ERC dalo nejvyšší hodnocení přes 50 % respondentů, u národních grantů je to pouhých 6 % u mužů a u žen je jen velmi malý podíl (1 %). Ženy v národním prostředí hodnotí tento prvek velmi kriticky, kdy nejčastější odpovědí je u nich stupeň 2 (41,7 %).

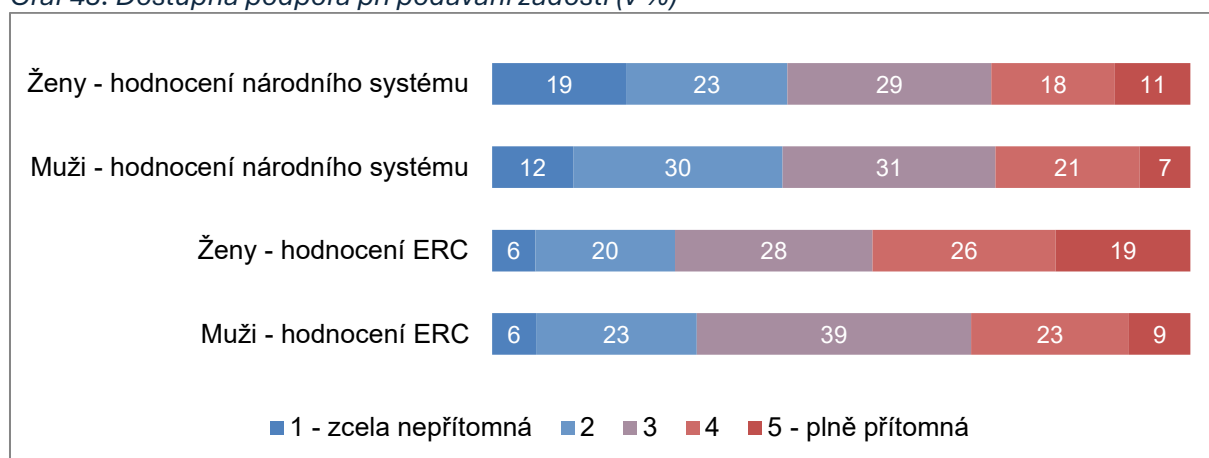
Graf 44: Zaměření na kreativitu (v %)

n=393

U grantů ERC je zaměření na kreativitu vnímáno velmi pozitivně, přičemž ženy jej hodnotí jako „plně přítomné“ (stupeň 5) výrazně častěji než muži (51 % proti 41 %). Celkově u ERC přes 85 % respondentů obou pohlaví volí dvě nejvyšší kategorie hodnocení. V národním výzkumném prostředí je situace odlišná. Těžiště odpovědí se přesouvá ke střední hodnotě 3 a ženy jsou k národní úrovni kritičtější než muži – zatímco u mužů hodnotí kreativitu stupněm 2 (nízká přítomnost) zhruba 20 %, u žen je to téměř 32 %. Nejvyšší stupeň hodnocení (5) je v národním prostředí u obou pohlaví zastoupen jen minimálně (pod 10 %).

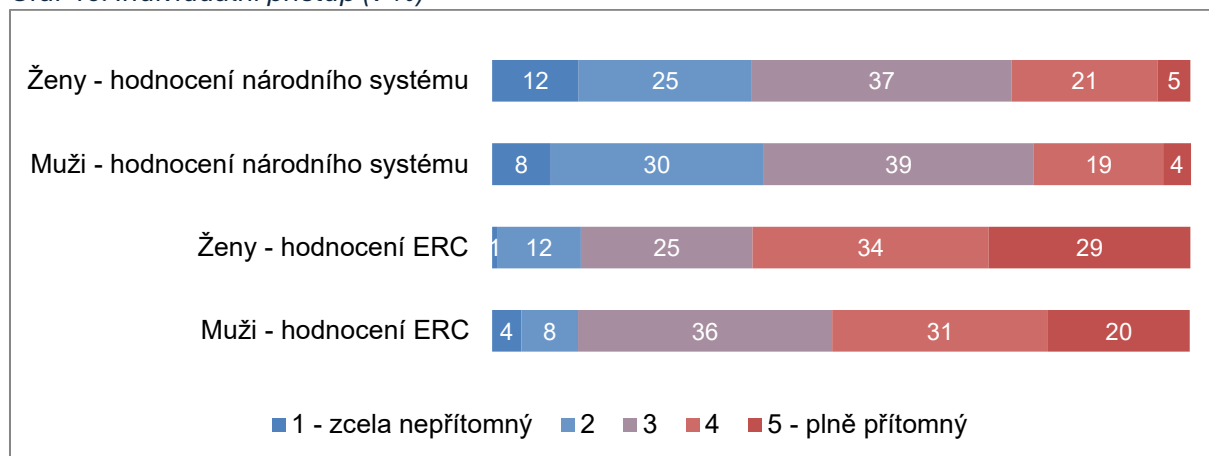
Graf 45: Dostupná podpora při podávání žádosti (v %)

n=363

U dostupné podpory při podávání žádosti ERC mají ženy výrazně vyšší hodnocení v kategorii 5 plně přítomno (19,3 %) oproti mužům (8,8 %). U národního výzkumu (Q19b) je patrné, že hodnocení 1 – vůbec není přítomno je u žen (19,2 %) mnohem vyšší než u mužů (11,6 %).

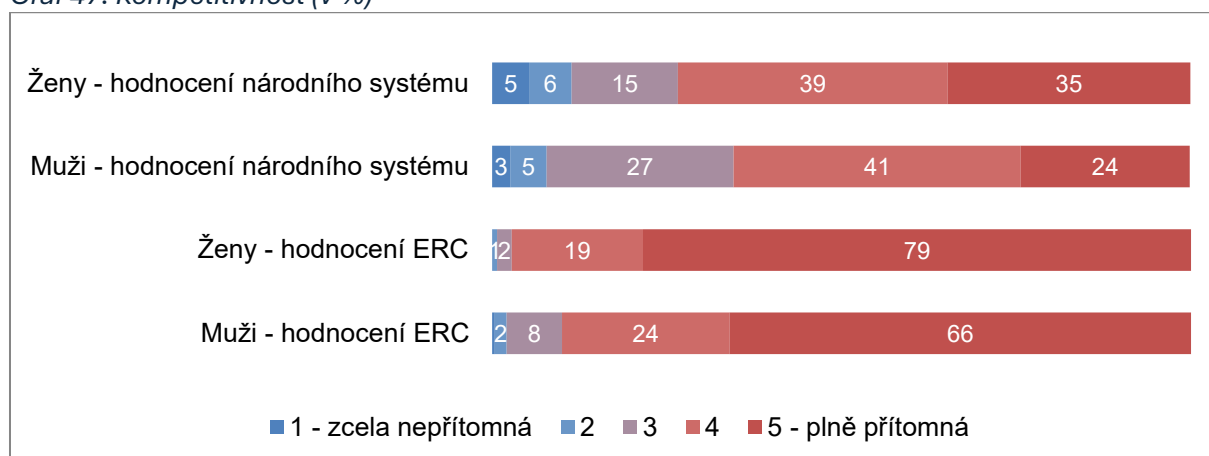
Graf 46: Individuální přístup (v %)

n=378

U ERC hodnotí ženy „individuální přístup“ jako plně přítomný (stupeň 5) výrazně častěji (29 %) než muži (20 %). Naopak v národním prostředí jsou obě pohlaví skeptičtější a největší část respondentů se shoduje na střední hodnotě 3.

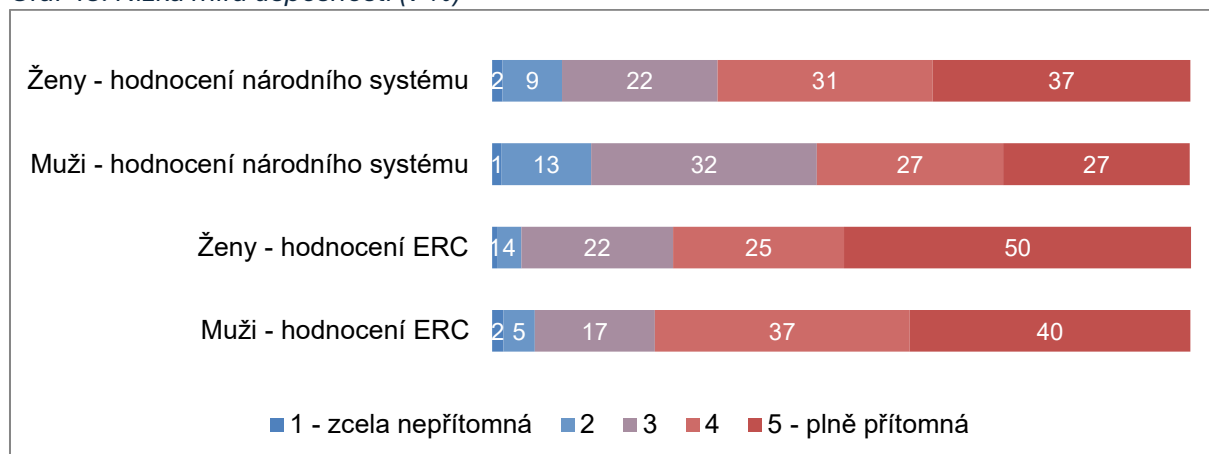
Graf 47: Kompetitivnost (v %)

n=386

Konkurenceschopnost je u ERC vnímána jako extrémně silná, zejména u žen, kde plných 79 % volí nejvyšší stupeň. Na národní úrovni je tento prvek rovněž přítomen, ale těžiště odpovědí se posouvá k mírnějšímu hodnocení (stupeň 4), a to u obou pohlaví.

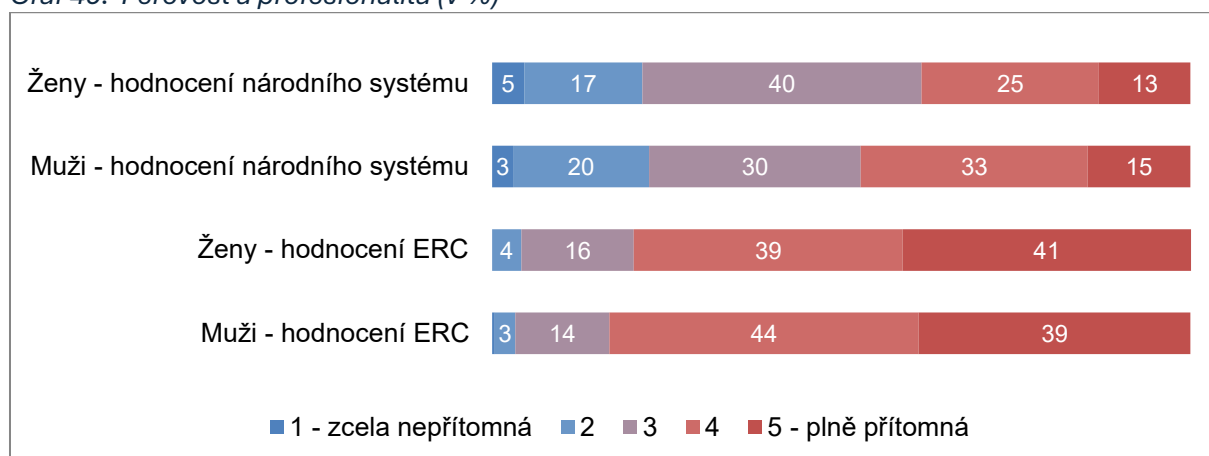
Graf 48: Nízká míra úspěšnosti (v %)

n=387

Nízká úspěšnost je u ERC vnímána jako extrémně silný faktor, kdy téměř polovina dotázaných žen (50 %) volí nejvyšší stupeň hodnocení. V národním prostředí vnímají nízkou úspěšnost intenzivněji ženy než muži, u nichž je hodnocení více rozptýlené mezi střední (3) a vysoké (4–5) hodnoty.

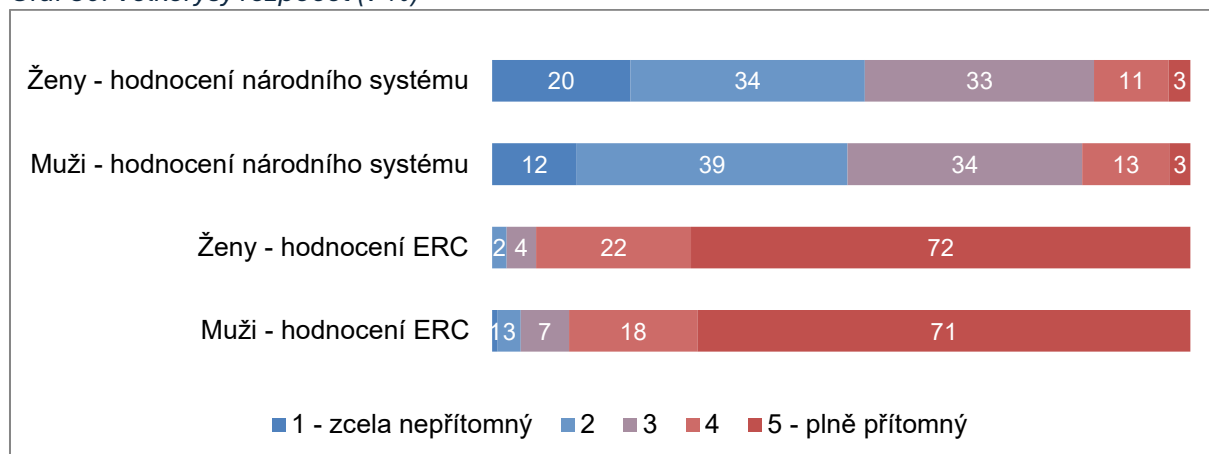
Graf 49: Férovost a profesionalita (v %)

n=387

U grantů ERC je férovost a profesionalita hodnocena velmi vysoko, kdy přes 80 % mužů i žen volí stupně 4 nebo 5. V národním výzkumu je vnímání těchto aspektů slabší; nejčastější odpovědí je u obou pohlaví střední hodnota 3 nebo 4, přičemž negativní hodnocení (1 a 2) je zde výrazně četnější než u ERC.

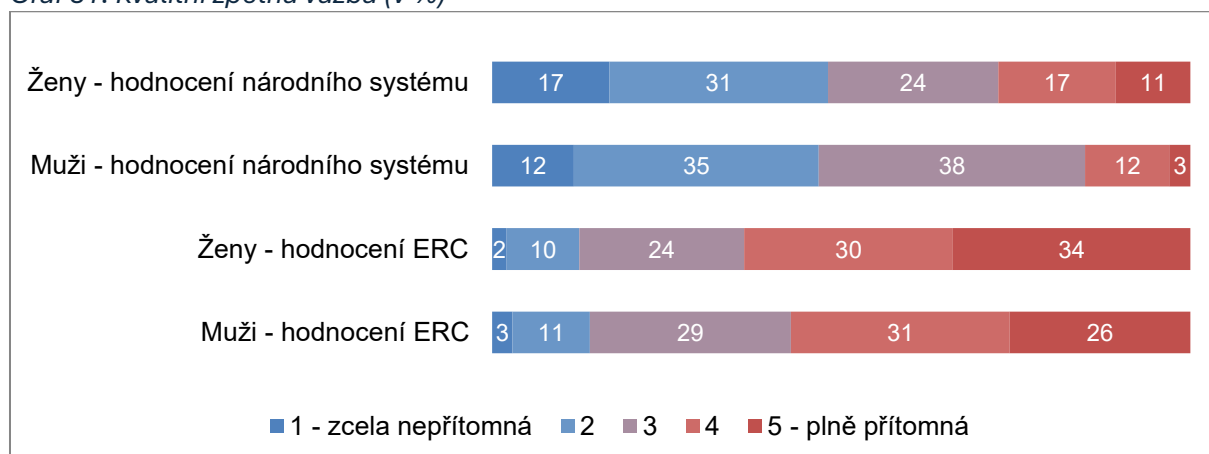
Graf 50: Velkorysý rozpočet (v %)

n=389

U grantů ERC panuje mezi pohlavími shoda na vysoké štedrosti rozpočtu, kterou hodnotí nejvyšším stupněm přes 70 % respondentů. Ženy o něco častěji než muži uváděli možnost 1 není vůbec přítomný u národních výzkumných prostředí. Naproti tomu v národním prostředí je spokojenost s rozpočtem minimální, přičemž nejčastější hodnocení se pohybuje na stupních 2 a 3.

Graf 51: Kvalitní zpětná vazba (v %)

n=387

U grantů ERC hodnotí kvalitu zpětné vazby pozitivněji ženy, z nichž 34 % volí nejvyšší stupeň, zatímco u mužů je to 26 %. V národním prostředí je spokojenost se zpětnou vazbou výrazně nižší a většina respondentů obou pohlaví se soustředí na průměrné či podprůměrné hodnoty 2 a 3.

C. Specifika vědních domén

Následující část shrnuje klíčová zjištění zaměřená na specifika, rozdíly a podobnosti mezi vědními doménami. Analýza vychází ze struktury výzkumných otázek, přičemž u každé z nich identifikuje zejména odlišnosti mezi skupinami oborů: LS (Life Sciences), PE (Physical Sciences and Engineering) a SH (Social Sciences and Humanities)²⁴. Kde je to možné, nastiňujeme možná vysvětlení či příčiny těchto specifik. Text tak poskytuje pohled na odlišné charakteristiky a podmínky, v nichž vědci napříč obory své ERC žádosti připravují.

1. Motivace pro podání ERC grantu

Napříč všemi oborovými skupinami dominuje jako hlavní impuls k podání žádosti o ERC grant velmi výrazně vlastní nápad výzkumníka (tři čtvrtiny respondentů, viz Tabulka 6). Tato vlastní iniciativa je významně větší mezi vědci z PE oborů (81 %), což může ukazovat na větší význam individuálního směřování výzkumu a na větší samostatnost při rozvoji výzkumných témat. Ve srovnání s ostatními doménami je v PE významně méně důležitým zdrojem prvního impulsu podnět přicházející od jiného výzkumníka nebo jiné osoby z vlastní výzkumné instituce (6 % a 3 %). Impuls přicházející od mentora zde byl o něco častější než v ostatních doménách (8 %). Zanedbatelný význam má podnět z vnějšku instituce (1 %).

V LS oborech je kromě vlastní iniciativy výrazný i impuls ze strany dalšího výzkumníka (12 % oproti 6 % v ostatních doménách). Diskuse mezi kolegy výzkumníky je zde zřejmě o něco hojnější. Zaznamenaný vliv měl ještě mentor či supervizor výzkumníka. Naopak impuls z vnějšku instituce výzkumníka nebyl zaznamenán v tomto ohledu ani jednou.

Tabulka 6: Podíl vědců, kteří uvedli jednotlivé impulsy k podání žádosti o ERC grant, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Vlastní nápad	74 %	81 %	72 %
Návrh od jiného výzkumníka	12 %	6 %	6 %
Návrh od mentora nebo nadřízeného	7 %	8 %	7 %
Podnět od domácí instituce	7 %	3 %	8 %
Jiný zdroj	1 %	3 %	6 %
Podnět zvenčí (mimo vlastní instituci)	0 %	1 %	2 %

n(LS) = 102, n(PE) = 199, n(SH) = 138

Pozn.: Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %²⁵.

Nejčastěji byla za **klíčovou motivaci** označovaná práce na svém tématu (viz Tabulka 7). Nejméně často ji přitom označovali vědci z SH oborů (70 %) a nejčastěji vědci z LS oborů (78 %). Ve srovnání

²⁴ V dotazníku ještě byla možnost „nespecifikovaná“ doména, kterou volil vědci s oborově nevyhraněným tématem (v rámci Synergy Grants). Vzhledem k tomu, že není možné určit, o jaký obor se jedná, z vyhodnocování jsme tyto odpovědi vyloučili.

²⁵ Viz kapitola Metodika.

s ostatními doménami SH vědci označovali častěji jako klíčovou motivaci zlepšení/udržení své pracovní pozice (40 % oproti 33 % a 36 %).

Každá z nabízených motivací pro podání grantové žádosti o ERC grant byla relativně velkou částí vědců v doméně označena za klíčovou. Nejnížší podíl klíčových motivací označili vědci v LS u položky postup na vyšší kariérní stupeň (23 %). Vědci z ostatních domén tuto motivaci považují za klíčovou častěji (30 % - 31 %).

U ostatních položek odpovídali vědci z různých domén srovnatelně.

Tabulka 7: Podíl vědců, kteří označili motivaci za klíčovou, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Rozvoj tématu / vyřešení výzkumného problému	78 %	73 %	70 %
Zlepšení nebo udržení pracovní pozice (vč. finanční jistoty)	36 %	33 %	40 %
Vědecká prestiž	44 %	38 %	40 %
Postup na vyšší kariérní stupeň	23 %	30 %	31 %
Rozšíření příležitostí pro další vědeckou práci	32 %	30 %	26 %
Jiná motivace	56 %	62 %	54 %

n(LS)=96-98, u položky „jiné“ 16; n(PE)=184-191, u položky „jiné“ 34; n(SH)=129-134, u položky „jiné“ 37.

Pozn.: Hodnoty v tabulce představují procentuální podíl respondentů, kteří u dané položky zvolili na škále 1–4 stupeň 4 („klíčová motivace“).

Naopak jako zcela nedůležitou motivaci (viz Tabulka 8) označilo významně méně vědců z SH než z ostatních domén položky vědecká prestiž (5 % oproti 12 % a 15 % v ostatních doménách) a postup na vyšší stupeň ve vědecké kariéře (21 % oproti 29 % a 33 %). Tj. pro vědce z SH oborů jsou vědecká prestiž a kariérní postup o něco důležitějším stimulem k podání ERC grantu, než je tomu u ostatních domén.

Tabulka 8: Podíl vědců, kteří motivaci označili k podání ERC žádosti za nedůležitou, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Rozvoj tématu / vyřešení výzkumného problému	2 %	2 %	1 %
Zlepšení nebo udržení pracovní pozice (vč. finanční jistoty)	28 %	25 %	26 %
Vědecká prestiž	15 %	12 %	5 %
Postup na vyšší kariérní stupeň	33 %	29 %	21 %
Rozšíření příležitostí pro další vědeckou práci	30 %	20 %	22 %
Jiná motivace	38 %	18 %	27 %

n(LS)= 96-98, u položky „jiné“ 16; n(PE)=184-191, u položky „jiné“ 34; n(SH)=129-134, u položky „jiné“ 37

Pozn.: Hodnoty v tabulce představují procentuální podíl respondentů, kteří u dané položky zvolili na škále 1–4 stupeň 1 („není důležitá motivace“). Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Řada vědců využila možnost formulovat svou vlastní motivaci. Nejčastějším motivem napříč doménami je jednoznačně rozvoj vědy či vlastního výzkumného tématu, poněkud se však liší konkrétní dílčí motivace v této kategorii: zatímco v přírodních vědách (LS, PE) jde vědcům zejména o rozvoj tématu, zajištění financí pro prozkoumání nového tématu či svobodnou volbu typu výzkumu (základní výzkum), v SH se častěji objevuje motiv zajištění možnosti věnovat výzkumu dostatek času, zejména v souvislosti s vytížením výukou (ERC jako „teaching buy-out“).

To upozorňuje mj. na horší dostupnost příležitostí k získání financí v SH vědách v kombinaci s velkým vytížením nevýzkumnými profesními rolemi výzkumníků. Téma získání možnosti redukce vyučovaných hodin se objevilo i v LS oborech, ačkoli jen ojediněle. Zajímavé je i opakované používání slova „svoboda“ mezi vědci PE, kteří s ERC grantem zřejmě asociují získání větší míry nezávislosti.

2. Podpora před podáním žádosti

Významně větší podíl vědců z LS **vyhledával podporu** při podání žádosti o ERC grant aktivně (58 % oproti 46 % v PE a 51 % v SH; viz Tabulka 9). Naopak v této doméně docházelo relativně méně často k situaci, kdy jim podpora byla přímo nabídnuta; využila ji zhruba jedna pětina respondentů, zatímco v ostatních doménách činily tyto podíly 28 % a 32 %.

Významně méně vědců, kteří žádnou podporu nehledali ani nedostali, nalézáme v oborech SH (15 %), zatímco v oborech PE je tento podíl významně vyšší (26 %). Tato skutečnost naznačuje, že vědci v SH oborech podporu aktivněji vyhledávají, z dalších odpovědí vyplývá, že také využívají širší spektrum podpůrných služeb.

Podíl vědců v SH, kteří dostali nabídku podpory a využili ji, je z domén nejvyšší a blíží se jedné třetině. Naproti tomu v LS přijala nabízenou podporu jen zhruba pětina respondentů.

Tabulka 9: Vyhledávání a využívání podpory před podáním žádosti, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Aktivně sám vyhledal/a podporu	58 %	46 %	51 %
Obdržel/a nabídku podpory a rozhodl/a se ji využít	21 %	28 %	32 %
Nehledal/a ani neobdržel/a žádnou podporu	20 %	26 %	15 %
Obdržel/a nabídku podpory, ale nevyužil/a ji	0 %	1 %	2 %

$n(\text{LS}) = 98$, $n(\text{PE}) = 189$, $n(\text{SH}) = 133$

Pozn.: Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Co se týče **zdrojů podpory**, vědci ze skupiny oborů SH ve srovnání s ostatními doménami statisticky významně častěji získávají podporu od své instituce, tedy z projektových kanceláří či od specializovaných pracovníků (viz Tabulka 10). Tuto možnost využilo 86 % respondentů v SH oborech oproti 78 % v PE a 75 % v LS. Naopak významně méně podpory získávají vědci v SH od seniorních výzkumníků, supervizorů, mentorů (téměř 41 % oproti 58 % a 59 %).

Lze tedy shrnout, že v přírodovědných a technických oborech se vědci více spoléhají na neformální či mentorskou podporu od zkušenějších výzkumníků, zatímco sociální a humanitní vědci častěji využívají oficiální struktury vlastní organizace.

Další zdroje podpory jsou uváděny relativně vyrovnaně. V konkrétních odpovědích („jiné“) se nejčastěji objevovali kolegové (peer podpora) z vlastního i zahraničních pracovišť. Tento zdroj je zásadní pro všechny domény, i když v LS oborech se v odpovědích vyskytoval o něco méně. Několik respondentů z domén LS a PE také zmínilo roli TA ČR, která je v českém prostředí pro přípravu žádostí o ERC granty podstatná.

Zajímavým vzhledem je poznámka jednoho z vědců v SH, který byl nucen hledat podporu v zahraničí, neboť v roce 2015 nebyl v českých sociálních vědách žádný držitel ERC grantu, který by mohl předat zkušenosti. Tato reflexe ilustruje dřívější neúspěšnost českých sociálně-vědních institucí v získávání těchto grantů.

Tabulka 10: Podíly vědců využívajících jednotlivé zdroje podpory pro přípravu ERC žádosti, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Domácí instituce (např. projektová kancelář, dedikovaný podpůrný personál)	75 %	78 %	86 %
Seniorní výzkumník (např. nadřízený, mentor nebo vedoucí skupiny)	59 %	58 %	41 %
Národní (veřejná) instituce	29 %	29 %	32 %
Soukromá poradenská společnost	12 %	14 %	17 %
Jiná výzkumná instituce	13 %	9 %	11 %
Jiné	7 %	11 %	12 %
Nezávislá/nezisková instituce nebo skupina	5 %	1 %	3 %
Evropská instituce	3 %	3 %	3 %

n(LS) = 76, n(PE) = 139, n(SH) = 110

Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti. Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Vědci v SH oborech ve významně menší míře získali **informace o možnostech podpory** od kolegů (11 %; viz Tabulka 11). Opačná situace je v LS oborech, kde byl tento zdroj informací využíván významně více než v ostatních doménách (25 %). Méně často než v ostatních doménách byla zdrojem informací v LS oborech vlastní instituce vědce, tj. management, newsletter atp. (13 % oproti 21 % a 22 %).

V SH oborech byla významně častějším zdrojem informací pověřená osoba či oddělení v jejich instituci (16 % oproti 8 %). O něco méně hojný zdroj byl naopak mentor (5 % oproti 9 %).

LS obory tedy častěji spoléhají na osobní sítě a vztahy (mentor, kolega), zatímco SH obory častěji sahají k informacím od formálně k tomu určených, osob, oddělení a institucí. To pravděpodobně souvisí s větší týmovostí práce v LS a naopak s vyšší mírou individuální práce a méně rozvinutými sítěmi profesních vazeb v SH oborech.

Tabulka 11: Jak se vědci dozvěděli o možnosti získat podporu, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Je to běžná znalost v rámci instituce	36 %	32 %	40 %
Od kolegů	25 %	18 %	11 %
Od mentora/nadřízeného	9 %	9 %	5 %
Od instituce (např. od vedení, z newsletteru)	13 %	22 %	21 %
Od specializovaného oddělení/personálu v rámci instituce	8 %	8 %	16 %
Z jiného zdroje (např. jiná instituce, národní orgány V&V)	3 %	4 %	4 %
Z veřejných médií	3 %	1 %	2 %
Jiným způsobem	3 %	6 %	2 %

n(LS) = 75, n(PE) = 139, n(SH) = 109

Pozn.: Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Celkově nejvyužívanější formou podpory jsou individuální schůzky, které nejvíce využívali vědci z SH oborů (69 %) a nejméně z PE oborů (60 %).

Vědci v SH získávají ve srovnání s ostatními doménami významně častěji podporu ve **formě** organizovaných seminářů (56 % oproti 43 % a 46 % v PE a LS) a informačních materiálů včetně webových stránek (50 % oproti 28 % a 29 % v ostatních doménách; viz Tabulka 12). Respondenti z SH jsou celkově aktivnější ve vyhledávání formálních typů podpory. Kromě seminářů a informačních materiálů jde zejména o individuální schůzky (69 % oproti 58 % a 60 %) a konzultace (50 % oproti 32 % a 41 %). Naopak neformální komunikace je pro ně o něco méně častou formou (45 %) než pro kolegy z PE a LS (52 % a 53 %).

U skupiny LS vědců byla ve srovnání s ostatními významně méně častá písemná nebo telefonická konzultace (32 %), zatímco u vědců PE oborů získávání informačních materiálů (29 %).

Lze shrnout, že vědci z SH oborů při volbě formy podpory častěji volili formálnější cesty: informace od určených osob, využití institucionálních struktur. Tato tendence může souviset s větší mírou nejistoty v důsledku menších zkušeností s grantovými procedurami ERC, vyšší mírou individuálního výzkumu, nebo s méně rozvinutými sítěmi neformálních profesních vazeb v této doméně.

Tabulka 12: Formy poskytnuté podpory, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Individuální setkání	58 %	60 %	69 %
Mentoring během přípravy žádosti	51 %	49 %	53 %
Neformální komunikace	53 %	52 %	45 %
Organizované semináře nebo workshopy	46 %	43 %	56 %
Písemná nebo telefonická konzultace	32 %	41 %	50 %
Informační materiály (vč. webových)	28 %	29 %	50 %
Jiné	3 %	4 %	6 %

$n(\text{LS}) = 74$, $n(\text{PE}) = 138$, $n(\text{SH}) = 109$

Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti. Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Respondenti byli dále dotázáni na **obsah podpory**, kterou využili. Žadatelé v SH oborech využívali ve srovnání s ostatními doménami významně více podpory v pěti z jedenácti nabízených oblastí (viz Tabulka 13). Výrazná je u nich zejména podpora při přípravě rozpočtu projektu (80 % respondentů z SH oproti 64 % v ostatních doménách), poskytování základních informací o ERC (74 % oproti 59 % a 64 %) a podpora při přípravě obsahu žádosti (70 % oproti 64 % a 57 %). Z méně frekventovaných oblastí pak vědci z SH významně častěji využívali konzultace v otázkách tvorby projektového týmu (25 % v SH oproti 14 % a 16 % v ostatních doménách) a k metodologickým otázkám (23 % oproti 12 % a 15 %).

Žadatelé z PE oborů ve srovnání s ostatními méně často využívali trénink prezentace projektového návrhu (67 % oproti 76 % a 73 %) a sdílení zkušeností s ostatními žadateli či držiteli ERC grantu (47 % oproti 55 % a 54 %). Nejméně pak využívali podporu při výběru výzkumného tématu (8 %), což je méně než v doménách LS (18 %) a SH (14 %).

Distribuce odpovědí ukazuje, že zatímco u SH oborů dominuje potřeba komplexního metodicko-administrativního ukotvení, v doménách PE a LS je patrný příklon k užšímu zaměření na konkrétní

spíše technické aspekty žádosti a osobní podporu. SH vědci vyhledávali podporu buď ve větší míře, nebo na stejné úrovni jako v ostatních doménách, což by mohlo opět naznačovat menší množství zkušeností s granty typu ERC a z toho plynoucí větší potřebu podpory.

Tabulka 13: Obsah podpory, podle domén ERC (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Informace, na čem záleží při hodnocení	74 %	71 %	79 %
Praktický nácvik osobní prezentace návrhu (např. "mock interview")	76 %	67 %	73 %
Otázky rozpočtu projektu	64 %	64 %	80 %
Základní informace (např. co je grant ERC, kdy a jak žádat)	64 %	59 %	74 %
Podpora při přípravě obsahu návrhu (např. kontrola/revize nebo zpětná vazba k obsahu)	64 %	57 %	70 %
Sdílení zkušeností s dalšími žadateli/držiteli grantů	55 %	47 %	54 %
Kontrola formálních aspektů návrhu (např. jazyková korektura)	32 %	33 %	35 %
Otázky související se sestavením výzkumného týmu	14 %	16 %	25 %
Metodologické otázky	12 %	15 %	23 %
Osobní/psychologická podpora (např. posílení sebedůvěry, pocit opory, možnost obrátit se na někoho při problémech)	15 %	12 %	15 %
Výzkumné téma (např. jak jej zvolit a rozvíjet)	18 %	8 %	14 %
Jiné	3 %	1 %	1 %

n(LS) = 74, n(PE) = 135, n(SH) = 108

Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Hodnocení užitečnosti poskytnuté podpory bylo v mnoha položkách napříč doménami srovnatelné (viz Tabulka 14). To platí zejména pro položky hodnocené jako nejužitečnější, jako je nácvik prezentace projektu, informace o faktorech důležitých při evaluaci a sdílení zkušeností s ostatními žadateli. I zde se však objevily určité odlišnosti. Nácvik prezentace je nejméně zásadní pro vědce z SH oborů (55 %) a nejzásadnější pro vědce z oborů LS (68 %). Psychologická podpora se zdá být nejdůležitější pro respondenty z PE oborů (69 %)²⁶.

Mezi výraznější doménové rozdíly patří významně větší důležitost, kterou přikládali vědci z SH oborů poskytnutí základních informací (44 %) a podpoře při přípravě rozpočtu (42 %). Vědci z PE oborů tyto dva druhy podpory uváděli jako zásadní naopak významně méně často (22 % a 24 %), což může pramenit z odlišné míry implicitně přítomných a sdílených zkušeností s grantovým programem ERC, či z odlišného týmového zázemí v těchto vědách.

Výrazné rozdíly mezi doménami ukazuje hodnocení podpory při výběru výzkumného tématu. Celé tři čtvrtiny vědců v LS oborech tuto podporu považují za zásadní, zatímco z vědců v PE oborech ji takto vnímá ani ne pětina respondentů. V SH oborech považuje tento typ podpory za klíčový více než čtvrtina respondentů. Vědci z LS oborů, kteří se účastnili našeho výzkumu, tedy vnímají podporu při volbě a rozvoji tématu pro žádost o ERC grant za významně důležitější, než jejich kolegové z ostatních oborových skupin.

Naopak pro vědce z LS byla ve srovnání s ostatními doménami významně méně často zásadní pomoc při nastavení formálních aspektů žádosti (pouhá 4 % oproti 19 % SH a 25 % v PE). To může

²⁶ Odpovědi u této položky není dostatek na to, aby bylo možné posoudit statistickou významnost. Údaj lze však považovat za inspiraci například pro navazující šetření.

poukazovat na větší zkušenost LS vědců s tvorbou mezinárodních žádostí a na silnější institucionální zázemí v tomto aspektu.

Tabulka 14: Typy podpory vnímané jako zásadní při přípravě žádostí o ERC granty, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Praktický nácvik osobní prezentace návrhu (např. "mock interview")	68 %	63 %	55 %
Informace, na čem záleží při hodnocení	52 %	56 %	64 %
Sdílení zkušeností s dalšími žadateli/držiteli grantů	53 %	51 %	47 %
Osobní/psychologická podpora (např. posílení sebedůvěry, pocit opory, možnost obrátit se na někoho při problémech)	36 %	69 %	44 %
Podpora při přípravě obsahu návrhu (např. kontrola/revize nebo zpětná vazba k obsahu)	49 %	54 %	44 %
Výzkumné téma (např. jak jej zvolit a rozvíjet)	75 %	18 %	27 %
Základní informace (např. co je grant ERC, kdy a jak žádat)	30 %	22 %	44 %
Otázky rozpočtu projektu	21 %	24 %	42 %
Kontrola formálních aspektů návrhu (např. jazyková korektura)	4 %	25 %	19 %
Otázky související se sestavením výzkumného týmu	11 %	20 %	12 %
Metodologické otázky	0 %	16 %	22 %

n(LS)=9-56; n(PE)=11-95; n(SH)=15-84

Pozn.: Uvedené položky hodnotili respondenti na škále 1 (nepříliš důležité) – 4 (zásadní). Tabulka zahrnuje podíly vědců, kteří zvolili u daných položek odpověď „zásadní“. Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

U otázky na chybějící typy podpory při přípravě žádosti o ERC grant u všech nabízených položek výrazně převažoval podíl vědců, kteří považovali stávající podporu za dostačující (viz Tabulka 15). Rozdíly mezi doménami u většiny položek nejsou statisticky významné. Nejzřetelnější rozdíl je patrný u položky informace, na čem záleží při hodnocení žádosti. Ty nejvíce postrádají vědci z LS oborů (19 %), zatímco v oborech PE je to pouze 7 % respondentů.

Vědci z SH oborů postrádali ve významně menší míře než vědci z ostatních domén podporu při psaní projektové žádosti (6 % oproti 10 % a 13 %). To může reflektovat odlišnou povahu práce v jednotlivých doménách: zatímco pro SH vědce je psaní textu stěžejní dovedností, experimentální povaha LS a PE oborů vede k intenzivnější potřebě podpory při transformaci výzkumu do podoby grantové žádosti.

Tabulka 15: Chybějící typy podpory při přípravě žádosti o ERC grant, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Osobní/psychologická podpora (např. posílení sebedůvěry, pocit opory, možnost obrátit se na někoho při problémech)	19 %	16 %	12 %
Otázky rozpočtu projektu	13 %	16 %	16 %
Sdílení zkušeností s dalšími žadateli/držiteli grantů	11 %	15 %	11 %
Informace, na čem záleží při hodnocení	19 %	7 %	11 %
Podpora při přípravě obsahu návrhu (např. kontrola/revize nebo zpětná vazba k obsahu)	10 %	13 %	6 %
Výzkumné téma (např. jak jej zvolit a rozvíjet)	10 %	7 %	8 %
Metodologické otázky	7 %	7 %	9 %
Kontrola formálních aspektů návrhu (např. jazyková korektura)	9 %	8 %	6 %
Otázky související se sestavením výzkumného týmu	7 %	7 %	7 %
Praktický nácvik osobní prezentace návrhu (např. "mock interview")	9 %	5 %	5 %
Základní informace (např. co je grant ERC, kdy a jak žádat)	1 %	1 %	0 %

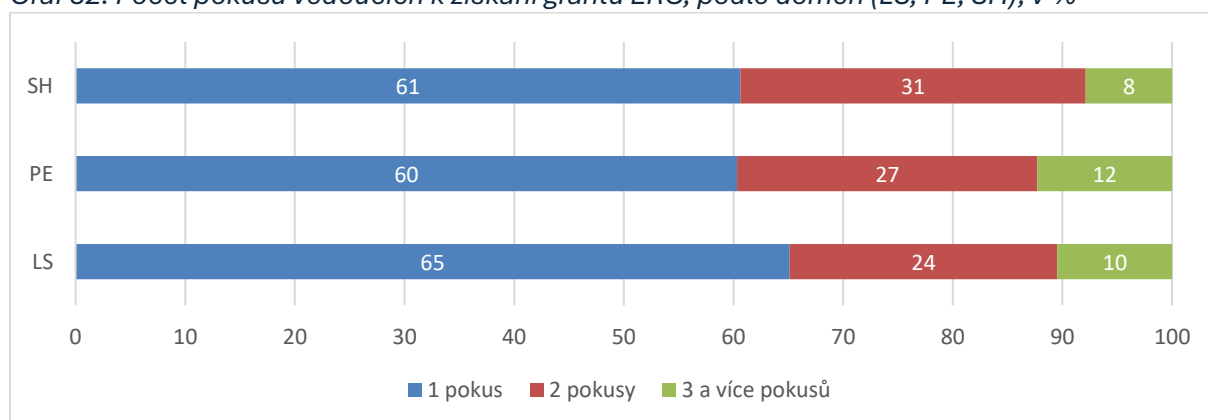
n(LS) = 70, n(PE) = 134, n(SH) = 109

Pozn.: Tabulka obsahuje podíly vědců, kteří označili uvedené formy podpory za chybějící. Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti. Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

3. Faktory úspěchu v grantové soutěži ERC

Většina respondentů získala svůj první ERC grant hned při první žádosti (viz Graf 52). Mezi jednotlivými doménami nejsou v tomto ohledu statisticky významné rozdíly, i když nejvyšší podíl úspěšných prvních pokusů uváděli vědci v LS (65 %), zatímco v ostatních doménách byl tento podíl 60 % a 61 %. Na druhý pokus získalo grant přibližně 24 % až 31 % vědců, přičemž největší podíl těchto případů vykazují SH obory, které zároveň o něco méně často uspěly hned napoprvé. Tři a více pokusů potřebných k úspěchu jsou spíše výjimečné – jen 8 % až 12 % vědců napříč doménami. Nejméně obvyklé je získání grantu na třetí či další pokus v doméně SH.

Graf 52: Počet pokusů vedoucích k získání grantu ERC, podle domén (LS, PE, SH), v %

n(LS) = 86, n(PE) = 179, n(SH) = 127

Obtíže, s nimiž se vědci při přípravě žádosti setkávali, vykazují mezi doménami nejzřetelnější rozdíly při pohledu na krajní hodnoty škály (1 – žádná obtíž, 4 – zásadní obtíž; viz Tabulka 16).

Vědci z LS oborů významně častěji pociťují obtíže v rovině osobního života a sebevědomí. Sladění přípravy žádosti se soukromým životem označila za zásadní problém čtvrtina respondentů (25 %), což je statisticky významně více než v ostatních doménách (16 % – 18 %). Ještě výraznější je rozdíl v oblasti sebevědomí: zatímco v PE a SH považuje nízké sebevědomí za zásadní překážku pouze 3–5 % žadatelů, v LS je to celých 14 %. Naopak sladění práce na grantu s jinými pracovními povinnostmi vnímá jako "bezproblémové" pouze 8 % LS vědců, zatímco v PE je to téměř 22 %.

Specifikem domény PE je vnímání výzkumného tématu. Nalezení vhodného tématu zde označilo jako zcela bezproblémové méně vědců (44 %) než v ostatních doménách (LS 54 %, SH 64 %). To naznačuje, že ačkoliv PE vědci nepožadují podporu při hledání tématu z vnějšku, jeho definování pro ně představuje relativně větší výzvu než pro kolegy z humanitních oborů, pro které je nalezení tématu z domén nejméně problematické (64 % bez obtíží).

Odpovědi na otevřenou otázku („jiné“) ukazují relativně široké spektrum obtíží, nejširší od vědců z SH oborů. Vědci ze všech domén vnímali jako obtíž nedostatek podpory ve své instituci. Jeden ze zástupců SH oborů uváděl, že vnímá od svých kolegů „strach z konkurence“, další uvedl zkušenost s „veřejným znevažováním nápadu ze strany seniorních kolegů“.

Tabulka 16: Vnímání obtíží při přípravě žádosti o grant ERC: srovnání neproblematických a zásadních faktorů podle domén, podle domén (LS, PE, SH)

	Zásadní obtíž			Není obtíž		
	LS	PE	SH	LS	PE	SH
Obtížné skloubení práce na žádosti s dalšími pracovními povinnostmi	28 %	20 %	28 %	8 %	22 %	12 %
Jiné	33 %	26 %	7 %	50 %	58 %	64 %
Obtížné vyvážení práce na žádosti se soukromým životem (např. péče o rodinu)	25 %	16 %	18 %	21 %	26 %	30 %
Krátký čas na přípravu (např. nápad se vykryštoval příliš pozdě nebo byl špatně odhadnut potřebný čas)	7 %	9 %	8 %	37 %	47 %	44 %
Nízké sebevědomí (mysleli jste si, že nemáte velkou šanci)	14 %	3 %	5 %	36 %	44 %	46 %
Obtíže najít výzkumné téma dostatečně robustní podle standardů ERC	6 %	7 %	2 %	54 %	44 %	64 %
Omezená podpora / nízký zájem ze strany vaší instituce nebo pracoviště	4 %	4 %	4 %	70 %	67 %	68 %

n(LS)=83-86, n(PE)=175-179, n(SH)=128-129; u položky „jiné“ n(LS) = 6, n(PE) = 19, n(SH) = 14.

Pozn.: Uvedené položky hodnotili respondenti u každé položky na škále 1-4. Tabulka obsahuje podíly vědců, kteří označili uvedené obtíže za 1 – žádná obtíž nebo 4 – zásadní obtíž. Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Nejvýznamnějším **faktorem úspěchu** při podávání ERC grantů jsou pro naprostou většinu respondentů (61 % až 74 %) předchozí vědecké výsledky (viz Tabulka 17). Nejvyšší váhu jim přikládají vědci v doméně PE (zhruba 74 %), zatímco v SH je tento podíl významně nižší (61 %). Druhým klíčovým faktorem je kvalitně zpracovaný metodologický přístup, který je zásadní především pro doménu SH (53 %), zatímco v LS a PE se jeho důležitost pohybuje mezi 37 % a 42 %.

Mezinárodní zkušenost jako třetí nejdůležitější faktor uvádí 46 % vědců v PE a 42 % v SH, zatímco v doméně LS je tento podíl výrazně nižší (29 %).

Pro vědce z LS je ve srovnání s ostatními významně přínosnější praktický trénink prezentace projektu (37 % oproti 26 %) a podpora od seniorních výzkumníků (28 % oproti 13–18 % v ostatních doménách). Institucionální podpora (např. projektové kanceláře) je naopak nejvíce ceněna v SH (33 %), zatímco v LS a PE ji za klíčovou považuje pouze 15 % až 17 % respondentů.

Sdílení zkušeností s kolegy a podpora rodiny jsou napříč obory vnímány jako středně důležité faktory s hodnotami mezi 20 % až 35 %, v SH je důležitost podpory rodiny vnímána nejslaběji (21 %) a v LS nejsilněji (31 %), zatímco sdílení zkušeností s kolegy je z domén nejzásadnější pro vědce SH (35 %) a nejméně zásadní pro vědce z PE (30 %).

Vědci v SH výrazněji oceňovali podporu z vlastní instituce, od kolegů, a přínos metodologie, za méně zásadní považovali předchozí vědecké výsledky. Vědci z LS kladli větší důraz na osobní vedení mentorem a nácvik prezentace. Mezinárodní zkušenost, která je v přírodních vědách často samozřejmostí, vnímají LS vědci jako méně kritický faktor pro samotný úspěch žádosti než kolegové z ostatních domén.

V otevřených odpovědích („jiné“) respondenti napříč doménami vyzdvihovali roli konkrétních osob či celých komunit – od kolegů přes přátele až po širší výzkumná centra. Dřívější zkušenosti s ERC grantem (např. reflexi negativních komentářů z minula či zkušenost z role panelisty) ocenili vědci z PE a SH oborů.

Vědci z PE oborů zdůrazňovali nalezení vhodného nápadu na výzkum, zatímco vědci z SH oborů významného teoretického přínosu projektu. Tento odlišně položený důraz může vyplývat z odlišných typů metodologických postupů v přírodovědných a technických vědách oproti vědám sociálním a humanitním.

Tabulka 17: Faktory podmiňující úspěch žádosti o ERC grant, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Dosavadní vědecké úspěchy (např. prestižní publikace)	72 %	74 %	61 %
Dobře rozvinutý metodologický přístup	37 %	42 %	53 %
Mezinárodní zkušenost	29 %	46 %	42 %
Sdílení zkušeností (podpora od kolegů se zkušeností s podáním žádosti ERC)	33 %	30 %	35 %
Praktický nácvik osobní prezentace návrhu (např. "mock interviews", workshopy pro žadatele)	37 %	26 %	26 %
Podpora a porozumění ze strany partnera/rodiny	31 %	26 %	20 %
Institucionální podpora (např. ze strany projektového oddělení)	15 %	17 %	33 %
Podpora od seniorního výzkumníka (např. vašeho vedoucího / mentora)	28 %	18 %	13 %
Jiné	5 %	4 %	7 %
Podpora ze strany národního systému VaV (např. veřejné instituce, poradenské služby, iniciativy podporující účast v ERC)	5 %	6 %	5 %
Podpora / poradenství ze strany evropských institucí (např. přímo ze struktur ERC nebo jiných)	0 %	1 %	1 %

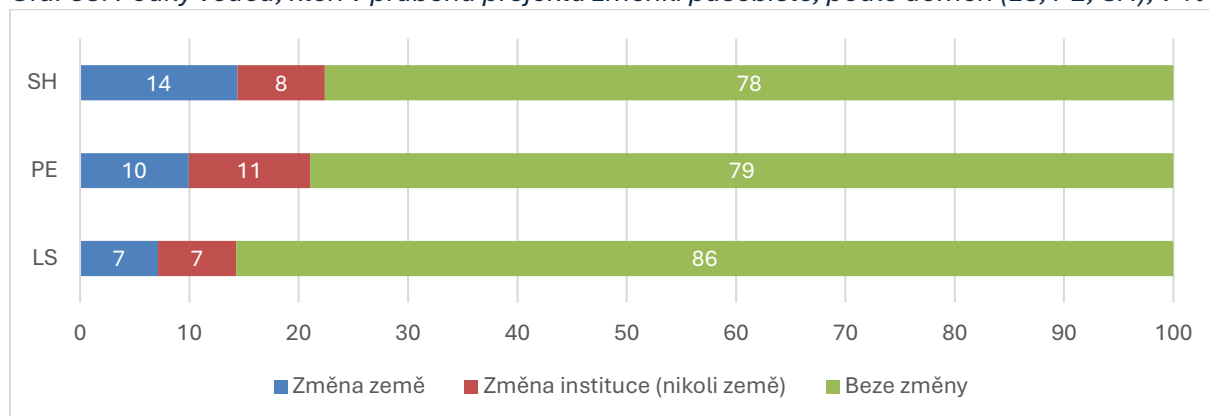
n(LS) = 86, n(PE) = 179, n(SH) = 127

Pozn.: Respondenti měli možnost vybrat až tři faktory. Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

4. Realizace grantu

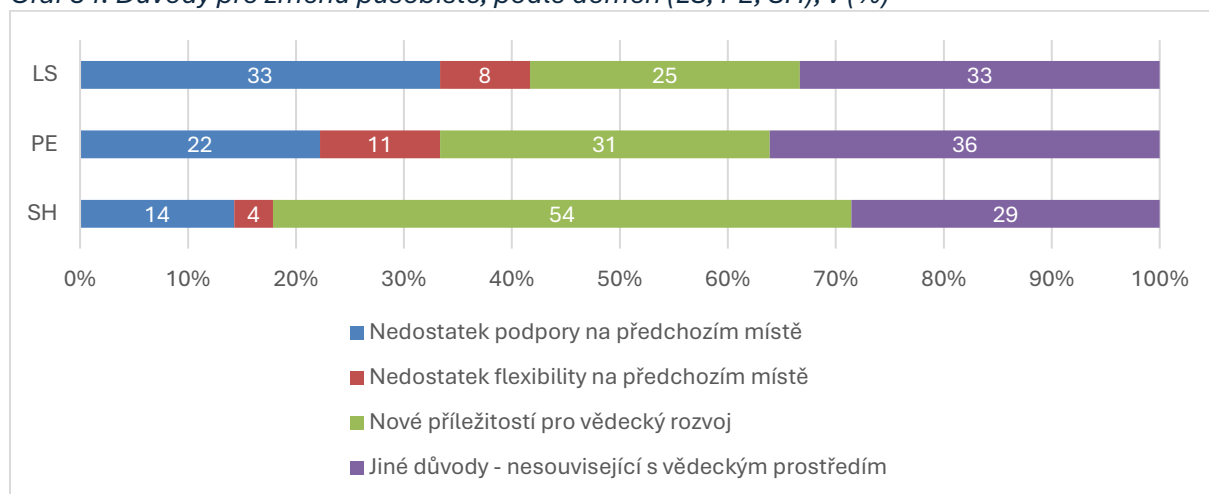
Zhruba desetina vědců se v průběhu realizace svého ERC projektu rozhodla **změnit zemi** a přibližně stejný podíl změnil **instituci**, ve které byl projekt realizován (viz Graf 53). Zemi změnil největší podíl vědců z SH oborů (14 %), nejmenší z LS oborů (7 %). Instituci změnil nejmenší podíl vědců z LS (7 %) a největší podíl vědců z PE (11 %). Celkově se k jedné z těchto změn (země či instituce) rozhodlo nejméně vědců v LS (14 %).

Graf 53: Podíly vědců, kteří v průběhu projektu změnili působiště, podle domén (LS, PE, SH), v %

$n(\text{LS}) = 84$, $n(\text{PE}) = 171$, $n(\text{SH}) = 125$

Graf 54: Důvody pro změnu působiště, podle domén (LS, PE, SH), v (%)

$n(\text{LS}) = 12$, $n(\text{PE}) = 36$, $n(\text{SH}) = 28$

Důvody změn se mezi doménami liší v poněkud vyšší míře (viz Graf 54). Pro vědce z SH je nejtypičtějším motivem vyhledávání nových vědeckých příležitostí (54 % oproti 25 % a 31 % v přírodních vědách). Více než čtvrtina vědců v SH (29 %) se pro změny rozhodla z jiných než vědeckých důvodů.

V PE vědách byly naopak nejčastějším důvodem změny jiné než vědecké důvody (36 %), následované novými vědeckými příležitostmi (31 %). Vědci z LS oborů prováděli změny z jedné třetiny kvůli nedostatku podpory na předchozím místě a rovněž z jedné třetiny z důvodů stojících mimo vědu.

Nedostatek podpory byl nejčastějším důvodem změny v LS oborech, což se zdá být v konfliktu s často zmiňovanou dobrou kvalitou podpůrné infrastruktury pro ERC granty. Vědci v SH oborech naopak z důvodu nedostatku podpory změny prováděli nejméně často (14 %), ačkoli v SH oborech podpůrná infrastruktura má určité slabiny. Tento paradox lze interpretovat tak, že SH vědci často nepředpokládají, že by jim jiná instituce v národním systému nabídla výrazně lepší podmínky, a proto se k odchodu z těchto důvodů nerozhodují.

Implementace ERC grantů přináší řadu **výzev**, které se mezi doménami do určité míry liší. Následující analýza vychází z podílu respondentů, kteří daný aspekt označili za zásadní výzvu („major challenge“; viz Tabulka 18).

Výzvy spojené s institucionální podporou

Nejproblematictějším aspektem institucionální podpory je pro vědce nízká podpora ze strany managementu. Nejkritičtější byli v tomto ohledu zástupci SH oborů (40 %), nejméně vědci v LS oborech (28 %).

Další významnou bariérou jsou rigidní institucionální pravidla, která brání efektivní práci. Ta jsou problematická pro téměř polovinu vědců v SH (47 %), zatímco v LS tento problém pociťuje pouze pětina respondentů. Vědci v PE jsou nespokojeni v 29 %.

Významně více vědců v SH vnímá dále jako nedostatečnou podporu na svém pracovišti (25 %). Vědci v doménách LS a PE jsou v tomto ohledu nespokojeni v menší míře (12 % a 15 %).

Celkově jsou vědci v SH nejméně spokojeni s aspekty institucionální podpory, což pravděpodobně odráží podfinancování těchto institucí a méně rozvinutý týmový přístup k řešení projektů. V přírodních a technických vědách vnímají vědci institucionální podporu pozitivněji.

Výzvy finančního charakteru

V oblasti financí dominují mezi překážkami stoupající náklady (mzdy, energie, materiál). Ty představují největší zátěž pro SH (37 %) a LS (34 %). V PE je tento problém vnímán významně méně intenzivně než v ostatních doménách (24 %), což může souviset například s využíváním již vytvořené výzkumné infrastruktury.

U položek popisujících výzvy v oblasti daní a pojištění (např. pro zahraniční pracovníky), finančních omezení na straně instituce (např. interní pravidla bránící flexibilnímu užití grantových prostředků, uzavírání smluv atd.) a neočekávaných nákladů uváděli v nejmenší míře zásadní obtíže vědci z LS (8 % až 18 %). Ačkoli rozdíly v podílech nejsou u těchto položek statisticky významné, projevuje se zde patrně do určité míry vliv profesionálních a efektivně pracujících podpůrných administrativních a projektových týmů. Vědci z SH u těchto položek uváděli z domén nejvyšší podíl odpovědi „zásadní obtíž“ (13 % až 30 %), zde je pravděpodobně institucionální zázemí v tomto aspektu na nižší úrovni. Vliv mohou mít i menší či roztržitější finanční a jiné zdroje pro zajištění chodu instituce.

Tabulka 18: Podíly vědců označujících uvedené překážky za zásadní, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Institucionální podpora			
Nízká podpora ze strany vedení	28 %	36 %	40 %
Nízká podpora ze strany místní části instituce nebo pracoviště (např. neposkytnutí pružného a přijímajícího prostředí)	12 %	15 %	25 %
Neadekvátní infrastruktura (např. nedostatečné laboratorní, technické nebo jiné vybavení)	18 %	13 %	17 %
Rigidní institucionální pravidla a povinnosti omezující efektivní práci na ERC projektu	20 %	29 %	47 %
Finanční otázky			
Rostoucí náklady (např. mzdy, ceny energií, vybavení)	34 %	24 %	37 %
Daně a pojištění (např. nejistota ohledně zdanění mezd nebo odvodů u zahraničních pracovníků)	6 %	9 %	12 %
Omezení týkající se mezd na straně domácí instituce	14 %	18 %	16 %
Jiné finanční limity na straně domácí instituce (např. interní pravidla limitující flexibilní užití prostředků na cestovní náklady, servis. smlouvy)	18 %	24 %	30 %
Neočekávané/nepředpokládané náklady	8 %	13 %	13 %
Lidské zdroje			
Obtíže při náboru (např. získat kvalifikované výzkumníky nebo technický personál)	54 %	47 %	36 %
Odchody personálu (např. členové týmu odcházející za jinými projekty, do zahraničí nebo mimo akademickou sféru)	26 %	14 %	37 %
Bariéry související s vízy a náležitostmi pobytu u mezinár. pracovníků	16 %	22 %	25 %
Nízká motivace některých členů týmu (např. kvůli nadměrné pracovní zátěži, nejistotě nebo konfliktům)	26 %	17 %	22 %
Diverzita týmu (výzvy týkající se kulturních, jazykových rozdílů nebo rozdílů v pracovním stylu)	10 %	8 %	17 %
Vědecká práce			
Nepředpokládané výzkumné komplikace (např. teoretické nebo metodologické obtíže)	38 %	30 %	27 %
Závislost na externích partnerech (např. zpoždění nebo selhání na straně spolupracujících institucí nebo dodavatelů)	4 %	10 %	13 %
Role hlavního řešitele			
Vysoké pracovní vyčerpání hlavního řešitele (např. kvůli souběhu výzkumných, řídicích a administrativních úkolů)	50 %	48 %	67 %
Deziluze z institucionálního prostředí (např. jste očekával/a lepší podporu nebo pozitivní vývoj, ke kterému nedošlo)	22 %	18 %	23 %
Konflikty s jinými zodpovědnostmi hlavního řešitele (např. výuka, jiné granty, role ve vedení fakulty)	24 %	29 %	36 %
Náročné vedení týmu (nedostatek času pro vlastní výzkum)	26 %	33 %	43 %
Osobní a psychologické aspekty			
Stres a vyhoření	18 %	27 %	27 %
Narušení rovnováhy pracovního a soukromého života	26 %	29 %	31 %
Pochybnosti o sobě jako vedoucím výzkumného týmu	24 %	17 %	19 %

n(LS) = 50, n(PE) = 107, n(SH) = 83

Pozn.: Respondenti měli označit všechny pro ně relevantní možnosti. Červeně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně nižší na hladině významnosti 90 %. Zeleně jsou označena pole, ve kterých je hodnota signifikantně vyšší na hladině významnosti 90 %.

Výzvy v oblasti lidských zdrojů

Největší personální výzvou napříč doménami je nábor kvalitních pracovníků. Nejobtížnější je situace v LS, kde nábor představuje bariéru pro 54 % respondentů. Významně menší podíl výzkumníků se s tímto problémem potýká v SH (36 %).

Problém s udržením zaměstnanců je naopak výrazně větší v SH (37 %) a významně menší v PE (14 %). V LS vnímá odchody zaměstnanců jako komplikaci více než čtvrtina respondentů.

V SH je tedy relativně snazší získat kvalifikované zaměstnance, pravděpodobně díky vysoké prestiži a širší nabídce na trhu, a zároveň je nejobtížnější si je udržet, patrně kvůli horším finančním a institucionálním podmínkám. Stabilnější personální situace je v doméně PE, kde držitelé ERC grantů uvádí nejméně potíží s udržením zaměstnanců (14 %). Zároveň ale udávají relativně velké problémy s jejich získáváním (47 %). V LS oborech je situace nejtěživější: je zde obtížné zaměstnance získat (54 %) i udržet (26 %). Situace na pracovním trhu zaměstnanců pro ERC projekty v oborech LS a PE je ve značné míře napjatá.

Bariéry při zaměstnávání cizinců (víza atd.) jsou významně méně problematické pro vědce v LS (16 %). V ostatních doménách jsou problematické pro 22 % a 25 % respondentů. I tato položka naznačuje lépe rozvinutý podpůrný administrativní a projektový aparát LS institucí.

Významně větší podíl vědců v SH se potýkal se sladováním spolupráce v různorodých týmech (17 %). To může souviset s větší individualizací práce v těchto oborech. V LS a PE je tento problém méně palčivý (8 % -10 %).

Výzvy ve vědecké práci

Respondenti z domény LS uváděli častěji (38 %) oproti ostatním doménám (cca 27 % a 30 %) komplikace přímo ve vědecké práci a postupech (teoretické, metodologické potíže). Naopak se méně často setkávají s problémy při spolupráci s externími subjekty (4 % v LS oproti 10 % a 13 % v ostatních doménách). Nejproblematictější je tento typ spolupráce pro tradičně spíše individuálně pracující vědce v SH.

Výzvy spojené s rolí hlavního řešitele

Z hlediska role hlavního řešitele je největším problémem vysoká pracovní zátěž. Významně častěji ji za zásadní považovali vědci v SH (67 %) a nejméně vědci v PE (48 %). Významné potíže uvádějí vědci v SH i při zvládání časové zátěže vyplývající z vedení týmu (43 % oproti 26 % a 33 % v ostatních doménách). Významnější je v této doméně i konflikt s jinými pracovními povinnostmi (36 % oproti 24 % a 29 %). Vysvětlením může být více individuální pojetí role hlavního řešitele v SH, nutnost osobně zajišťovat i provozní a organizační agendu, nebo vyšší kumulace dalších povinností.

Nižší zátěž uváděná v PE může naopak souviset s robustnější grantovou infrastrukturou a standardizovanějšími procesy projektové realizace (projektová administrativa, HR), které část manažerské a administrativní zátěže hlavních řešitelů přebírají.

Výzvy spojené s osobními a psychologickými aspekty

LS jsou ve srovnání s ostatními doménami více zatížené pochybnostmi o svých schopnostech v roli vedoucího týmu (24 % oproti 17 % a 19 % v ostatních doménách), navzdory tomu si méně často stěžují na stres a vyhoření (18 % oproti 27 % v ostatních doménách).

5. Percepce národních grantových systémů a ERC

V otázce týkající se **charakteristik grantového programu ERC** jsme držitelům ERC grantů předložili soubor 13 aspektů. Respondenti hodnotili tyto aspekty na 5ti bodové škále, kde 1 znamenala „zcela nepřítomný“ aspekt a 5 aspekt „plně přítomný“. Pro vyhodnocení doménových rozdílů jsme zvolili součet četností odpovědí 4 a 5 (viz **Tabulka 19**).

Napříč všemi doménami se vědci shodují na tom, že jsou v systému ERC grantů silně přítomné aspekty vědecké excelence, kompetitivnosti, velkorysého rozpočtu, zaměření na high-risk high-gain výzkum, zaměření na kreativitu, férovost a profesionalitu. Podíl vědců, kteří tyto aspekty označili za přítomné je u všech položek, je 80 % nebo více. To je nejvýraznější u vnímání ERC systému grantů jako vědecky excelentního, kde se shodli téměř všichni naši respondenti (97 % až 99 % vědců napříč doménami). Vysoká shoda je rovněž na kompetitivnosti tohoto grantového programu (92 % – 93 %).

I u většiny ostatních charakteristik se vědci z jednotlivých domén ve svém hodnocení významněji neliší. Poněkud výrazněji než ostatní domény vnímají vědci z LS oborů kvalitní zpětnou vazbu k projektovým žádostem (68 % oproti 53 % v PE a 57 % v SH).

Pokud bereme v potaz pouze extrémní hodnoty odpovědí (položka 5 škály odpovědí - „plně přítomné“), vidíme, že vědci z SH oborů vnímají ERC granty ve srovnání s ostatními doménami jako více zaměřené na excelenci (95 % oproti 86 % v LS a 82 % v PE) a více typické nízkou mírou úspěšnosti (54 % oproti 38 % v ostatních doménách). Administrativní zátěž vědci nevnímají jako typickou charakteristiku ERC, u vědců SH se však projevuje mírná tendence vnímat jí v ERC mírně častěji ve srovnání s ostatními doménami (32 % ji označilo jako plně přítomnou oproti 22 % v LS a PE). Chápou tedy zřejmě podporu z ERC zdrojů jako poněkud hůře dostupnou z důvodu vysokých nároků (excelence, nízká míra úspěšnosti) a formálně náročnější.

Tabulka 19: Podíly vědců hodnotících aspekty grantového programu ERC jako přítomné, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Zaměření na vědeckou excelenci	99 %	97 %	98 %
Kompetitivnost	93 %	92 %	93 %
Velkorysý rozpočet	89 %	87 %	95 %
Zaměření na high-risk high-gain výzkum	96 %	89 %	88 %
Zaměření na kreativitu	92 %	84 %	84 %
Férovost a profesionalita	83 %	80 %	80 %
Nízká míra úspěšnosti	71 %	75 %	75 %
Kvalitní zpětná vazba	68 %	53 %	57 %
Individuální přístup	55 %	59 %	55 %
Administrativní zátěž	46 %	48 %	54 %
Dostupná podpora při podávání žádosti	33 %	37 %	42 %
Zaměření na měřitelné výstupy	22 %	20 %	26 %
Zaměření na aplikovaný výzkum	6 %	6 %	7 %

n(LS)= 80-84; n(PE)=166-171; n(SH)=119-125.

Pozn.: Uvedené položky hodnotili respondenti na škále 1-5, kde 1 znamená „zcela nepřítomný“ aspekt a 5 „plně přítomný“ aspekt. Tabulka obsahuje podíl odpovědí 4 a 5.

Pro popis charakteristik **národního výzkumného prostředí** byl použit stejný seznam aspektů jako v případě systému ERC a srovnáván byl stejný ukazatel, tedy podíl vědců, kteří hodnotili daný aspekt stupněm 4 nebo 5 na 5ti bodové škále, kde 1 znamenala „zcela nepřítomný“ aspekt a 5 „plně přítomný“. Rozdíly mezi vědci z různých domén jsou spíše nevýrazné (viz Tabulka 20).

U položek považovaných vědci za nejcharakterističtější pro národní systémy se podíl souhlasících respondentů pohybuje jednoznačně nad polovinou (kompetitivnost – 63 % až 72 %, zaměření na vědeckou excelenci – 64 % až 70 % a nízká míra úspěšnosti – 53 % až 64 %)²⁷. Poněkud silněji vnímají nízkou míru úspěšnosti žádosti vědci ze skupiny SH oborů (68 % oproti 53 % a 56 %).

Určité rozdíly lze zaznamenat u vědců z PE oborů, kteří národní grantová schémata vnímají ve srovnání s ostatními doménami jako méně zaměřená na měřitelné výstupy (33 % oproti 47 % a 49 %) a poněkud více za zaměřená na kreativitu (31 % oproti 19 % a 22 %).

Zvažujeme-li pouze extrémní hodnoty odpovědí (položka 5 škály odpovědí - „plně přítomný“ aspekt), vidíme, že i v případě národních systémů podpory vědy vystupují skupiny SH oborů v porovnání s LS a PE jako do určité míry odlišné. Vědci z této domény vnímají národní systémy jako více zaměřené na excelenci (37 % oproti 14 % v LS a 32 % v PE), více typické nízkou mírou úspěšnosti (37 % oproti 26 % až 28 % v ostatních doménách) a více administrativně náročné (25 % oproti 13 % až 17 % v LS a PE).

Je zajímavé, že odlišnost vnímání SH vědců od ostatních domén je obdobná při hodnocení ERC i národních systémů. Naznačuje to, že tito vědci patrně častěji obecně vnímají grantové systémy jako více exkluzivní a méně dostupné než vědci z ostatních dvou domén.

Tabulka 20: Podíly vědců hodnotících uvedené aspekty národního výzkumu jako přítomné, podle domén (LS, PE, SH)

	LS	PE	SH
Kompetitivnost	68 %	63 %	72 %
Zaměření na vědeckou excelenci	64 %	70 %	66 %
Nízká míra úspěšnosti	53 %	56 %	64 %
Zaměření na měřitelné výstupy	49 %	33 %	47 %
Férovost a profesionalita	43 %	41 %	45 %
Administrativní zátěž	38 %	43 %	47 %
Dostupná podpora při podávání žádosti	31 %	25 %	32 %
Zaměření na aplikovaný výzkum	26 %	28 %	29 %
Zaměření na kreativitu	19 %	31 %	22 %
Individuální přístup	18 %	23 %	25 %
Kvalitní zpětná vazba	19 %	19 %	22 %
Zaměření na high-risk high-gain výzkum	12 %	21 %	18 %
Velkorysý rozpočet	13 %	14 %	19 %

n(LS)= 76-77; n(PE)=155-160; n(SH)=110-111.

Pozn.: Uvedené položky hodnotili respondenti na škále 1-5, kde 1 znamená „zcela nepřítomný“ aspekt a 5 „plně přítomný“ aspekt. Tabulka obsahuje podíl odpovědí 4 a 5.

²⁷ Ačkoli jsou tyto položky u národních systémů z pohledu vědců nejvýraznější, u ERC grantového systému je vnímají vědci ještě výrazněji (viz Tabulka 19).

Závěr

V roce 2025 realizoval Národní vzdělávací fond mezinárodní dotazníkové šetření držitelů ERC grantů. Vznikl tak jedinečný soubor dat popisujících kontext jejich úspěšného vstupu do tohoto prestižního evropského programu. Získané informace umožňují nahlédnout motivace špičkových vědců, možnosti podpory, které měli k dispozici, a obtíže, kterým čelili, včetně jejich subjektivního zhodnocení vybraných kontextových charakteristik prostředí národních systémů podpory vědy a výzkumu a ERC grantového systému.

Předkládaná studie obsahuje základní přehled zjištěných informací o souhrnném vzorku držitelů ERC grantů z různých evropských zemí, a to zejména s uplatněním institucionálního, genderového a oborového hlediska. Díky vysoké heterogenitě systémů VaV v jednotlivých zemích nutně obsahuje vysokou míru zjednodušení a zobecnění. Obecné závěry sice nelze vztáhnout specificky na ČR nebo na jakoukoli jinou zemi, přesto však poskytují cenný vhled do převažujících postojů evropských špičkových vědců, které spojuje úspěšná účast v prestižním grantovém programu ERC, a načrtávají tak analytický rámec pro interpretaci zkušeností vědců ve vztahu k institucionálním kapacitám, dostupným podpůrným mechanismům i k bariérám v prostředí evropské vědy. Tento obecnější pohled je zvláště relevantní pro evropského čtenáře se zájmem o ERC prostředí jako specifický evropský ekosystém excelence, v němž se protínají pravidla evropského grantového programu s heterogenními národními systémy. V tomto smyslu může sloužit také jako podklad pro informovanou reflexi a tvorbu politik na evropské i národní úrovni: nabízí empiricky ukotvené poznatky využitelné jak pro aktéry odpovědné za strategické nastavování podpůrných nástrojů, tak pro instituce a další stakeholdery usilující o posilování podmínek pro vznik a udržení špičkového výzkumu v rámci ERC prostoru.

Podrobnější zprávy zaměřené na analýzy vybraných aspektů budou návazně vznikat i v roce 2026, včetně studie popisující výsledky šetření za vědce z České republiky ve srovnání s vědci z jiných zemí.

Survey on Experiences with ERC Grants – questionnaire

INFORMED CONSENT

Purpose of the Study

The purpose of this research is to better understand the conditions of researchers seeking prestigious ERC grants.

Participation and Procedure

Completing the survey will take approximately 20-30 minutes.

Participation is voluntary. You may withdraw at any time.

What Data Will Be Collected?

Your responses to the survey.

For the purpose of distributing the survey, we are using contact information (such as name or email addresses). These contact details will not be linked to your survey responses and will not be included in the research dataset. After distribution, contact information will be stored separately and securely, and will not appear in the results.

How Will the Data Be Used?

The data are used solely for research purposes. Results are reported only in aggregated and anonymized form in publications, reports, articles, etc.

Your individual responses will not be publicly accessible and cannot be used to identify you.

Legal Basis for Processing

Processing of your data is based on your consent under Article 6(1)(a) of the GDPR.

How Long Will We Keep the Data?

Data will be stored for 2 year for research purposes and will then be securely anonymized or deleted.

Who Will Have Access to the Data?

Only members of the research team will have access to the data.

Your Rights under GDPR

You have the right to:

withdraw your consent at any time,

request access to, rectification or erasure of your data,

request restriction of processing,

lodge a complaint with a supervisory authority (in the EU, this is usually your national data protection authority).

Contact for Withdrawal of Consent or Questions

If you wish to withdraw your consent or have any questions regarding the processing of your data, please contact: survey@nvf.cz

Participant Consent

By clicking “I agree,” I confirm that:

I have read and understood the information above,

I voluntarily agree to participate in this study,

I consent to the processing of my data for the purposes of this research.

Choose one of the following answers:

- ☐ I Agree
- ☐ I Do Not Agree

MOTIVATION AND OVERCOMING BARRIERS

- **How the first idea to apply for an ERC grant was born? (If you have been awarded multiple ERC grants, please refer to your first one.)**

It was:

Please choose **only one** of the following:

- ☐ your own idea
- ☐ your mentor or supervisor's suggestion
- ☐ a suggestion of another researcher
- ☐ an appeal from your institution
- ☐ an appeal from outside of your institution

- **What motivated you personally to apply for an ERC grant?**

For each item in the following list, please rate its importance to you on a scale from 1 to 4, where 1 means “not an important motivation” and 4 means “a key motivation.”

	1 – not an important motivation	2	3	4 – key motivation
	1	2	3	4
Development of your topic / motivation to solve a research problem	☐	☐	☐	☐
Improving/maintaining own job position (including financial security)	☐	☐	☐	☐
Scientific prestige	☐	☐	☐	☐
Advancement to a higher position in your career	☐	☐	☐	☐
Expanding your opportunities for further scientific work (e.g. increasing visibility or possibility to relocate to another country)	☐	☐	☐	☐
Other motivation – please describe:	☐	☐	☐	☐

- **Before submitting your successful ERC application, you:**

Please choose **only one** of the following:

- ☐ Actively sought support yourself
- ☐ Received an offer of support and decided to use it

- Received an offer of support but did not make use of it
- Did not seek or receive any support

➤ **From whom did you receive this support?**

Please choose **all** that apply:

- a senior researcher (e.g. your supervisor, mentor or group leader)
- your home institution (e.g. project office, dedicated support staff)
- another research institution
- a national (public) institution
- a European institution
- an independent non-formal/non-for-profit body or group
- a private consultancy company
- Other:...

➤ **How did you learn about the opportunity to get this support? (Please select the most relevant option)**

Please choose **only one** of the following:

- It is common knowledge within our institution
- From colleagues
- From a mentor / supervisor
- From your institution (e.g. from management, newsletter...)
- From a dedicated unit/staff member within our institution
- From another source (e.g. another institution, national R&D authorities)
- From public media
- In another way

➤ **In what form was the support provided to you?**

Please choose **all** that apply:

- Informal communication
- Written or telephone consultation
- Provision of informational materials (incl. web-based)
- Individual meeting(s)
- Organised seminar(s) or workshop(s)
- Mentoring during the application preparation period
- Other:...

➤ **What was the content of the support you received?**

Please choose **all** that apply:

- Basic information (e.g. what an ERC grant is, when and how to apply)
- Information about what matters in evaluation
- Research topic (e.g. how to choose and develop it)
- Methodological issues
- Questions related to building the project research team
- Project budget issues

- Support in drafting the content of the proposal (e.g. review or feedback on the content)
- Review of the formal aspects of the proposal (e.g. language editing)
- Practical training for presenting the proposal in person (e.g. mock interview)
- Personal/psychological support (e.g. boosting confidence, providing a sense of backing, having someone to turn to in difficulties)
- Experience sharing with other applicants/grant holders
- Other:....

➤ **Please now rate how useful each type of support was in helping you obtain your ERC grant.**

Please rate each selected option on a scale from 1 to 4, where 1 means “not very important” and 4 means “essential.”

	1 – not very important	2	3	4 – essential
Type of support	1	2	3	4
Basic information (e.g. what an ERC grant is, when and how to apply)	☐	☐	☐	☐
Information about what matters in evaluation	☐	☐	☐	☐
Research topic (e.g. how to choose and develop it)	☐	☐	☐	☐
Methodological issues	☐	☐	☐	☐
Questions related to building the project research team	☐	☐	☐	☐
Project budget issues	☐	☐	☐	☐
Support in drafting the content of the proposal (e.g. review or feedback on the content)	☐	☐	☐	☐
Review of the formal aspects of the proposal (e.g. language editing)	☐	☐	☐	☐
Practical training for presenting the proposal in person (e.g. mock interview)	☐	☐	☐	☐
Personal/psychological support (e.g. boosting confidence, providing a sense of backing, having someone to turn to in difficulties)	☐	☐	☐	☐
Experience sharing with other applicants / grant holders	☐	☐	☐	☐

➤ **Please indicate what you felt was missing in the support (or what content should have been provided to a greater extent):**

Please choose **all** that apply:

- Basic information (e.g. what an ERC grant is, when and how to apply)
- Information about what matters in evaluation
- Research topic (e.g. how to choose and develop it)
- Methodological issues
- Questions related to building the project research team
- Project budget issues
- Support in drafting the content of the proposal (e.g. review or feedback on the content)
- Review of the formal aspects of the proposal (e.g. language editing)
- Practical training for presenting the proposal in person (e.g. mock interview)
- Personal/psychological support (e.g. boosting confidence, providing a sense of backing, having someone to turn to in difficulties)
- Experience sharing with other applicants/grant holders
- Other:

DIFFICULTIES ENCOUNTERED

Now we move to a new topic: the actual ERC grant application process.

➤ **What difficulties did you encounter when applying for an ERC grant?**

For each item in the following list, please rate its severity on a scale from 1 to 4, where 1 means “not a difficulty” and 4 means “a major difficulty.”

	1 – not a difficulty	2	3	4 – major difficulty
Difficulty	1	2	3	4
Limited support / low interest from your institution or local workplace	☐	☐	☐	☐
Lack of time to prepare (e.g. idea crystallized too late, or the time required was misjudged)	☐	☐	☐	☐
Difficulty identifying a research topic robust enough for the ERC standards	☐	☐	☐	☐
A challenge in balancing work on the application with private life (e.g. caring for family)	☐	☐	☐	☐
A challenge in combining work on the application with other work commitments (e.g. teaching at university, other research projects)	☐	☐	☐	☐
Low self-confidence (you thought you didn't have much of a chance)	☐	☐	☐	☐
Other difficulties – please describe:	☐	☐	☐	☐

If other, please specify:

➤ **Did you succeed in obtaining an ERC grant on your first attempt? (If you have been awarded multiple ERC grants, please refer to your first one.)**

Please choose **only one** of the following:

- ☐ Yes
- ☐ No

➤ **Please indicate how many attempts (including successful attempt) it took you to obtain an ERC grant:**

.....

FACTORS OF SUCCESS

➤ **In your opinion, how important were the following in helping you draft a successful ERC grant application. (Please select three most important factors)**

Please select at most 3 answers

- ☐ Support and understanding from your partner/family
- ☐ Your previous scientific achievements (e.g. prestigious publications)
- ☐ International experience
- ☐ Well-developed methodological approach

- Institutional support (e.g. of a project office)
- Support from a senior researcher (e.g. your supervisor / mentor)
- Sharing of experience (support from colleagues with ERC application experience)
- Support from the national R&D system (e.g. public institutions, advisory services, initiatives promoting ERC participation)
- Support / advice from European institutions (e.g. directly from ERC bodies or others)
- Practical training for presenting the proposal in person (e.g. mock interviews, workshops for applicants)
- Other:

SITUATION IN THE COUNTRY

➤ **In what country were you based at the time you received your first ERC grant?**

Please choose **only one** of the following: list of countries

We would now like you to compare, in general terms, the ERC grant scheme with the main national R&D funding programmes in {country} (as indicated in the previous question). We understand that these systems naturally differ, and this is not necessarily a drawback. Our aim is to better understand the differences.

➤ **Overall, would you describe the ERC environment compared to the main national programmes as:**

Please choose **only one** of the following:

- more or less comparable
- there are some differences
- there are major differences
- they are something completely different – not comparable
- I am unable to judge

➤ **Please assess the extent to which each aspect is present in the ERC environment.**

Use a 5-point scale, where 1 = not present at all and 5 = fully present.

	1 – not present at all	2	3	4	5 – fully present
	1	2	3	4	5
Focus on scientific excellence	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on high-risk, high-gain research	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on creativity	☐	☐	☐	☐	☐
Available support in the application process	☐	☐	☐	☐	☐
Individual approach	☐	☐	☐	☐	☐
Competitiveness	☐	☐	☐	☐	☐
Low success rate	☐	☐	☐	☐	☐
Fairness and professionalism	☐	☐	☐	☐	☐
Generous budget for the grant	☐	☐	☐	☐	☐
High-quality feedback	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Administrative burden	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on applied research	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on measurable outcomes (e.g. number of publications)	☐	☐	☐	☐	☐

- **Please assess the extent to which each aspect is present in {country} national research funding environment. Use a 5-point scale, where 1 = not present at all and 5 = fully present. (We are aware that national systems are internally very heterogeneous. Still, please try to look at the system as a whole in general terms.)**

	1 – not present at all	2	3	4	5 – fully present
	1	2	3	4	5
Focus on scientific excellence	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on high-risk, high-gain research	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on creativity	☐	☐	☐	☐	☐
Available support in the application process	☐	☐	☐	☐	☐
Individual approach	☐	☐	☐	☐	☐
Competitiveness	☐	☐	☐	☐	☐
Low success rate	☐	☐	☐	☐	☐
Fairness and professionalism	☐	☐	☐	☐	☐
Generous budget for the grant	☐	☐	☐	☐	☐
High-quality feedback	☐	☐	☐	☐	☐
Administrative burden	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on applied research	☐	☐	☐	☐	☐
Focus on measurable outcomes (e.g. number of publications)	☐	☐	☐	☐	☐

If you will, you may elaborate more on this aspect:

- **During your first ERC grant implementation, did you change your country or institutional affiliation?**

Please choose **only one** of the following:

- ☐ Yes – I changed the country
- ☐ Yes – I changed the institution (not the country)
- ☐ No

- **What was the main reason for this move?**

Please choose **only one** of the following:

- ☐ Lack of support at the previous place
- ☐ Lack of flexibility at the previous place
- ☐ Seeking new opportunities for scientific development
- ☐ Other reasons – non related to the scientific environment

CHALLENGES IN GRANT IMPLEMENTATION

- **Have you already completed at least three years of work on any ERC grant in the position of PI?**

Choose one of the following answers

Please choose **only one** of the following:

- ☐ Yes
- ☐ No

- **Which of the following aspects have represented major challenges for you during the implementation of your ERC grant? (Please select all relevant aspects)**

Please choose **all** that apply:

Institutional Support

- ☐ Low support from the management of the host institution (e.g. insufficient administrative or legal assistance)
- ☐ Low support from local department or workplace (e.g. not providing flexible and welcoming environment)
- ☐ Inadequate infrastructure (e.g. lack of laboratory, technical, or office facilities)
- ☐ Rigid institutional rules and duties hinder effective work on the ERC project

Financial Issues

- ☐ Rising costs (e.g. salaries, energy, equipment)
- ☐ Taxation and insurance (e.g. uncertainties about payroll taxation or levies for foreign staff)
- ☐ Salary-related limits on the part of the host institution (e.g. no/low possibility of pay rise linked to participation in the grant)
- ☐ Other financial limits on the part of the host institution (e.g. internal rules preventing flexible use of funds for travel, service contracts etc.)
- ☐ Unexpected/unforeseen costs

Human Resources

- ☐ Recruitment difficulties (e.g. attracting qualified researchers or technical staff)
- ☐ Outflow of staff (e.g. team members leaving for other projects, going abroad, or leaving academia)
- ☐ Visa and residence-related barriers for international staff
- ☐ Low motivation of some team members (e.g. due to excessive workload, uncertainty, or conflicts)
- ☐ Team diversity (challenges related to e.g. cultural, language, or working style differences)

Scientific Work

- ☐ Unforeseen research complications (e.g. theoretical or methodological difficulties)
- ☐ Dependence on external partners (e.g. delays or failure on the part of collaborating institutions or suppliers)

Principal Investigator Role

- High workload of PI (e.g. due to combining research, management, and administrative tasks)
- Disillusion related to the institutional environment (i.e. you expected better support/positive developments that have not occurred)
- Conflicts with other responsibilities (e.g. teaching, other grants, or faculty leadership roles)
- Demanding team management (lack of time for actual research)

Personal and Psychological Aspects

- Stress and burnout
- Disruption of work–life balance
- Self-doubt as a research team leader

OPPORTUNITIES

- **How do you see the opportunities for continuing your research topic once the ERC project has ended or will end? (Use a 5-point scale, where 1 = no opportunities and 5 = excellent opportunities).**

Choose one of the following answers

Please choose **only one** of the following:

- No opportunities at all
- Few opportunities
- Some opportunities
- Good opportunities
- Excellent opportunities
- I'm not able to assess

IDENTIFICATION

To conclude, we kindly ask you to provide a few details about yourself for the purposes of statistical evaluation of this survey:

- **What is your gender?**

Choose one of the following answers

Please choose **only one** of the following:

- Male
- Female
- Other identification
- Prefer not to say

- **Your age:....**

- **In what year did you obtain your PhD?....**

- **In what country did you obtain your PhD?**

Please choose only one of the following: list of countries

➤ **Would you like to receive the final study resulting from this survey?**

If yes, please leave your email address below. Your email will only be used for sending the study:....

➤ **Would you be interested in providing further input on this topic, for example through individual consultation or participation in (online) discussion groups in the future?**

If yes, please leave your email address where we can contact you. Thank you.

.....

END

Thank you very much for sharing your experience!